

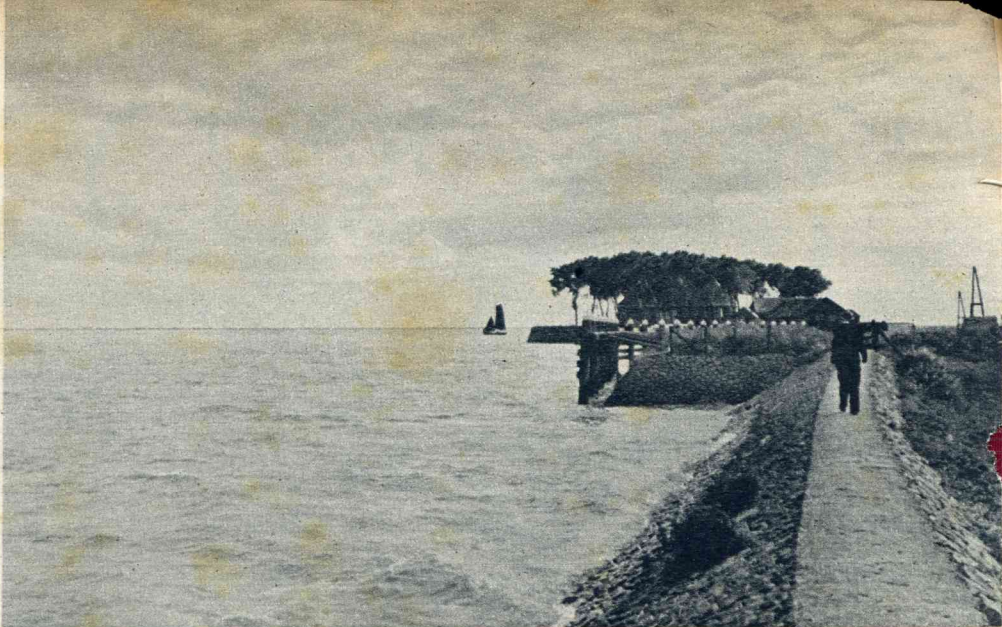
DE STAD AMSTERDAM PANORAMA

22 AUGUSTUS 1940 – No. 34

LOSSE NUMMERS 15 CENT

In dit nummer: SCHOKLAND GEEFT ZIJN GEHEIMEN PRIJS

De zuidelijke terp in Schokland, welke de kerkruïne en de eeuwenoude begraafplaats van Ens bevat, met de verlaten en inmiddels afgebroken lichtwachterswoning.

Het aardigste plekje op Schokland is Ens of Middelbuurt met het uit 1834 dateerende Protestantsche kerkje en de aangebouwde pastorie in een krans van iepen.

SCHOKLAND

geeft zijn geheimen prijs

An den vooravond van zijn ondergang geeft Schokland zijn geheimen prijs.

De wetenschap, die zich nimmer veel van het verlaten lapje grond daarginds in de oude Zuiderzee heeft aangetrokken, haast zich thans om vóór het naderend einde de schade van tachtig jaar, die sinds de ontruiming van het eiland verliepen, in te halen. Want in dat smalle, drassige landje, welks dagen met het vorderen van het werk aan den noord-oostpolder dijk zijn geteld, rust het gebeente van een bevolking, in den loop der eeuwen nagenoeg homogeen gebleven, welke geldt als de vrije, zuivere representante der vroegere bewoners van Nederland. Zoo worden thans opgravingen verricht op een der merkwaardigste plekjes binnen onze grenzen: de zuidpunt van Schokland, historischen grond, waarvan de geschie-

Aan den vooravond van zijn ondergang

DOOR FRED. THOMAS

denis terugreikt tot ver in de middeleeuwen, geheimzinnig oord tevens, omwoven van sagen en legenden. Wie ooit, toen de zee nog open was, dicht langs Schokland voer, of ook, waar overigens weinig gelegenheid toe was, er voet aan wal zette, zal geen grootschen indruk van dat verlaten landje hebben opgedaan. Vijf kwartier gaans van noord tot zuid was het lang; van breedte kon men nauwelijks spreken. Een lage dijk van basalt omringde gras- en rietland, hier en daar moerassig, met blinkende lagunen in het westen. In het noorden Emmeloord, de haven, met een paar huisjes, waarin de havenmeester en de beheerder van het P.T.T.-kantoor, tevens directeur van den vischafslag woonden. In het midden Ens of Middelbuurt, op zich wel geestig met het oude kerkje, welks kleine klokketoren uit

de kruinen der omringende iepen stak; het geheele erf door een hooge paalwering als een zeebenting omsloten. Een gezin hield hier verblijf, dat van den kantonier van Rijkswaterstaat, huizend in de ruime pastorie, tegen het kerkje aangebouwd.

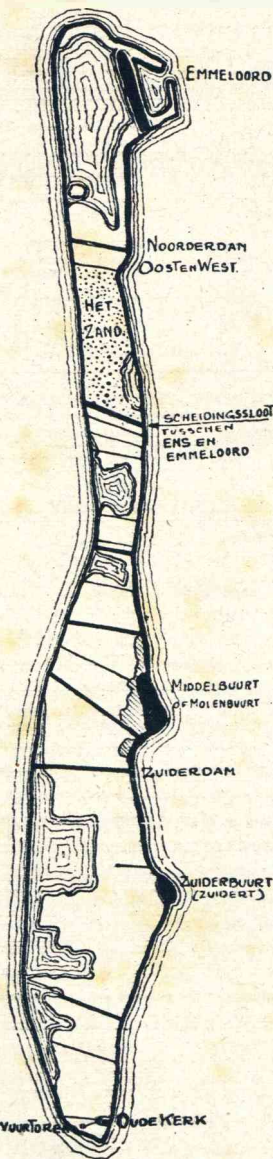
Het minst sprak de zuidpunt tot de verbeelding. Dat was maar een glooiing van basalt, waar golven kruivend op braken. Daar bovenuit een terp, weer basalt, rondom een schoeiing van palen. De vuurtoren stond er met een huisje, deur vernageld, de vensters met luiken gedicht. Men kon den vuurtoren beklimmen en boven op den omgang genieten van het uitzicht rondom, over het lange, smalle eiland, omspoeld door de zee, Urk in het westen en dichtbij de Ketelmond en de kust van Overijssel. Verder scheen er niets te beleven.

Maar anders werd dit alles, wanneer men iets meer wist van Schokland en zijn verleden, als men de sfeer leerde proeven, die er hing om die oogen-schijnlijk nuchtere en verloren wereld. Dan ging er een heel merkwaardige bekoring uit van dat landje, dat toch niet méér was dan riet en gras, basalt en palen in den blinkenden greep van de zee. Geheimzinnig leven woonde daar in die eenzaamheid. Er was iets, dat rook naar de eerste dingen. Oord van volkomen vrede, dat zich had losgemaakt van een ijdele wereld, paradijselijke rust, die niet meer werd gestoord, waar de natuur haar stem verhief en zij

alleen: de branding in het westen, de wind, die streek door het bruine riet. Sterk herinner ik mij de avonden op de zuidpunt met de vreemde ontroering van het late uur, het luisteren naar een ver gerucht en de verlatenheid, die stem kreeg in den loomen klop der golven aan de westelijke palen: aangevreten, half verteerde palen, gedrochtelijk hun silhouetten in den maneglaus. Er hing een reuk van vochtig riet, die zich mengde met wierig-ziltene geur van het water.

Van geslacht op geslacht zijn de visschers van de Zuiderzee die zuidpunt van Schokland „de Kerk” blijven noemen. En inderdaad verbleef zich hier tot het midden der vorige eeuw de ruïne van een middeleeuwsch godhuis. Het was de kerk van Ens, het oude Enesc of Enedsae, waarvan de kronieken gewagen. Een vrome legende verhaalt, dat eens drie zusters drie kerken stichtten, welke op gelijken afstand in één lijn gebouwd werden en wel te IJselmuiden, Ens en Nagele.

Laatstgenoemd middeleeuwsch kerkdorp werd bij een der groote stormvloed, die de Zuiderzee haar aanzien gaven, door het water verzwoegen. Nog wijzen de visschers tusschen Urk en Schokland de plaats, waar deze nederzetting heeft gelegen. Zij noemen er de zee „Het Kerkhof” en mijden de plek, om hun netten niet te scheuren aan bouwvallen of grafzerken, die hier ooit verzonken. En zij fluisteren u toe, hoe zij in stormwilde nachten door het loeien

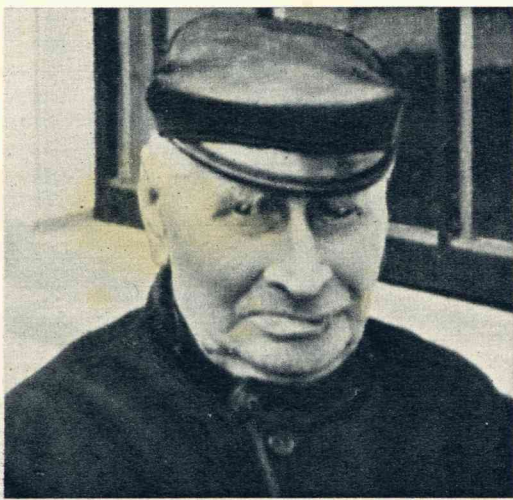
Het eiland Schokland met de in 1859 ontruimde woonbuurten Emmeloord en Ens of Middelbuurt. (De Zuiderbuurt werd reeds eerder geamoveerd). Geheel in het zuiden de Oude Kerk.

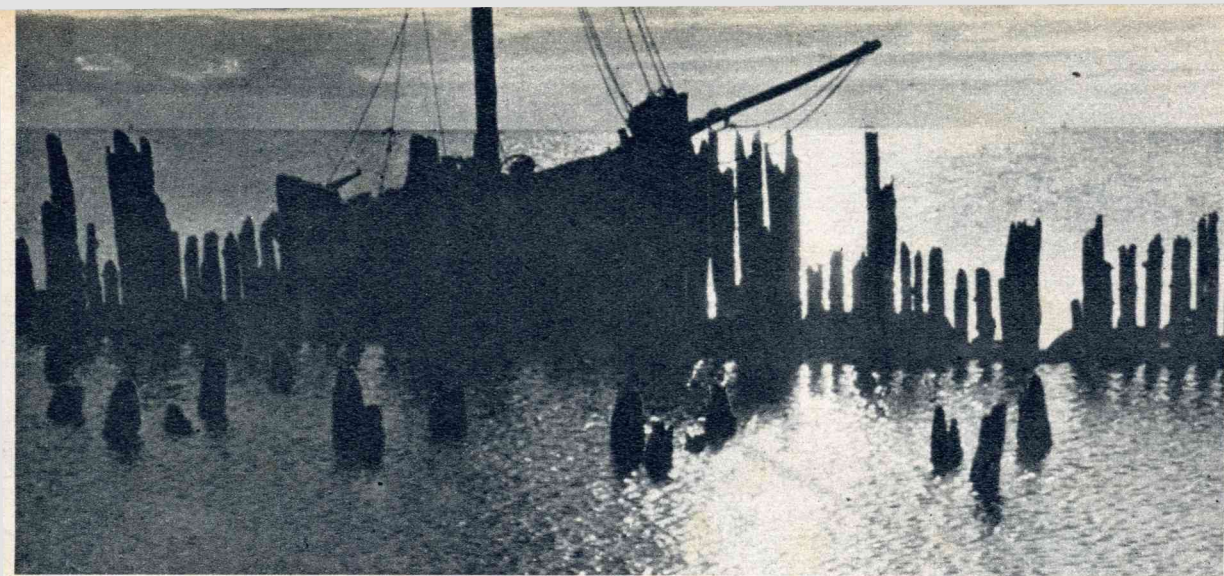
van den wind en het druischen der golven heen, de klokken van Nagele hoorden luiden, diep uit de golven.

Het is een feit, dat de kerk van IJselmuiden, oorspronkelijk een katholieke kerk dateerend uit de veertiende eeuw, welke bij de reformatie tot den protestantschen eeredienst overging, in haar bouwstijl overeenkomst vertoont met de kerk van Ens, die op de zuidpunt van het eiland stond en waarvan afbeeldingen bewaard zijn gebleven. Ook deze gotische kerk dateert uit de veertiende eeuw; de aangebouwde torenromp was echter romaansch en wettigt het vermoeden, dat onder de fundamente der ruïne nog de resten van een oudere, romaansche

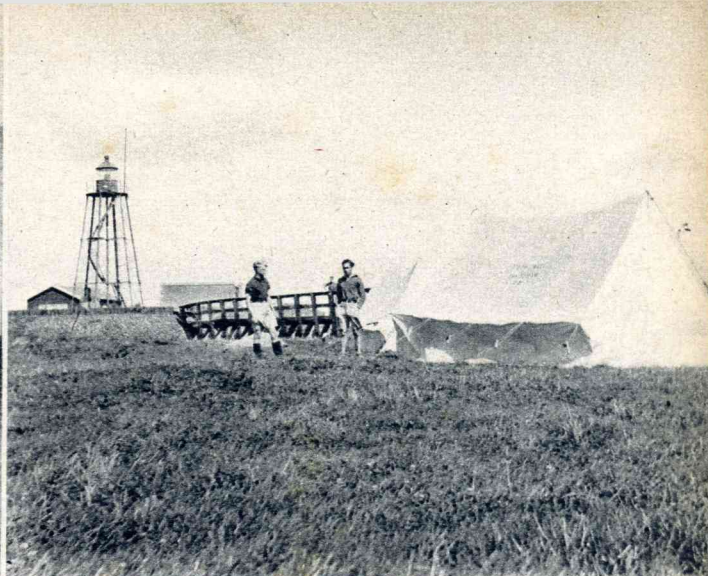
Nog leven de laatste geboren Schokkers, doch zij sterven snel uit. Hiernaast Louwe Botter uit Kampen, die als 11-jarige jongen bij de ontruiming het eiland verliet en onlangs op 92-jarigen leeftijd overleed.

Ook Volendam is zijn laatste, op Schokland geboren ingezetene kwijt: Teuntje Bien stierf dit jaar op 94-jarigen leeftijd. Zij kon zich haar jeugd op Schokland nog zeer goed heugen.

De vreemde ontroering van het late uur op Schoklands zuidpunt met den loomen klop der golven aan de half verteerde palen.

Het eenzaam tentenkamp der Amsterdamsche studenten bij den zuidelijken vuurtoren van Schokland.

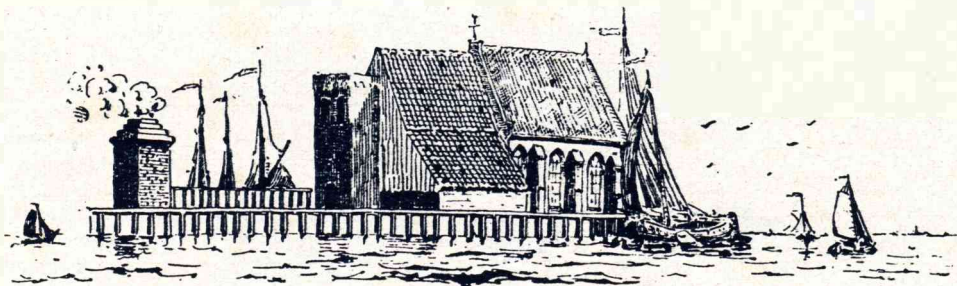
kerk aanwezig zijn. Tot het begin der achttiende eeuw heeft dit kerkgebouw, dat na de reformatie eveneens protestantsch was geworden, dienst gedaan. In het jaar 1717 kwam de nieuwe kerk van Ens, reeds lang in de noordwaarts verplaatste woonbuurt gelegen, gereed. De oude kerk bleef in gebruik als begraafplaats, ook toen zij meer en meer verviel tot een ruïne. Binnen de afbrokkelende muren van het schip — het dak was reeds lang verdwenen — werden de dooden van Ens te ruste gelegd nog tot het jaar der ontruiming van het eiland, 1859. De resten werden later verwijderd. Men bouwde een nieuwen vuurtoren en op de fundamenten der kerk verrees een lichtwachterswoning.

Ik heb dit huis, dat sinds enkele jaren afgebroken is, goed gekend. Het was een der eenzaamste woningen, die er bestonden, met zware, grauwe muren en luiken voor de vensters. Altoos deed het wat spookachtig aan, verloren als een leeg burecht, zoo gansch verlaten op zijn terp, die eigenlijk een kerkhof was. Het verhaal gaat van lichtwachters, die er woonden op dien terp vol knekels en die men na eenigen tijd weg moest halen, omdat zij het eenzame leven, vooral in het bar seizoen, niet aankonden, ziekelijk droefgeestig werden en verwilderden zooals een dier, dat, menschen ontwend, schuw en kwaadaardig wordt. Ook de laatste bewoner werd krankzinnig en het huis bleef verlaten sindsdien. De bewoner van Middelbuurt kreeg den vuurtoren onder zijn hoede.

Maar wie wist ook het rechte van duister en ontij op de Kerk, die geheimzinnige zuidpunt van Schokland, hoe vredig het er 's zomers ook mocht zijn onder een zonnigen hemel? Vertelden niet de oude visschers van den heksensabbath op de Kerk, Walpurgisnachten der Zuiderzee, waar alle kollen, witte wijven en zeespoken uit wijden omtrek, de negen booze dochters van Molkwerum, de ontrouwe vrijsters, verzwoegen in zee, te zamen komen, waar Joost zelf haar ten dans voert rond den morketel? Er waren immers schippers, die het hadden gezien, die het helse vuur zagen laaien, de schrille melodie hoorden van den stormwind, welke de haren der grijnzende kollen, jagende op hun bezemsteel, deed wapperen als een angstigen vogel, hoog om het lokkende licht van den toren? En gloeiende oogen van groote, zwarte katten, die lenig sprongen over de palen, waanzinnig krijschend. Van alle zijden doemden zij

op, geheimzinnige gestalten, jachtig te zamen om den helschen gloed, fel gestookt onder den donkeren heksenketel.

Neen, die zuidpunt van Schokland was een onzalig oord, in zulke wilde nachten. Dat vuur en die woeste klanken, gedrochten en duistere schimmen, zoo bar en gruwzaam zag men het nooit. Doch ook als de maan langs den hemel dreef, de zilverblanke zee

De Middeleeuwsche kerk op de zuidpunt van Schokland, waaraan thans de jundamenten bij de opgravingen onder leiding van dr. A. de Froe zijn blootgelegd. (Naar een teekening van Reijers.)

verstild, was het er soms niet pluis. Wanneer men zoo eenzaam zwierf over de lage kaden, luisterend naar het zwakke murmelen der golfjes, die knaagden aan de wering, dansten daar plots de lichtjes der gestorvenen over het eiland. Er waren er, die zweefden en deinden, nu hier dan daar, als gingen zij vertrouwde wegen, andere echter, rossig flakkerend, dreven rusteloos rond: drenkeldooden, aangespoeld op vreemde kust en hier begraven. De rustige lichtjes waren het talrijkst, men kon er soms honderden tellen en het was ook, of men zwakke stemmen hoorde, eentonig als het prevelen van gebeden. Schuw keek zoo'n eenzame visser om zich heen. Hij verhaastte zijn stap, sneller en sneller loopend, eindelijk in een draf naar de haven, buiten adem op zijn schip.

Dr. A. de Froe, docent in de anthropologie aan de Universiteit van Amsterdam, op wiens initiatief en onder wiens leiding thans op de zuidpunt van Schokland opgravingen worden verricht, is zich van al dit schrikkelijks natuurlijk niet bewust geweest. Anders zou hij zich wellicht nog eens hebben bedacht voor hij daar, pal bij de Kerk, met de hem assisteerende medische studenten zijn tenten opsloeg. En daar maar rustig slaapt, terwijl op enkele meters afstand de terp wordt afgegraven, de fundamenten van het middeleeuwsche godshuis blootgelegd en de laatste rustplaats geopend van de oude Schokkers, die hier gedurende vele eeuwen aan den schoot der aarde zijn toevertrouwd. Men vindt hen thans, hun schedels en

knekels en bekkeneelen, in de ligging nog duidelijk herkenbaar hoe zij werden begraven: naar het oosten gewend, vanwaar zij de Opstanding verwachtten. Zorgvuldig worden deze stoffelijke resten vergaard om thans de wetenschap te dienen.

Want voor de beoordeeling van den levenden Nederlandschen mensch is de kennis van de groepen, waartoe hij behoort, met elk hun ras-elementen, noodzakelijk. Daartoe dienen de typen, waarbij zij zich zuiver voordoen, te worden bestudeerd, óók bij de dooden, opdat men hun eigenschappen zou kunnen herkennen in de levenden van vandaag. De Schokkerbevolking nu gold als de minst vermengde van Nederland, behoorende tot den Saksischen stam. De invloeden der omwonende bevolkingsgroepen waren weinig en eentonig. Omtrent degeneratie van het eilander volk is evenmin iets bekend; integendeel, hun gezondheidstoestand werd kort na de ontruiming nog eens te Kampen bij de daarheen overgebrachte

Schokkers vastgesteld en zeer gunstig bevonden. Daarom zijn de opgravingen, die thans op het voormalige Enser kerkhof worden verricht, niet alleen door hun omvang, maar ook om hun beteekenis voor de anthropologische wetenschap in Nederland, waarvan de beoefening in de practijk eigenlijk nog pas in haar kinderschoenen staat, van het hoogste belang.

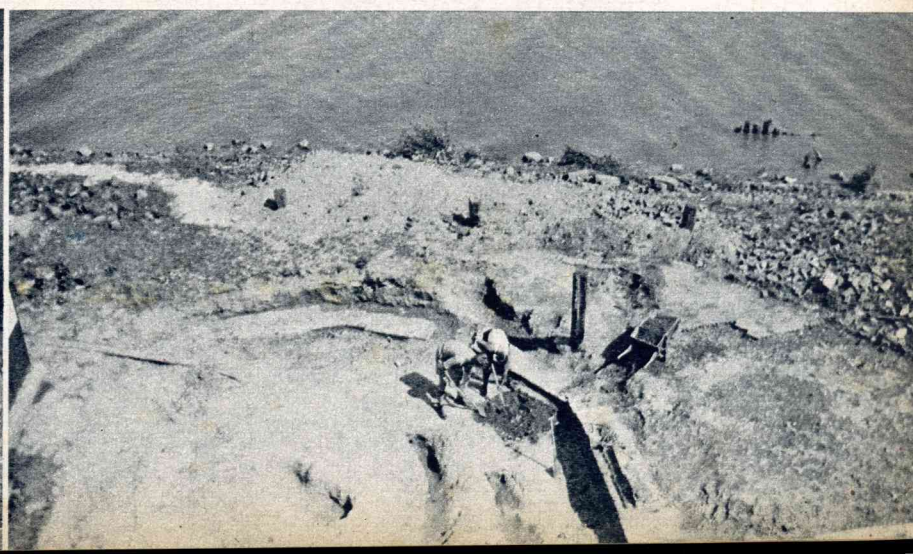
Ook de archeologische vondsten zijn zeer interessant. De muren van het twaalfzijdige koor en het schip der oude kerk zijn blootgelegd. De studenten zwoegen met spaden en houweelen. Zij offeren vele weken van hun vacantie vrijwillig voor dit werk, daar op dat eenzame, verlaten plekje als geheimzinnige schatgravers rusteloos delvend en speurend. Hun grondige kennis van de anatomie stelt hen daarbij in staat de gebeenten, die zij vinden, onmiddellijk tot in onderdeelen te herkennen en zoo volledig mogelijk bijeen te houden.

Zoo wordt Schokland van binnen en van buiten gesloopt. Want, terwijl de studenten spitten en graven en de schedels en knekels der oude eilanders verzamelen, zijn in het noorden bij Emmeloord twee kranen met grijpers van de Zuiderzeewerken nog dag aan dag bezig om het laatste basalt, dat Schokland rijk is, bijeen te happen en in bakken te storten, die het vervoeren naar den in aanleg zijnden polderdijk, waarbinnen het eiland straks wordt ingesloten en zal verdwijnen, opgenomen in het nieuwe land, waarin het, naar de verwachting der deskundigen, door het verstoorde evenwicht moet verzinken en vergaan.

Medische studenten van de Amsterdamsche Universiteit verrieten onder leiding van dr. de Froe ten dienste der anthropologische wetenschap in hun vacantietaid het opgravingswerk.

Het opgravingswerk op de zuidpunt van Schokland. Duidelijk herkent men de 85 cm dikke muren van het koor der kerk en daarinbinnen graven van Schokkers, waaruit de stoffelijke resten zijn geborgen. Deze foto is genomen vanaf den vuurtoren.

De bruine beertjes bezitten een ruim verblijf, waar zij naar hartelust kunnen spelen.

Dicht bij wat eens Rotterdams centrum kon worden genoemd, is een wijk, tusschen 't noordelijk en westelijk stadsdeel, dat den blijden naam van Blijdorp bezit.

Deze nieuwe wijk telt vele fraaie woningen, verdeeld in ruime, dikwijls boombeplante straten. Maar ook zijn er sierlijke singels, met blinkend water, waarin witte eendjes zwemmen, met zonnige gazons en kleurrijke bloemenperken, als reuzenboeketten!

Kerkjes met sierlijk lijnenspel vindt men er en fleurige, drukke winkelwijken en 'n uitgebreid park, vol jong hout, bloemen en groen. Straks komen er op de open plaatsen van Blijdorp vele noodwinkels, -café's en -restaurants, die, te zamen, zullen lijken op een permanente kermis of op een goudvelversdorp in de wild-west.

Van één kostelijke instelling in Blijdorp spraken we nog niet, we bewaarden dit voor het laatst: Lest best!

Deze kostelijke instelling voor heel de stad, ja, voor gewest en zelfs land is: *De nieuwe Diergaarde*.

Zij werd gebouwd en aangelegd naar het ontwerp van den bekenden Nederlandschen architect ir. S. van Ravesteyn, die een kunstzinnig bouwmeester mag heeten.

Ofschoon deze architect, als wij 't wel hebben, ook een tijd lang behoorde tot de al te zakelijke

De heer Hagenbeck jr., thans als employé aan de Rotterdamsche Diergaarde verbonden, is bezig met de „opvoeding” van olifanten en ijsberen.

De kinderen vinden de zeeleeuwen zeer interessant in de nieuwe Diergaarde.

DE NIEUWE DIERGAARDE VAN ROTTERDAM

***Een eenig en leerzaam
ontspanningsoord
in Blijdorp***

In den fraaien rotstuin, aangelegd door den hortulanus, den heer Schoonderbeek.

't Was druk in de Diergaarde, óók langs het pad naar de bergdieren-rots.

bouwers, die alle sier uit den boeze schenen te vinden, is hij teruggekeerd tot den meer artistieken bouw, naar krullende en zingende lijnen, die feestelijk en gemoedelijk zijn tegelijk, zéér aangenaam voor oog en hart. Ook de kleuren, die deze bouwmeester toepast, doen vriendelijk aan en hij draagt zorg, dat zijn levenssier en -vreugd in de kleinste details worden voortgezet.

Zóó is er een machtig complex ontstaan, daar in Blijdorp, vormend, met zijn tal van fraaie onderdeelen, de nieuwe Diergaarde, die elken bezoeker enthousiast maakt en blij!

Een groot deel van de Diergaarde werd reeds voor het publiek geopend, dat in deze vacantiemaand bij stroomen de contróles passeert en volop geniet van al het moois en interessants, dat het in zoo ruime mate wordt geboden.

Slaat men, bij den tegenwoordigen ingang, rechts af, dan wandelt men eerst langs wijde weiden, met uitheemsch vee en merkwaardige vogels; runderen van haast gebeitelden vorm en typische steltloopers,

Een eind verder lokt de moderne theeschenkerij met haar vriendelijke terrassen en haar bekoorlijk interieur. Pieter den Besten zorgde hier voor teedere, heel mooie wandschilderingen, die een waar genoegen zijn om te zien.

Als men in den theetuin wat uitgerust is, gaat men over slingerende paden, langs ruime, met dieren gevulde weiden, tot men komt aan een alleraardigst gedeelte van de Diergaarde: een in lichte tinten gehouden rustieke brug, waar aan weerszijden de bassins zijn voor de zeeleeuwen en -honden én het verblijf der bruine beertjes. (De ijsberen worden nog door den heer Hagenbeck jr., thans employé der Diergaarde, opgeleid, als wij 't zoo eens zeggen mogen.)

Men kan hier rustig kijken, ook van zonnige zitjes, naar de glibberige, glanzende zeeleeuwen, met hun spitse snuiten. Aan den anderen kant ziet men de altijd speelsche beertjes, met hun schommelenden gang en rammelende kettingen, die zij meeslepen.

Een eind verder doet zich een wijde vijver voor, waarin vele watervogels zich blijkbaar goed thuisvoelen.

Wij hebben thans slechts enkele der voorname attracties genoemd van het geopende deel der nieuwe Diergaarde.

Hieraan moeten nog worden toegevoegd de aardige demonstraties van den heer Hagenbeck met de twee olifanten, die heel wat kunstjes kennen, en het berijden der kinderen van de miniatuur-paardjes, de pony's.

Het andere, eveneens belangrijke deel der Diergaarde wacht nog op opening. Hierin bevinden zich o.m. de hooge uitkijktoren met lift, de groote Rivierahal, het reptielenhuis, de Victoria-Regia-serre (de grootste van Europa), de roofdierengalerij, de olifantenverblijven enz. enz. (De giraffenzaal vindt men naast de theeschenkerij, dus in het reeds geopende deel.)

Het contact tusschen menschen en apen is er weer.

Binnen afzienbaren tijd zal dit tweede gedeelte van de Diergaarde voor het publiek toegankelijk worden gesteld en dan heeft men een geheel verkregen, dat uniek mag worden genoemd in geheel Nederland, een fraaie Diergaarde, die haar weerga niet vindt in dit land en vele landen daarbuiten.

Deze Diergaarde is sierlijk van bouw en aanleg (in dit verband moet ook de naam van den hortulanus, den heer Schoonderbeek, met eere worden genoemd), met een moderne huisvesting der dieren, die niet meer gekooïd zijn, maar zich vrijer kunnen bewegen, zoodat de bezoekers de dieren zien in hun natuurlijke omgeving. Voorts bezit de Diergaarde prettige ontspanningsgelegenheden.

Het belangrijkste echter is en blijft de keur van fauna en flora, die nog steeds wordt aangevuld en die er leerzaam te bewonderen is.

Voor den heer directeur, dr. Kuiper, moet het wel een heel bijzondere vreugd zijn, dat hij thans, na het droeve der oorlogsdagen, toen vele beesten in den ouden tuin moesten worden afgemaakt, een Diergaarde kan leiden en verzorgen, die iets bijzonders mag genoemd worden en die nog vele perspectieven voor de toekomst in zich bergt.

H.

Aan den vijver zijn heerlijke zitjes.

met roode kuiven op hun spitse koppen.

Het pad loopt uit op de rots voor klauterende bergdieren (manenschapen en toers). Soms klettert zoo'n klimdier plots naar boven, waar het als een standbeeld blijft staan, scherp afgetekend tegen de luchten.

Van de rots naar die der apen is een prettige wandeling, langs een geurig rosarium en een helder watertje, dat wordt vervolgd met een donkerkleurigen rotstuin.

Bij de apen toeven de bezoekers gaarne langen tijd, om de zoo menschelijke manieren van deze koddige dieren gade te slaan.

Is het niet gezellig in de theeschenkerij van de Diergaarde?

DE HERBERG IN HET SPESSARTWOUD

door
Wilhelm Hauff

„Dat is de sage van den hertegulden,” zoo besloot de instrumentmaker, „en ze moet waar gebeurd zijn. De waard van Dürrwangen, dat niet ver van de drie kasteelen afligt, heeft ze aan een goeden vriend van me verteld, die dikwijls als gids de bergen in ging en dan steeds in Dürrwangen overnachtte.”

De gasten betoonden den instrumentmaker hun ingenomenheid met het verhaal. „Wat er niet allemaal in de wereld gebeurt,” riep de voerman uit. „Ik ben blij, dat we onze tijd niet met kaartspelen hebben vernoeid en ik heb goed geluisterd, zoodat ik ze morgen aan mijn kameraden kan vertellen.”

„Mij viel daar, terwijl u vertelde, ook iets in,” zei de student.

„O, begin, begin,” verzochten de instrumentmaker en Felix.

„Goed,” antwoordde de student, „of de beurt nu aan mij komt of later is hetzelfde; ik kan toch alleen maar mededeelen wat ik gehoord heb. Dat, wat ik vertellen wil, moet eens werkelijk gebeurd zijn.”

Hij ging recht zitten en wilde juist beginnen met vertellen, toen de waardin haar spinnewiel opzij zette en op de gasten toetrad. „Heeren, het is tijd om naar bed te gaan,” zei ze. „Het heeft negen uur geslagen en morgen is er weer een dag.”

„Gaaf u maar naar bed,” riep de student, „zet nog een flesch wijn voor ons neer en dan willen we u niet langer ophouden.”

„Geen kwestie van,” antwoordde zij knorrig, „zoo lang er nog gasten in de gelagkamer zijn, kunnen de waardin en het personeel niet weggaan. Dus kort en goed, heeren, maakt, dat u op uw kamers komt, mij duurt het te lang en na negen uur mag er in mijn huis niet meer gedronken worden.”

„Wat bezielt u, vrouw?” vroeg de instrumentmaker verbaasd. „Wat voor last hebt u er van of we hier zitten, terwijl u al lang slaapt? Wij zijn eerlijke lieden en zullen niets meenemen en evenmin zonder te betalen weggaan. Maar zoo laat ik mij in een herberg niet behandelen.”

De vrouw keek hem kwaad aan: „Denkt u dat ik voor den eersten den besten handwerksman, voor iederen straatslijper, die me een paar gulden laat verdienen, de regels van mijn huis veranderen? Ik zeg u voor het laatst, dat ik zulke onbetamelijkheden niet toesta.”

De instrumentmaker wilde nog wat zeggen, maar de student wierp hem een veelbetekenenden blik toe en gaf tevens een wenk aan de anderen. „Goed,” sprak hij, „als de waardin het niet wil hebben, laten we dan maar naar onze kamers gaan. Maar we zouden graag een licht willen hebben om onze kamers te kunnen vinden.”

„Daarmee kan ik u van dienst zijn,” antwoordde zij somber, „de anderen kunnen hun weg wel in het donker vinden en voor u is dit stompje kaars net voldoende; meer heb ik niet in huis.”

Zwijgend nam de student het licht aan en stond op. De anderen volgden hem en de handwerkslieden namen hun rugzakken op om ze bij zich in de kamer neer te leggen. Zij liepen achter den student aan, die hen op de trap bijlichtte.

Toen zij boven aangekomen waren, verzocht de student hen zachtjes te loopen, opende zijn kamerdeur en wenkte hen binnen te komen. „Nu is er geen twijfel meer mogelijk,” zei hij, „zij wil ons verraden; hebben jullie niet gemerkt, dat ze ons met alle geweld naar bed wilde hebben en hoe ze ons alle middelen

ontnam wakker en bij elkaar te blijven? Ze denkt waarschijnlijk, dat we nu berusten en gaan liggen en dan heeft zij vrij spel.”

„Maar denkt u niet, dat we nog kunnen vluchten?” vroeg Felix. „In het bosch heeft men toch meer kans op redding dan hier in de kamer.”

„De vensters hier hebben ook tralies,” constateerde de student, terwijl hij vergeefs trachtte één van de staven van het traliwerk los te maken. „Wij hebben nog maar één uitweg, als we willen vluchten: door de deur beneden, maar ik geloof niet, dat ze ons zullen laten gaan.”

... en haalde voor den schijn
zijn jas te voorschijn ...

„Het gaat er om het te probeeren,” sprak de voerman, „ik wil toch een poging wagen om op de binnenplaats te komen. Gelukt me dat, dan keer ik terug en haal jullie ook.” De overigen stemden met dit voorstel in, de voerman deed zijn schoenen uit en sloop op de teenen naar de trap; angstig luisterden zijn metgezellen boven in de kamer. Hij was de trap al voor de helft onbemerkt afgegaan, maar toen hij een draai moest maken, richtte zich plotseling een geweldige dog op, legde zijn pooten op zijn schouders en toonde hem, juist met zijn kop ter hoogte van zijn gezicht, twee rijen scherpe, witte tanden. Hij waagde het niet vooruit of achteruit te gaan, want bij de geringste beweging hapte het vreeselijke dier naar zijn keel. Tevens begon hij hard te blaffen en weldra verschenen de huisknecht en de waardin met lichten.

„Wat is er! Wat wilt u?” riep de vrouw.

„Ik moet nog wat uit mijn wagen halen,” antwoordde de voerman, over zijn geheele lijf bevend, want toen de deur was opengestaan, had hij verschillende bruine, verdachte gezichten, mannen met geweren in hun hand, in de kamer opgemerkt.

„Dat had u wel wat vroeger kunnen doen,” meende

de waardin wrevelig. „Pluto, laat gaan! Sluit de deur van de plaats, Jacob, en licht den man bij naar zijn kar.” De hond trok zijn pooten terug en ging weer dwars op de trap liggen, de huisknecht sloot de deur en lichtte den voerman bij. Aan ontsnappen viel niet te denken. Toen hij echter bepeinsde, wat hij uit zijn wagen mee zou kunnen nemen, viel hem een pond waskaarsen in, die hij naar de naburige stad moest brengen. „Dat stompje boven houdt het nog geen kwartier uit,” zei hij bij zichzelf, „en toch moeten we licht hebben!” Hij nam dus twee waskaarsen uit zijn wagen, verborg deze in zijn mouwen en haalde voor den schijn zijn jas te voorschijn, waar hij, zooals hij tegen den knecht zei, vannacht onder wilde slapen.

Zonder moeilijkheden kwam hij op de kamer terug. Hij vertelde van den grooten hond, die op de trap de wacht hield, van de mannen, die hij vluchtig gezien had, van alle maatregelen, die men genomen had om hen op te sluiten en eindigde zuchtend: „Dezen nacht zullen we wel niet overleven.”

„Dat geloof ik niet,” meende de student, „voor zoo dwaas zie ik deze menschen niet aan, dat ze ter wille van een klein voordeel vier personen zoudens vermoorden. Maar wij mogen ons niet verdedigen. Ik voor mij heb het meeste te verliezen; mijn paard hebben ze al, het heeft me vier weken geleden nog vijftig dukaten gekost, mijn beurs en mijn kleeren geef ik gaarne af, want mijn leven is me ten slotte liever dan mijn bezit.”

„U hebt goed praten,” zei de voerman, „de dingen, die u te verliezen hebt, kunt u gemakkelijk terugkrijgen, maar ik ben bode van Aschaffenburg en heb allerlei goederen in mijn wagen en in den stal twee goede paarden, mijn eenigen rijkdom.”

„Ik kan mij onmogelijk voorstellen, dat ze u kwaad zullen doen,” merkte de goudsmid op, „de berooving van een bode zou heel wat opzien baren. Maar ik ben het met mijnheer eens; liever geef ik alles af wat ik bij mij heb en zweer onder eede, dat ik niets zal zeggen, ja, me zelfs niet zal beklagen, dan dat ik mijn bezit verdedig tegen lieden, die met geweren en pistolen gewapend zijn.”

De voerman had tijdens dit gesprek zijn waskaarsen te voorschijn gehaald. Hij kleefde ze op tafel en

stak ze aan. „Laten we maar afwachten, wat er met ons gebeurt,” sprak hij; „het beste is, dat we weer gaan zitten en elkaar door spreken uit den slaap houden.”

„Dat is het beste,” zei de student, „en omdat ik aan de beurt was, zal ik beginnen met een nieuw verhaal.”

HET STEENEN HART

Wie door Zwaben reist, moet niet vergeten ook eens rond te kijken in het Zwarte Woud, niet zoozeer om de boomen, hoewel men lang niet overal zulk een onmetelijke hoeveelheid hoge dennen vindt, maar ook om de menschen, die zich van andere lieden in den omtrek onderscheiden. Niet alleen door houding en lichaamsbouw, maar ook door hun zeden en kleederdracht verschillen zij van hen, die buiten het woud wonen. Het mooist kleeden zich de bewoners van het Badensche Zwarte Woud; de mannen laten hun baard staan, zooals die hem door de natuur gegeven is, hun zwarte wambuizen, hun ruime geplooidde broeken, hun roode kousen en hun spitse hoeden met breeden rand geven hun voorkomen

iets vreemds maar tegelijk iets ernstigs en eerwaardigs. Hier houden de menschen zich voornamelijk met glasblazen bezig, maar zij maken ook klokken, die in de halve wereld bekend zijn.

Aan de andere zijde van het woud woont een deel van denzelfden stam, maar hun werk heeft hun andere zeden en gewoonten gegeven dan die van de glasblazers. Zij drijven handel met hun bosschen, zij vellen hun dennen en ontdoen de boomen van hun takken en maken er vlotten van, die zij door de Nagold in den Neckar en van den bovenloop van den Neckar in den Rijn laten drijven, vanwaar ze heelemaal naar Holland gaan. Deze menschen zijn aan een ruw en zwervend leven gewoon. Zij vinden het heel plezierig op hun vlotten de rivieren af te varen, maar langs den oever terugloopen doen zij niet graag. Hun costume is heel anders dan dat van de glasblazers. Zij dragen een wambuis van donker linnen, breede groene bretels, een broek van zwart leder, uit den zak waarvan een koperen duimstok als een teeken van hun waardigheid te voorschijn komt. Maar hun trots en glorie zijn hun laarzen, de grootste waarschijnlijk, die ergens ter wereld gedragen worden, want zij kunnen een heel eind over de knie opgetrokken worden en de houtvlotter kunnen er in drie voet water mee loopen zonder hun kleeding nat te maken.

Nog niet lang geleden geloofden de bewoners van het Zwarte Woud aan boschgeesten en eerst in den allerlaatsten tijd heeft men hen er toe kunnen brengen, dit dwaze bijgeloof te laten varen. Het is

De dikke Ezechiël.

De Danskoning.

echter zonderling, dat ook de boschgeesten, die volgens de sage in het Zwarte Woud huizen, zich in de verschillende kleederdrachten van de streek vertoonen. Zoo heeft men verzekerd, dat het Glasmannetje, een goede geest van een goeden meter lengte, zich nooit anders laat zien dan met een spitsen hoed met breeden rand, wambuis en geplooid broek en roode kousen. De Hollandsche Michel echter, die den anderen kant van het bosch bewoont, is een reusachtige kerel met breede schouders, die de kleeding der houtvlotter draagt. Zijn laarzen zijn zoo groot, dat een man er tot zijn hals in zou verdwijnen.

Een jonge bewoner van het Zwarte Woud heeft nu eens met deze boschgeesten een avontuur beleefd, dat ik wil gaan vertellen. In deze streek woonde namelijk een weduwe, Barbara Munk, haar man was kolenbrander geweest en na zijn dood leidde zij hun zestienjarigen zoon in hetzelfde vak op. De jonge Peter Munk wist eerst niet beter of het hoorde zoo, dat hij dag aan dag bij de rookende houtmijt zat of zwart en vol roet naar de stad moest rijden om houtskool te verkoopen, want zijn vader had hij dit ook zien doen. Maar een kolenbrander heeft veel tijd tot nadenken over zichzelf en over anderen en als Peter zoo bij de houtmijt zat, brachten de donkere boomen en de stilte hem dikwijls in een zwaarmoedige stemming, waarbij hij bedroefd werd, zonder dat hij wist waarom. Eindelijk echter kwam hij tot de ontdekking wat hem hinderde — zijn beroep, zijn plaats in het leven, kortom, zijn stand.

„Een vuile, eenzame kolenbrander!” zei hij bij zichzelf. „Een vreeselijk leven! Hoe staan de glasblazers, de uurwerkmakers, zelfs de muzikanten 's Zondags in aanzien! En als Peter Munk schoon gewasschen en keurig aangekleed in het dorp verschijnt en iemand ziet hem van achteren, dan denkt hij mischien: Wie is die nette jongen? en hij bewondert wellicht mijn mooie roode kousen en mijn flinken gang, maar nauwelijks ziet hij mij van voren of hij zegt: „O, het is Kolenpeter maar.”

Doch het waren niet alleen de glasblazers, ook de houtvlotter benijdde hij, omdat ze veel geld hadden en zich veroorloven konden op een avond meer geld te verspelen dan vader Munk vroeger in een jaar kon verdienen. Vooral drie van deze mannen wekten zijn bewondering en jaloezie. De eene was

dik en groot met een rood gezicht en hij gold voor den rijksten man in de buurt. Men noemde hem den dikken Ezechiël. Hij reisde tweemaal per jaar met hout naar Holland en verkocht het altijd duurder dan de anderen, zoodat hij niet terug behoefde te loopen, maar een rijtuig nam. De tweede was de langste en magerste man van de omgeving, men noemde hem den langen Slungel en hij sprak iedereen tegen, zonder dat men kwaad op hem werd, want ook hij had ongelooflijk veel geld. De derde was een knappe jonge man, die uitstekend kon dansen, beter dan ieder ander en daarom ook de Danskoning genoemd werd. Vroeger was hij arm geweest, maar plotseling had hij een vermogen verworven en men wist niet, waar hij dat vandaan had, sommigen beweerden, dat hij een schat gevonden had onder een heel ouden den, anderen weer meenden, dat hij dezen uit den Rijn had opgevischt.

Aan deze drie mannen dacht Peter dikwijls, als hij eenzaam bij zijn houtmijt zat. Wel hadden zij alle drie een groot gebrek en dat was hun vreeselijke gierigheid en hardvochtigheid tegen armen en schuldenaars; daardoor maakten zij zich bij menig een gehaat, want de bewoners van het Zwarte Woud zijn goedgehartige lieden. Maar men weet hoe het gaat met dat soort dingen: zij waren gehaat om hun gierigheid, maar hun rijkdom bracht hen weer in aanzien, want wie kon met guldens smijten als zij, alsof zij het geld van de boomen schudden?

„Zoo gaat het niet langer,” zei Peter eens op een dag bedroefd, „als ik er niet gauw bovenop kom, dan sterf ik nog liever; was ik maar zoo rijk en gezien als de dikke Ezechiël of brutaal als de lange Slungel of kon ik maar zoo goed dansen als de Danskoning. Waar zou die vent toch zooveel geld vandaan hebben?” Hij peinsde op allerlei middelen om aan geld te komen, maar geen er van beviel hem; eindelijk echter herinnerde hij zich de sage, dat vroeger heel veel menschen rijk geworden waren met behulp van het Glasmannetje of den Hollandschen Michel. Toen zijn vader nog leefde, kwamen dikwijls menschen op bezoek, die over deze rijke lieden spraken en de wijze waarop ze rijk geworden waren en het Glasmannetje vooral speelde daar altijd een groote rol in. Nu hij zich goed bedacht, kon hij zich zelfs het versje herinneren, dat men op den dennenheuvel, midden in het bosch, moest opzeggen om het mannetje te laten verschijnen. Het begon zoo:

Schatmeester van het
dennenwoud,
Veel honderd jaren zijt
ge oud,
U hoort al 't land waar
dennen staan...

Maar verder kwam hij niet, den vierden regel was hij vergeten. Hij dacht er over om dezen of genen ouden man naar 't spreukje te vragen, maar een zekere verlegenheid hield hem hiervan terug en bovendien kon die spreuk niet bijster goed bekend zijn, want in het heele Zwarte Woud waren er maar weinig rijke menschen en — waarom hadden zijn vader en de anderen, die met hem spraken, hun geluk niet eens beproefd? Eindelijk bracht hij zijn moeder eens over dit punt aan het praten, maar die kende ook slechts de eerste drie regels van het versje. Zij vertelde hem echter bovendien, dat het

„Peter Munk, wat voer je hier uit op den Dennenheuvel?” vroeg de woudkoning...

De lange slungel.

mannetje zich slechts liet zien aan menschen, die op een Zondag tusschen elf en twee uur geboren waren. Hijzelf had een goede kans, want hij was op een Zondag om twaalf uur geboren.

Zoo op het eerste gezicht leek 't niet, dat hij met de mededeeling van zijn moeder veel verder kwam, maar Peter was een pientere knaap en hij overwoog, dat al kende hij het rijmpje voor het Glasmannetje niet in zijn geheel, één ding zeker was, nl. dat de vierde regel op den derden moest rijmen. Bovendien had hij zoo'n idee, dat in dien vierden regel iets over Zondagskinderen voor moest komen en na lang probeeren, had hij eindelijk een passenden zin gevonden. „Baat het niet, het schaadt ook niet,” meende hij welgemeend en op een goeden dag liep hij het pad op naar den Dennenheuvel, waar volgens het verhaal het Glasmannetje woonde. Terwijl hij onder de hooge dennen doorliep, kwam plotseling een reusachtige man in de kleeding van een houtvlotter en met een stok in de hand,

zoo groot als een mast van een schip, achter de boomen te voorschijn. Peter's knieën begonnen te knikken, toen hij den reus met lange passen naast zich zag loopen, want hij meende, dat dit de Hollandsche Michel moest zijn en niemand anders.

Nog altijd zweeg de vreeselijke gedaante en Peter keek hem zoo nu en dan angstig van ter zijde aan. Hij was wel een hoofd grooter dan de langste man, dien Peter ooit gezien had, zijn gezicht was niet meer jong, maar toch ook niet oud, doch wel vol groeven en rimpels. Hij droeg een hemd van linnen en de geweldige laarzen, die hij over zijn leeren broek had aangetrokken, waren Peter uit de sage wel bekend.

„Peter Munk, wat voer je hier uit op den Dennenheuvel?” vroeg de Woudkoning eindelijk met diepe, dreunende stem.

„Goeden morgen, landsman,” antwoordde Peter, die niet wilde laten merken hoe bang hij wel was. „Ik ga over den Dennenheuvel naar huis.”

„Peter Munk,” zei de ander en wierp een dreigenden blik op hem, „jouw weg gaat niet over dezen heuvel.”

„Nu, dat niet precies,” zei Peter, „maar het is vandaag nogal warm en ik dacht, dat het hier misschien koeler zou zijn.”

„Lieg niet, Kolenpeter!” riep de Hollandsche Michel met donderende stem, „of ik sla je met dezen stok tegen den grond. Ik weet wel, wat je van plan bent, maar ik waarschuw je: hij is een gierigaard, die kleine man. Hij geeft niet veel en wie eens wat van hem gekregen heeft, wordt zijn leven lang niet meer vroolijk. Peter, je bent een arme sukkel en ik heb medelijden met je. Zoo'n aardige, knappe jongen en den geheelen dag niets anders kunnen doen dan kolen branden. Terwijl anderen de guldens als het ware uit de mouw schudden, kan jij maar een paar centen verteren. Je hebt een ellendig leven.”

„U hebt gelijk, het is 'n ellendig leven,” gaf Peter toe. „Nu, van mij zal het niet afhangen,” ging de vreeselijke Michel voort, „ik heb al menigen braven kerel uit den nood geholpen, jij zou niet de eerste zijn. Zeg eens, heb je misschien om te beginnen een paar honderd gulden noodig?”

Bij deze woorden rammelde hij met geld in zijn grooten zak, maar Peter's hart klopte angstig en pijnlijk zelfs, hij werd warm en koud tegelijk, want de Hollandsche Michel zag er niet naar uit, dat hij uit medelijden geld weggaf zonder er iets voor terug te verlangen. Door een onverklaarbaren angst aangegrepen, riep hij: „Neen, dank u wel, heer. Maar met u wil ik niets te maken hebben,” en hij zette het op een loopen, zoo snel hij kon. Maar de boschgeest bleef kalm met reuzenschreden naast hem voortwandelen en mompelde dreigend: „Je zult er nog eens spijt van hebben, Peter. Op je voorhoofd staat geschreven en in je oogen staat te lezen, dat je me niet ontkomt. Loop niet zoo hard, luister naar een verstandig woord, daar is de grens van mijn gebied al.”

Maar toen Peter dit hoorde en niet ver van zich vandaan een droge sloot zag, haastte hij zich nog meer over de grens te komen, zoodat Michel ook harder moest gaan loopen en hem onder vloeken en bedreigingen achtervolgde. De jonge man deed een wanhopigen sprong over de sloot, want hij zag, dat de boschgeest zijn stok ophief om hem er mee neer te slaan, maar hij kwam gelukkig heelhuids aan den overkant en de stok brak doormidden in de lucht, alsof hij tegen een onzichtbaren muur geslagen werd en een groot stuk viel voor Peter's voeten neer.

Triomfantelijk hief hij het stuk op om het terug te gooien, maar op dat oogenblik voelde hij, dat het stuk hout in zijn hand begon te bewegen en tot zijn ontsteltenis zag hij, dat het een geweldige slang was, die hij in zijn handen hield en deze richtte zich reeds met kringelende tong en bliksemende oogen naar hem op. Hij liet het beest los, maar het had zich al om zijn arm geslingerd en kwam met zijn kop steeds dicht bij zijn gezicht, maar daar schoot plotseling een adelaar omlaag, pakte den kop van de slang in zijn snavel en vloog

....en onder den boom zat een oud mannetje in een zwart wambuis gekleed met roode kousen aan en een grooten hoed op zijn hoofd....

er mee de lucht in en de Hollandsche Michel, die van den overkant alles gezien had, schreeuwde en raasde en tierde, toen de slang door iemand, die machtiger was, ontvoerd werd.

Bevend en angstig vervolgde Peter zijn weg; het pad werd steiler, de streek woester en weldra kwam hij aan een grooten boom. Hier maakte hij een buiging voor het onzichtbare Glasmannetje en sprak:

Schatmeester van het
dennenwoud,
Veel honderd jaren zijt gij
oud.
U hoort al 't land waar den-
nen staan,
Slechts Zondagskinderen zijt
gij aan.

„Je hebt het wel niet heelmaal goed, maar omdat jij het bent, Kolenpeter, zullen we het maar zoo laten,” sprak een zachte stem naast hem. Verbaasd keek hij om zich heen en onder den boom zat een klein oud mannetje in een zwart wambuis gekleed en met roode kousen aan en een grooten hoed op zijn hoofd. Hij had een klein, vriendelijk gezichtje en een baardje zoo dun als een spinneweb; hij rookte uit een pijp van blauw glas en toen Peter naderbij kwam, zag hij tot zijn verwondering, dat ook de kleeren, schoenen en hoed van den kleinen man van glas waren, maar het was buigzaam, alsof het nog heet was, want het voegde zich als gewone stof naar iedere beweging van het mannetje.

„Je bent dien vlegel tegengekomen, den Hollandschen Michel, nietwaar?” zei de kleine. „Hij heeft je bang willen maken, maar zijn tooverstok heb ik hem afgenomen, dien krijgt hij niet meer terug.”

„Ja, mijnheer de schatmeester,” antwoordde Peter met een diepe buiging, „ik was erg bang. Maar u bent zeker de adelaar geweest, die de slang doodgebeten heeft, ik dank u wel. Ik kom echter om raad bij u te halen, het gaat mij erg slecht. Een kolenbrander brengt het niet ver en daar ik nog jong ben, dacht ik, dat er wel iets beters uit me zou kunnen groeien, vooral wanneer ik zie, wat anderen in korten tijd bereiken hebben: neem

bijvoorbeeld den dikken Ezechiël en den Danskoning, die hebben geld als water.”

„Jullie zijn een raar geslacht, jullie mensen,” meende het Glasmannetje. „Nooit zijn jullie tevreden met hetgeen je hebt. Maar hoe dat ook zij: ieder Zondagskind, dat zich bij mij aanmeldt, mag drie wenschen doen. De eerste twee zijn vrij, den derde kan ik weigeren als hij dwaas is. Wensch dus maar wat. Alleen ik zou je aanraden: neem iets goeds, iets nuttigs.”

„Prachtig! U bent een Glasmannetje, zooals er geen tweede bestaat en met recht noemt men u schatmeester, want u beschikt over schatten. Nu — als ik dan mag wenschen wat mijn hart begeert, dan wil ik in de eerste plaats, dat ik nog beter dans dan de Danskoning en altijd zooveel geld in mijn zak heb als de dikke Ezechiël.”

„Jij dwaas!” antwoordde de kleine kwaad. „Wat een erbarmelijke wensch is dat om goed te kunnen dansen en geld te hebben om te spelen. Schaam je je niet, domme Peter, je eigen geluk zoo met voeten te treden? Wat heeft je arme moeder er aan, dat je goed kunt dansen? Wat heb je aan het geld, dat naar je eigen wensch alleen voor de herberg en het spel bestemd is, zooals dat van den dikken Ezechiël? Dan heb je daarna weer de geheele week niets; nog één wensch geef ik je, maar pas op, dat je nu verstandiger bent.”

Peter krabde zich achter zijn oor en sprak na eenig aarzelen: „Nu, dan wensch ik me de mooiste en grootste glasblazerij in het geheele Zwarte Woud met alle toebehooren en het geld om die te drijven.”

„Anders niet?” vroeg de kleine bezorgd. „Anders niet, Peter?”

„Nu, u kunt er nog een paard bij geven en een wagentje....”

„O, domme, dwaze Kolenpeter,” riep het mannetje en wierp kwaad zijn pijp tegen een dikken den, zoodat ze in honderd stukken vloog: „Paarden! Wagentjes! Verstand, gezond menschenverstand had je moeten wenschen, maar geen paarden of wagentjes. Nu, kijk niet zoo treurig, zoo verschrikkelijk dom als de eerste was de tweede wensch niet. Een goede glasblazerij levert nog wel een flinke winst op en als je daar inzicht en verstand bij gewenscht had, waren de paarden en wagens vanzelf gekomen.”

„Maar, mijnheer de schatmeester,” meende Peter. „Ik heb nog één wensch over. Dan kan ik mij dus nog het verstand wenschen, als dat zoo noodig is.”

„Geen kwestie van. Je zult nu al gauw genoeg in moeilijkheden komen en dan zul je blij zijn, dat je nog een wensch overhebt. Hier zijn,” vervolgde de boschgeest, terwijl hij een buidel uit zijn zak haalde, „tweeduizend gulden, dat is voldoende en kom niet om meer geld, want dan zal ik je aan den hoogsten boom op moeten hangen. Drie dagen geleden is de oude Winkfritz gestorven en die bezat de grootste glasblazerij in de buurt. Ga naar zijn erfenamen, neem het bedrijf over en werk ijverig, dan komt nog alles in orde. Maar wacht je voor de herberg.”

....maar daar schoot plotseling een adelaar omlaag, pakte den kop van de slang in zijn snavel en vloog er mee de lucht in....

W O R D T V E R V O L G D

Ofschoon een zware lederen handschoen de linkerhand en onderarm van den trainer beschermt, is de druk van de sterke arendsklauen zóó groot, dat de bloedsomloop er door gestremd kan worden.

De steenarend is amper een jaar oud, maar hij kan nu al trotsch gaan op een krachtigen snavel en een majesteitlijken blik.

gedoopt werd, onder zijn hoede nam, was het dier pas negen maanden oud, maar toch had de adelaar reeds een vlucht van 1.72 meter. Aanvankelijk leek het alsof Peter niet te temmen was, doch nu Wedde, die voor het africhten slechts de vrije middag- en avonden ter beschikking heeft, pas drie maanden bezig is, bekommert de van zijn vrijheid beroofde trotsche vogel zich in het geheel niet meer om de menschen, die den geweldigen adelaar graag van dichtbij willen bekijken. Volgens Wedde zal het dan ook niet lang meer duren of hij zal hem vrij kunnen laten vliegen, zonder gevaar dat het dier niet bij hem zou terugkeeren.

De adelaar is het er nog lang niet mee eens, maar toch blijft hij, zij het onder fel protest, op den arm van zijn meester zitten.

De vrienden van Fritz Wedde volgen met belangstelling de afreiking van den arend en zien met gespannen aandacht den dag tegemoet, waarop „Peter” voor het eerst in volle vrijheid uit zal vliegen.

DE STEENAREND ALS JACHTVALK

**Het temmen van den
trotschen arend is
een gevaarlijk werk**

Fritz Wedde is een Duitscher, die reeds vóór den oorlog veel succes had met het africhten van valken en adelaars, die ten aanschouwen van 'n talrijk publiek urenlang in de lucht bleven cirkelen om op het eerste teeken van hun meester onmiddellijk naar hem terug te vliegen.

Bij het uitbreken van den oorlog ging Fritz Wedde aan het werk bij den dienst der rijksautoverkeerswegen. Bij toeval ontdekte de leider van zijn ploeg de zeldzame bekwaamheden van Wedde, die toen een in het Tatra-gebergte gevangen steenarend van hem ten geschenke kreeg, op voorwaarde, dat Wedde de prestaties van den adelaar, na het dier afgericht te hebben, niet alleen aan zijn vrienden, maar ook aan soldaten en gewonden zou vertoonen. Toen Fritz Wedde den steenarend, die „Peter”

Het riviertje de Linge in de Betuwe wordt elk jaar met de zegen afgevischt. Het binnenhalen van het net.

Karpers, brasems en voorns van slink formaat vormen den buit van de ijverige visschers, die zich reeds verheugen in een smakelijk maal.

GEMENGD NIEUWS

Rotterdam heeft weer een vermaakcentrum, nu op het land van Hoboken een noodschaouwburg is opgericht. Daarachter vindt men een primitieve dancing.

Een opname van de ravage, door Engelse bommen aangebracht in Amsterdam. Een hoekhuis in de Da Costa-buurt werd onbewoonbaar gemaakt.

In den nacht van Maandag op Dinsdag hebben verleden week Britse vliegtuigen bommen uitgeworpen boven 's lands hoofdstad. Ernstige schade werd aangericht o.a. in de Da Costastraat. De bovenverdieping van 'n school werd zwaar gehavend.

TANTE CAROLINE'S LAATSTE WENSCH

door A. Faber

Tante Caroline had niet bepaald wat men noemt een zonnig karakter. Kwam ze ergens op bezoek, dan bepaalde haar gesprek zich in hoofdzaak tot mopperen en klagen over haar werkelijke of ingebeelde kwalen. Ze was inmiddels met al haar kwalen toch een flink eind in de zeventig geworden en hoewel niemand naar haar dood verlangde, maakte de familie zich, eerlijk gezegd, toch wel eens bezorgd, dat ze zoo lang bleef leven. Tante Caroline was namelijk suikertante en het was den laatsten tijd gebleken, dat haar kapitaaltje niet meer voldoende was om van de rente te kunnen rondkomen, zoodat ze meer en meer inteerde.

Wat zou het eind hiervan zijn? Bovendien deden over de oorzaak van dit interen vreemde geruchten de ronde. Haar vermogen werd al jaren lang beheerd door haar zwager, Judocus Dronkelaar, van wien kort geleden eenige financiële manipulaties aan het licht waren gekomen, waarover slechts fluisterend werd gesproken. Viel het daarom te verwonderen, dat eenige achterdochtige familieleden verband gingen zoeken tusschen deze manipulaties en het slinken van tante Caroline's kapitaal?

Judocus Dronkelaar wist heel goed, wat men dacht en fluisterde en hij begreep, dat vroeg of laat ook tante Caroline er over zou hooren spreken. Er zijn altijd van die gediensstige geesten, die, beziel met de beste bedoelingen, iemand juist op de meest ongelegen oogenblikken in moeilijkheden kunnen brengen.

Daarom was Judocus op zijn qui-vive als de schildwacht bij een munitie-depot. Had hij tot dan toe tante Caroline in financieel opzicht als een soort voorgedijkt behandeld en haar steeds de grootste zuinigheid gepreikt, nu begon hij opeens veel royaler te worden in zijn opvattingen en zij behoefde, zooals hij zei, niet op een paar dubbeltjes te kijken. Hij meende hiermede het gevaar te hebben bezworen, maar toen hij vernam, dat tante den laatsten tijd herhaaldelijk bezoek ontving van nicht Erica, begreep hij meteen, welk nieuw gevaar hem boven het hoofd hing.

Hij kende Erica maar al te goed. Ze hadden elkan- der nooit kunnen uitstaan en toen Judocus eens de onvoorzichtigheid had begaan zich aan de bittertafel vrij hatelijk over haar uit te laten en haar in een belachelijk licht te stellen, was haar dit ter oore gekomen en sinds dien dag was ze vast besloten hem dit betaald te zetten.

In zijn angst en woede beging hij nu een groote domheid: hij verbood zijn schoonzuster formeel om Erica nog langer te ontvangen! Het was echter al te laat. Erica had tante Caroline reeds ingelicht, op welke wijze Judocus het kapitaal had beheerd.

Judocus begreep, dat hij verloren was. Hij deed wanhopige pogingen om eenige familieleden op zijn hand te krijgen, door hun de zaak anders uit te leggen en hun bemiddeling in te roepen om tante Caroline wat milder te stemmen. Zijn geheele reputatie stond op het spel. Hij was bestuurslid van verschillende instellingen — baantjes waarop hij erg trotsch was — en dit alles dreigde nu met één slag te worden vernietigd. Hij was toch altijd zoo goed voor zijn schoonzuster geweest; als zij er niet kon komen, had hij haar nu en dan zelfs wat extra's toegestopt! Dat hij dit van haar eigen geld gedaan had, vertelde hij er natuurlijk niet bij.

Alle pogingen echter om tante Caroline te overreden de zaak wat minder zwaar op te vatten en eens met Judocus te praten, mis-

.... even een zwak gezoem en op het doek verscheen, bijna levensgroot, tante Caroline....

lukten en stuitten af op haar onverbidde- lijk: „Ik wil niet meer met hem te maken hebben en als ik mijn geld niet terugkrijg, moet hij de gevolgen ervan maar ondervinden!”

Het leek wel, alsof ze, na jaren lang onder de voorgedij van Judocus te hebben gezucht, zich plotse- ling van haar zelfstandigheid bewust werd.

Nu volgde al heel gauw een brief van een advocaat, waarin hij gesommeerd werd een volledige rekening en verantwoording in te dienen over zijn gevoerd beheer. Weken lang zat hij dag aan dag te zwoegen om iets in elkander te zetten, wat op een afrekening geleek, maar een accountant, die met het onderzoek werd belast, verklaarde ronduit, dat hij uit dien knoeirommel niet wijs kon worden en onder de vreeselijkste bedreigingen met dagvaarding en officier van justitie moest Judocus als een school- jongen zijn werk overmaken!

Intusschen gebeurde er iets, dat Judocus met een stille hoop vervulde. Tante's gezondheidstoestand ging hard achteruit. Het gebeurde had haar hevig geschokt en zij voelde zelf, dat zij het einde van de zaak misschien niet meer zou beleven. Zij kon ook maar niet begrijpen, waarom dat alles zoo lang moest duren; zij wenschte de tijden terug van pijnbank en geeseling en het liefst zou ze hebben gezien, dat Judocus met een brandmerk op zijn rug buiten de stadspoorten was gejaagd! Neen, tante Caroline had niet bepaald een beminnelijk karakter.

Erica begreep, dat het met tante niet goed ging; ze had een lang gesprek met haar en twee dagen later kwam de notaris. Het onderhoud tusschen tante en hem duurde meer dan een uur en den vol- genden dag kwam hij terug met de getuigen en tante Caroline maakte haar laatste wilbeschikking.

In een andere kamer wachtten intusschen twee heeren, die na het maken van het testament met hun werkzaamheden begonnen.

Tante Caroline leefde nog een paar weken en overleed zacht en kalm in haar stoel bij het raam, waar zij zoo dikwijls had gezeten. Haar laatste woorden waren:

„Erica.... Judocus.... doorzetten...”

Het was voor Judocus Dronkelaar een heele opluchting, toen hij het overlijden van tante Caroline

vernam. Met opzet had hij zoo lang mogelijk getrai- neerd om de afrekening in te leveren. Hij had zich een poosje ziek gehouden en een paar dringende aanmaningen van den on- geduldigen advocaat had hij beantwoord met een zeer onderdanigen brief vol excuses, dat hij door ongesteldheid verhinderd was aan de afrekening te werken, maar dat hij zijn uiterste best zou doen alles zoo spoedig mogelijk klaar te hebben. Hoe de zaak verder zou afloopen, wist hij niet, maar de hoofd- persoon, om wie het ging, was overleden en een deel van de familie was hem gunstig gezind. Zijn kan- sen stonden dus niet slecht. Vrijwel de geheele uitge- breide familie was bij de begrafenis tegenwoordig, deels uit belangstelling, maar grootendeels uit nieuwsgierigheid, hoe tan- te's testament zou luiden.

Na de begrafenis kwam men in het sterfhuis bijeen. Judocus was er eveneens en had het hoogste woord in een groepje pro-Dron- kelaars.

Alvorens het testament te openen, deelde de notaris mede, dat de overledene nog een zeer bijzonderen wensch had gehad en hij verzocht de familie hem te

willen volgen naar een kamer op de eerste verdieping, welke op den morgen van de begrafenis bleek te zijn afgesloten. De notaris opende de deur en knipte in het totaal donkere vertrek het licht aan. Tegen den muur stond een zilvergrijs scherm. Even wachtte hij, tot allen binnen waren.

„Dames en heeren, het was de wensch van de overledene, persoonlijk nog eenige woorden tot u te spreken.”

Het licht ging uit, even een zwak gezoem en op het doek verscheen, bijna levensgroot, tante Caroline in haar leuningstoel. Ze had een vel papier in de hand, opende haar mond en tegelijkertijd klonk haar wel- bekende, eenigszins heesche stem:

„Dierbare familieleden. Er zijn er onder u, die mij altijd als een beetje zonderling hebben beschouwd. Ik neem het hun niet kwalijk, maar het leven is dik- wijls erg hard voor me geweest. Het diepst ben ik echter geschokt geworden door hetgeen mijn zwager Judocus Dronkelaar mij heeft aangedaan. Als ik me in iemand heb vergist, dan is het u hem.

Wanneer ik deze woorden tot u spreek, behoor ik niet meer tot de levenden, maar het is mijn laatste wensch geweest, dat Judocus in uw aller tegenwoor- digheid zou hooren, hoe ik over hem denk. Judocus, je hebt me jaren lang bedrogen, het was laag, het was slecht van je.... Vaarwel!”

Tante Caroline verdween en het licht ging weer aan.

Waren er in het begin enkelen geweest, die begon- nen te lachen, toen ze tante Caroline op het doek zagen verschijnen, nu was het doodstil in de kamer. Wat ze gezien en gehoord hadden, was benauwend, bijna griezelijk. Judocus zat lijkleek voor zich uit te staren.

Men ging weer terug naar de woonkamer. Niemand sprak een woord. De notaris las het testament voor. Het kleine bedrag, dat er van tante's kapitaal nog was overgebleven, kwam, behoudens een paar legaten, aan haar nicht Erica.

Judocus had niet op de voorlezing gewacht; hij was ongemerkt in alle stilte vertrokken.

We zeiden het reeds, tante Caroline had niet be- paald een zonnig karakter. Ze was soms ook wel wat zonderling. Maar het leven was dikwijls erg hard voor haar geweest....

In de kassen worden in afzonderlijke bakjes uitgebreide bemestingsproeven met soja- en andere boonen genomen om de ideale voedingsverhouding te ontdekken, waarbij de tuinders de zekerste en beste resultaten zullen bereiken.

MEER VARIATIE IN DE HOLLANDSCHE KEUKEN

Het Westland gaat zorgen voor nieuwe groentesoorten

Zoo gaat het nu eenmaal: een oude sleur wordt gewoonlijk pas doorbroken door schokken van buiten af. Dat mag dan al niet gelden voor het initiatief en den speurzin van den rijkstuinbouwconsulent en de leiding van den Naaldwijkschen proeftuin — de Westlandsche tuinders zouden voor nieuwigheden niet zoo licht gewonnen kunnen worden, wanneer niet de nood van de laatste jaren hen tot deze deugd had gedwongen.

Want het gaat er op het oogenblik om, verschillende te ver uitgegroeide cultures in omvang te beperken, maar in de vrijkomende kassen van het Westlandsche glas-district dan ook weer nieuwe producten te gaan telen, die de markt en de consumenten opnieuw animeren kunnen.

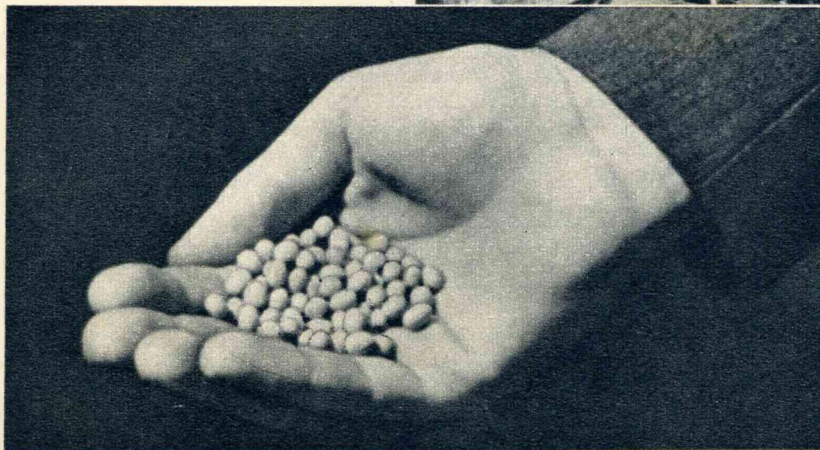
**Sojaboonen
Aubergines
Zoete Paprika
Carica Papaja**

En daarom is het, dat op den proeftuin Westland de laatste maanden op uitgebreide schaal proeven genomen worden met groentesoorten, die in allerlei landen reeds lang als uitgezochte lekkernijen gelden en zelfs reeds algemeen in zwang zijn gekomen, terwijl de Hollandsche huisvrouw er nog nauwelijks van heeft gehoord.

Daar is op de eerste plaats de sojaboon. En dan hier louter geteeld als lekkernij. Want tegen de teelt voor industriële doeleinden, zooals Japan, China, Mandsjoekwo en thans ook Amerika die kennen, zullen we in ons klimaat nooit kunnen concurreeren;

De zoete paprika, evenals haar scherper zuster uit Hongarije afkomstig, is bij uitstek geschikt om Hollandschen smaak te bevredigen.

Zoo zien de smakelijke en onvergelykelijk voedzame sojaboontjes er uit. Deze zijn van de Mandsjoerische soort Weka, die in ons land buiten zoowel als in de koude kassen een bevredigenden oogst schijnt te beloven.

daarvoor is het hier te telen product bij onze weersomstandigheden, grondprijzen en loonen te duur.

Al zeven jaar lang worden hier verschillende rassen van sojaboonen geprobeerd, echter zonder een resultaat, dat economisch tot tevredenheid kon stemmen. Thans echter worden proeven genomen met een Mandsjoerisch ras, waarvan met recht eenige verwachting mag gekoesterd worden. Wel zal ook daarvan in ons klimaat de oogst niet veel meer dan een 1500 kg per hectare bedragen — tegen 2500 kg bruine boonen en zelfs 3500 kg erwten per hectare — maar de sojaboon is dan ook een wel heel sterk geconcentreerd voedsel met haar 36 % eiwit, 18 à 20 % vet, 2 à 3 % lecithine (het voor groei en hersenen belangrijke phosphorrijke eiwit) en slechts 20 % koolhydraten. En, wat ook wat zegt: de smaak is veel lekkerder dan van onze bruine en witte boonen.

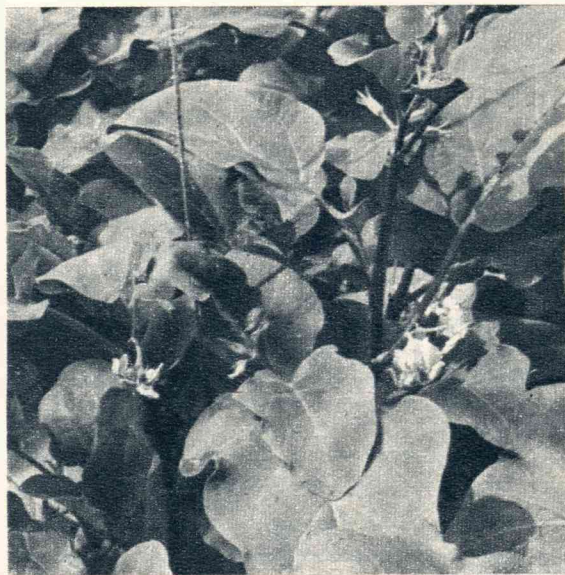
Nu is het resultaat van de proeven pas na een drietal jaren met zekerheid te constateeren, wanneer

Prachtig glanzend paars rijpen de grote aubergines in de kassen van den proeftuin Westland.

de planten in den bodem ingeburgerd zijn en er zich in den grond voldoende van die bacteriën ontwikkeld hebben, die, als bij alle vlinderbloemigen, zich in kleine knolletjes aan de wortels verzamelen en de voor de planten benodigde stikstof uit de lucht opnemen ter omzetting in eiwitten.

Zoowel groen als gedroogd kunnen de sojabootjes worden toebeleid en de lekkerbekken prefereeren ze verre boven onze witte en bruine boonen. En als u nu weet, wat er uit sojaboonen al aan producten

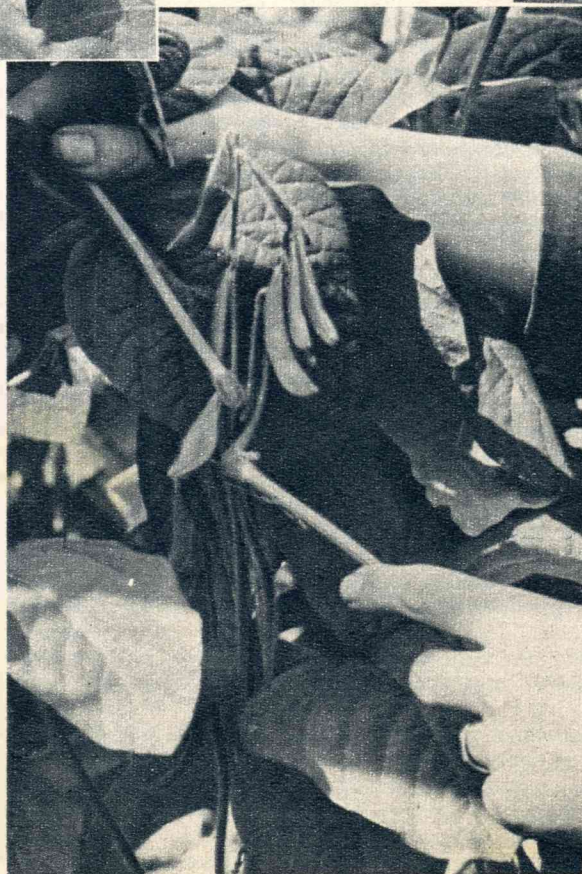

En dit is de bloesem van de aubergine of eivervrucht, die we in de Fransche, Zwitsersche en Italiaansche keuken algemeen aantreffen.

bereid wordt, zal het u duidelijk zijn, van hoe groot belang haar voedingswaarde juist in tijden als deze mag heeten. Bij industriële massaverwerking levert de sojaboon bijvoorbeeld sojamelk voor baby's, sojameel voor gebak- en chocoladebereiding, sojavit voor margarinefabricage, soja-olie voor sla-olie, eiwit in de caseïne-industrie, lecithine voor versterkende middelen, caseïne voor melkwol, en zoo tot in het oneindige! En dan blijft de afval in gemalen vorm of als koken nóg geschikt tot veevoeder!

Maar nog andere groenten worden er in den proeftuin Westland (die dezer dagen zijn veertigjarige heilzame werkzaamheid vierde) bij wijze van proef gekweekt. Om nu

De peultjes van de sojaboon bevatten slechts twee of drie bootjes en zijn dus kleiner van formaat dan die onzer witte en bruine boonen.

nog niet te spreken van de champignons en de asperges, waarmee men al langer bezig is, en die nog altijd verrassende mogelijkheden inhouden. Daar zijn op de eerste plaats de aan reizigers in Frankrijk welbekende aubergines, die in plakjes gesneden en in boter gebakken een feestelijk en voedzaam gerecht opleveren. En dan de zoete paprika, uit Hongarije ingevoerd, zachter en zoeter dan de roode peper en zeer vitamineerijk, die groen gegeten wordt.

Ook op het gebied van fruit staat ons nog een nieuwigheid te wachten, nl. de aan Indischgasten welbekende carica papaja, een groote, peervormige vrucht met heerlijk vleesch en hoog vitaminegehalte, die bezwaarlijk uit Indië hierheen getransporteerd kan worden en wier teelt in de warme kas daarom

Hier ziet u een proef van de Weka-sojaboonen groeien in de open lucht.

voor de liefhebbers een uitkomst kan beteekenen. Maar die kan nog wel even op zich laten wachten, want de eerste proeven zijn nogal riskant en zullen wel wat tijd vergen.

Neen — u zult ons geen kwaad hooren spreken van de Hollandsche keuken. Maar dat ze eenige uitbreiding en variatie nog wel lijden kan, daarover zal de volmaaktste huisvrouw het met ons eens zijn. En die kunnen we aan den speurzin van ir. Riemens, den Westlandschen rijkstuinbouwconsulent, overlaten. En aan het koopmanschap van de Westlandsche tuinders.

DE NAASTE PLICHT

DOOR FRANS DE WIJS

Eenigen tijd na twaalfen werd Kluft door den wind wakker. 't Had al hard gewaaid toen hij naar bed ging en 't was voortdurend erger geworden. Nu hij zijn oogen open had, dacht hij: zoo'n storm heb ik nog nooit meege-maakt. 't Leek wel, of het huis stond te schudden, zoo wild sloegen de vlagen er tegenaan.

De duisternis was zwart; zwarter dan de nacht. Het kraken en kreunen van wringend hout vervulde de lucht, en op sommige momenten scheen het heele hotelletje te krimpen en te beven.

Geleidelijk kwam hij tot het bewustzijn van nog een ander geluid, ergens in de verte; een laag, lang-gerekt gebrul, dat hij niet zoo gauw thuis kon brengen. En toen schoot 't hem ineens te binnen. Ja natuurlijk: de zee.

Het raam piepte en rammelde in zijn lijst, toen een nieuwe vlag er een salvo regen of hagel tegenaan striemde. Kluft keerde zich op zijn zij en tuurde bezorgd het donker in. Er schoot opeens een straal licht op achter het raam.

„Allemachtig! Da's een vuurpijl!” zei Kluft langzaam. „Een schip in nood! Zeker op de zandbank.”

Zijn lippen werden plotseling kurkdroog. Hij ging op den rand van het bed zitten en keek naar het raam, afwachting. Weer strepte een vuurpijl op en bleekte weg. Hij hoorde ergens in het huis gedempte stemmen en geloep.

„'t Spookt als de weerga,” mompelde hij. „Arme kerels!”

Hij sprong uit bed en ging aan de deur van Enting kloppen.

„Hein!” riep hij. „Ben je wakker?”

Hij ging de aangrenzende kamer in en draaide het licht aan. Hein Enting kwam overeind zitten en keek naar hem, knipperend. Hij ging met zijn hand door zijn dunnende, roodachtige haar.

„Wat is er?” vroeg hij.

„Een schip in nood — op de zandbank. Ze steken vuurpijlen af.”

„Kunnen we helpen?” vroeg Enting.

Kluft schudde zijn hoofd. „Ik zou niet weten wat. Die stakkers zijn al zoo goed als dood.”

„Kunnen ze er geen lijn heenschieten?”

„Als ze op de zandbank zitten niet.”

„En een reddingsboot?”

„'t Is de vraag, of die 't houdt in zoo'n zee. Maar misschien probeeren ze 't.”

Enting keek hem met een vluggen blik aan.

„Da's dan Renda z'n werk. Mooie kans om hem af te kijken. Zien, hoe hij zich houdt in geval van nood — of hij hersens heeft en hoe hij iets aanpakt.”

Kluft knikte langzaam.

„Heb ik ook al gedacht.”

Enting sprong op.

„Ga mee dan maar. Gelukkig, dat we nog niet met hem gepraat hebben. Hij weet niet beter, of we zijn gewone badgasten. Nu probeert hij ten minste niet, een goed figuur te slaan of indruk te maken of zoo.”

Zij kleedden zich snel aan en gingen naar beneden. In de gelagkamer vonden ze juffrouw Deers, de vrouw van den kastelein-hotelhouder. Ze was met een doek glazen aan 't uitvegen. De glazen waren al brandschoon en glommen als spiegels, maar zij bleef maar staan wrijven met vlugge, zenuwachtige handen.

„Hebt u misschien een paar olie-jassen voor ons, juffrouw Deers?” vroeg Kluft. „We gaan er uit.”

„Hebt u de vuurpijlen gezien?” vroeg ze. Kluft knikte. „'t Ziet er leelijk uit,” ging ze voort. „'t Schip zit op de zandbank. Kan 't nooit lang houden.”

Zij haalde twee olie-jassen uit een trapkast.

„Geen kans om ze er af te krijgen?” vroeg Kluft, terwijl hij een jas aantrok.

Juffrouw Deers schudde haar hoofd. Haar gezicht was bleek en vertrokken. „Ik denk 't niet,” zei ze. „U weet hoe 't op de zandbank is als 't gewoon waait, meneer Kluft. Vannacht is 't nog duizendmaal zoo erg.”

„Er is toch een reddingsboot?” zei hij en hij merkte op, dat er een kramp van schrik over haar gezicht schoot.

„Jawel,” zei ze dof, „er is een reddingsboot.”

„Zou kapitein Renda uitvaren, denkt u?”

Het glas, dat zij aan 't opwrijven was, knapte tusschen haar vingers. In het licht van de lamp glom de strakke huid over haar knokkels.

„O God!” riep ze opeens. „Daar ben ik juist zoo bang voor. Mijn man is ook bij de bemanning van de reddingsboot, meneer Kluft. Als kapitein Renda besluit om te gaan, moet hij mee. Maar dan... 't is geen doen op de zandbank vannacht, meneer Kluft. Als ze gaan, komen ze geen van allen terug.”

„Weest u maar niet bang,” trachtte Kluft haar gerust te stellen. „Als 't te gevaarlijk is, gaat hij natuurlijk niet. Hij doet geen domme dingen. Daar heeft hij zijn hersens veel te goed voor bij elkaar, juffrouw Deers.”

„Ja, dat is wel zoo. Dat weet ik heel goed. Maar meneer Karssen is aan 't strand, ziet u. Da's een reeder. Hij is van plan, kapitein Renda in dienst te nemen op een van zijn schepen, zeggen ze. De kapitein is al een heelen tijd aan den wal, ziet u. Al meer dan twee jaar. De maatschappij, waar hij bij was, ging failliet en er worden zoo weinig schepen gebouwd tegenwoordig... Hij zou dolgelukkig zijn, als hij een schip kreeg, meneer Kluft. Misschien wil hij meneer Karssen eens laten zien, wat hij durft... dan kon hij wel eens tegen beter weten in uitvaren!”

Geruststellend schudde Kluft van neen. „Dat lijkt me niets voor kapitein Renda,” zei hij.

„Laten we hopen dat u gelijk krijgt, meneer Kluft,” zei de vrouw. „Zoolang er leven is, is er hoop.”

Maar toen de twee mannen de gelagkamer verlieten, ging zij weer aan 't wrijven, zij wreef en blééf wrijven aan de glimmende glazen en haar gezicht was bleek en stond vertrokken.

Buiten was er een grondeloze diepte van bulderende duisternis. De wind sneed den adem weg van hun longen en zweepte hun den regen in de gezichten.

Met hun hoofden naar beneden en hun schouders naar voren ploeterden zij voort, de straat uit en het pad naar het strand op. Daar moesten zij met den wind vechten bij iederen stap en er scheen hun een koud zweet uit te breken over hun heele lichaam. Er waren momenten, dat de storm hen met zijn volle kracht vasthield, machteloos, als insecten tegen de helling geduwd. Er waren andere momenten, dat warrelende windstooten hen van de been dreigden te rukken en hen dreigden mee te voeren, schroevend de ruimte in.

Eindelijk waren zij beneden en zij zwoegden voort langs den rand van de hooge helling tot zij aan een bocht kwamen, die ten minste eenige beschutting gaf. Alleen de vlagen, die recht van zee kwamen, konden hen daar treffen. Er waren oogenblikken van verademing. Achter in die duinbocht, aan de haven, stond de loods, waarin de reddingsboot geborgen was. Achter een raam onder een afdak brandde licht. Zij zagen er menschengestalten langs loopen. Zij gingen er heen.

Bijna alle mannen uit het dorp waren er, zagen Kluft en Enting, toen zij langs de loods naar de haven liepen. Ze stonden in groepjes bij elkaar, met strakke gezichten, doodstil. De deuren van de loods stonden open en wittig glommen de breede wanden van de boot in 't donker. Ze was nog niet naar buiten gereden.

Kluft zag kapitein Renda bijna onmiddellijk. Hij stond in de luwte aan den voorsten hoek van de loods, lang en mager, met zijn handen diep in de zakken van zijn oliejas. Hij stond met zijn bloote hoofd. Zijn blonde haar bewoog warrig in den wind.

Het licht uit het raam van het kantoortje glom op zijn gezicht, dat bij het donker afstak als een profiel van een beeld. Hij stond in de zwarteheid te staren, die de zee verhulde.

Kluft keek naar den man naast den kapitein en gaf Enting een stootje met zijn elleboog. „Karssen,” zei hij zacht.

Zij gingen dichterbij. Janus Karssen was 'n groote, zware kerel, die ondanks zijn pootigheid den indruk maakte van een ongezonde weekheid. Zijn gezicht was rood en vlekkelig, zijn wangen hingen af en zijn oogen stonden diep in dikke plooiën vleesch.

„Nou, hoe denk je d'r over, Renda?” hoorden ze hem ongeduldig zeggen. „Zet je de boot uit of niet?”

De kapitein schudde zijn hoofd. „Ik weet 't nog niet,” zei hij. „In geen geval in dat stikkedonker. Als 't een beetje lichter wordt, zal ik zien.”

Karssen stampte met zijn eenen en toen met zijn anderen voet.

„Ik hóú niet van lui, die al te voorzichtig zijn,” zei hij.

Enting stootte Kluft aan. Karssen zei het op een hatelijken toon. Renda scheen zich daar niets van aan te trekken.

„Wat gaat 't hem eigenlijk aan?” fluisterde Enting. „Zoo'n lamme bemoeial.”

„Echt Karssen,” antwoordde Kluft. „Moet altijd overal zijn neus in steken.”

„U hebt makkelijk praten,” zei Renda tegen Karssen, „maar ik ben aansprakelijk voor de bemanning van de reddingsboot. Ze hebben vrouwen en kinderen; ik kan niet met hun levens gaan spelen. Ik heb 't recht niet, ze mee uit te nemen naar iets toe, dat ik niet zien kan. Als we gaan, komen we misschien geen van allen terug. Da's een heele verantwoordelijkheid.”

„En onderwijl slaat dat schip aan stukken, en wie er op is, verdrinkt. Die mannen hebben óók vrouwen en kinderen.”

Renda schudde zijn hoofd.

„Weet ik,” zei hij. „Maar zij staan er voor en er is niets aan te doen. Ze moeten de risico van hun vak nemen, daar kan geen mensch wat aan doen. Als we ze kunnen redden, doen we 't; maar als ik er geen gat in zie, laat ik de mannen niet blindelings uitvaren.”

„Da's gezond geredeneerd,” fluisterde Enting, en Kluft knikte.

„Ik ben 't vierkant met hem eens,” zei hij. „Maar Karssen niet. Die vindt, dat er niet geredeneerd hoeft te worden, als hij er bij is. Dan moeten ze alleen maar doen, wat hij wil. Anders wordt hij razend. Let maar eens op.”

Zij wachtten. De wilde golven sloegen het strand over en de loods in en tegen de laarzen der mannen, die wat ver naar voren stonden. Zij wachtten, en keken naar Renda. Die schudde een paar malen zijn hoofd en stond te staren, of liep naar voren tot in het water, alsof hij de kracht der stormgolven daar wilde beproeven. Karssen keek hem na en er kwam een spottend lachje om zijn dikke lippen.

Toen werd het iets lichter aan den hemel. De toppen der duinen werden het eerst zichtbaar, in een golvende lijn zwart tegen grijs.

„Nou,” zei Karssen, „'t is licht. Ga je nu?”

Renda wees alleen maar naar het aanspuitede water.

„Om en nabij de zandbank is 't honderdmaal zoo erg,” zei hij. „Dat houdt de boot nooit. 't Zou gewoon waanzin zijn, 't te probeeren.”

Karssen keek nijdig. „Dus je wilt 't er niet op wagen om al die menschen daar aan boord te redden?”

Renda antwoordde: „Precies zooals u zegt. 't Spijt me voor hén, maar ik heb verantwoording voor die mannen hier. Die mag ik er niet aan wagen. De reddingsboot komt door zoo'n zee niet heen.”

„Dan ken ik er wel,” zei Karssen, „kapiteins van mijn schepen, die 't probeeren zouden. Zulke lui moet ik hebben op mijn schepen. Die zijn een reclame voor de onderneming. Ze zijn goud waard. Ik zal je uitlegen, hoe ik 't bedoel. Als je die menschen op die boot redde, kwam 't in de kranten. Met vette letters. Stel je maar eens voor... Dan was je in mijn zaak heel wat meer waard dan een ander, afgezien nog van je zee-manschap op zichzelf. Snap je 't niet? 't Publiek leest zulke dingen graag. Ze krijgen er vertrouwen door in een kapitein en in een maatschappij. Daarom had ik zoo graag gezien, dat je de risico nam.”

Renda stond doodstil en zei niets. Hij keek maar naar zee. Het was hem aan te zien, dat hij een strijd met zichzelf voerde — zijn gezond verstand en zijn plicht vochten tegen zijn eerzucht en zijn maatschappelijke nood.

Er kwam een halfvoldaan lachje over het gezicht van Karssen. Hij begreep precies, wat Renda stond te denken, en hij wist wel haast zeker, wat het slot van dat gepeins zou zijn.

Opeens schudde Renda zijn hoofd. In het gezicht van Karssen stierf het lachje weg.

„Nee, meneer Karssen,” zei kapitein Renda. „U had me bijna overgehaald, maar 't gaat niet. Mijn

plicht tegenover mijn mannen hier gaat op 't oogenblik voor. Ik heb het recht niet, hun levens te wagen, om mijn eigen positie te verbeteren. Als reeder moest u weten, dat voor een kapitein zijn plicht tegenover zijn reeders nummer één is. Dat wil zeggen, de zorg voor zijn eigen schip en de bemanning. Zoo heb ik 't ten minste geleerd, en ik zal zoo vrij zijn, me daar aan te houden."

"Dus je bent niet van plan om de reddingsboot uit te zetten," zei Karssen. Zijn stem klonk hatelijk. „Is dat je laatste woord?"

"Ja. Dat is mijn laatste woord."

Karssen ging wat rechter staan.

"Goed," zei hij. „Best. Dan weet ik ten minste, waar ik aan toe ben. Ik ben blij, dat ik hier gekomen ben, Renda, en dat ik je heb zien werken... ik zei werken! Anders had ik je misschien in dienst genomen."

Renda zei daar niets op. Maar zijn lippen werden dun en strak en de huid over zijn jukbeenderen stond gespannen en glom. Hij draaide zich om. Kluit en Enting keken elkaar aan.

"Flinke kerel," zei Enting.

Ze zagen iemand aan komen hollen uit de diepte van de bocht. Hij struikelde even en moest blijven staan, toen een windvlaag hem tegemoet sloeg, maar liep toen weer zoo vlug als hij kon, recht op Renda toe. Zijn gezicht was doodsbleeke.

"Ik weet den naam van 't schip," hijgde hij. „Ik ben met mijn kijker 't duin op geklommen om pools-hoogte te nemen..." Hij sprak niet verder.

"Ga door," zei Renda.

"Ik kon nog een man of twaalf zien. Maar de schuit wordt gewoon aan stukken geslagen. Misschien houden ze 't nog een uurtje... dan is 't gebeurd."

"Welk schip is 't?" vroeg Karssen.

De man met den kijker zag eerst Karssen en toen Renda aan, en toen Karssen weer. Hij maakte een krampachtige slikbeweging.

"Nou?" vroeg Renda.

"'t Is de de Thalassa."

De groepjes mannen in de buurt van de loods waren om den man, die het nieuws bracht, heen komen staan. Eén hunner liet een scherp gefluit hooren, even maar. Toen viel er een plotselinge, een gespannen stilte. Ze keken allemaal naar Karssen en naar Renda.

Renda zei geen woord. Hij bewoog geen spier. Alleen flitsten zijn oogen even naar de razende branding en naar het rollen en slaan van de golven daarachter. Zijn gezicht had de onaandoenlijkheid, de onwrikbaarheid van een steenen masker. Ze keken naar Karssen. Uit zijn roode wangen trok langzaam de kleur weg en zijn kleine oogjes puilden uit.

"Groote God!" riep hij. „Da's een schip van mij! Jullie moeten er heen. Ik eisch 't! Ze hebben voor tachtig mille aan diamanten aan boord."

Er kwam een beweging van onrust in de groep mannen. Ze keken naar Renda en wachtten wat hij zeggen zou. Hij zweeg. Hij strekte alleen zijn arm uit en wees naar de zee.

"Zeg toch eens wat!" riep Karssen.

"Je ziet 't toch?" zei Renda langzaam, maar vastberaden. „Daar kan ik 'n ander zijn leven niet aan wagen."

"Lafaard!" hoorde Karssen.

Hij draaide zich naar de andere mannen toe. „En hoe staat 't met jullie?" beet zijn stem. „Zijn jullie ook bang? Allemaal bang voor een beetje storm? Als jullie me die diamanten brengen, betaal ik duizend gulden den man."

Ze keken elkaar aan, met onrust in hun oogen. Ze keken naar de zee.

"Da's een heele hand geld," zei er een.

"'t Is gewaagd," zei een ander. „Maar een kans om er doorheen te komen heb je altijd."

Karssen kreeg weer hoop. Er kwam al een triomfantelijk lachje om zijn mond. En toen draaide Renda zich om en hij kwam naar Karssen toe.

"Houd je er buiten!" riep hij. „Geen mensch heeft hier wat te zeggen dan ik. Wou je ze overhalen om hun leven te vergooien, met je vuile geld?"

Hij drong tusschen de mannen door en liep naar de loods. Hij sloeg eerst de eene en toen de andere deur dicht, draaide den sleutel om en stak hem in zijn zak.

"De boot blijft binnen," zei hij. „Stap nu maar op."

"Némen jullie dat?" schreeuwde Karssen. „Laten jullie je op je kop zitten? Laten jullie je duizend gulden den man uit je handen penteren, omdat hij een lafbek is?"

"Ik heb je gewaarschuwd," snauwde Renda hem toe. Hij deed een vluggen stap vooruit, zijn vuist

kwam naar boven en trof den reeder midden in zijn gezicht. Karssen maakte een snakkend geluid en sloeg tegen den grond. Hij bleef in het zand liggen, een bolle, zonderling gevormde massa.

"Jullie gaan naar huis," beval Renda zijn mannen.

"We kunnen niets beginnen. Jullie zijn zeelui genoeg om te begrijpen, hoe 't af zou loopen, als we de boot uitbrachten. Als jullie 't gewaagd hadden om een paar ellendige guldens, had 't je stuk voor stuk je leven gekost. Prettig voor jullie vrouwen en kinderen, hè? Als er iemand is, die dolgraag naar de Thalassa toe zou varen, dan ben ik 't. Dat kan ik jullie verzekeren. Als er één reden heeft om die stakkers d'r af te willen halen, dan ben ik 't. Maar als ik zie, dat 't onmogelijk is, berust ik er in."

De mannen mompelden wat en toen liepen ze weg, den kant van het dorp op, met hangende hoofden en sloffende voetstappen. Hoe verder ze kwamen, hoe vaster hun schreden werden, en toen zij aan 't begin van de straat waren, praatten ze en keken ze opgelucht.

Renda boog zich over Karssen heen en hielp hem overeind. „Ik zou ook maar naar huis gaan," zei hij.

"Zoo, Renda," zei hij zacht, dreigend. „Nu ben je meteen kapitein-af. Ik zal wel zorgen, dat je nergens een schuit meer krijgt. En ik zal zorgen, dat de kranten 't te weten komen... dat je geweigerd hebt je plicht te doen en een schip in nood te hulp te komen. Wacht maar. Ik sla je zoo murw als nog nooit iemand geweest is."

Hij wendde zich af en liep weg het strand langs, met wankelende schreden. Kapitein Renda stond hem na te staren en zijn gezicht leek opeens aschgrauw. Kluit gaf hem een klopje op zijn schouder.

"Zou ik u even kunnen spreken, kapitein Renda?" zei hij. „Mijn vriend en ik logeeren hier in hotel Deers. We gaan daar nu heen en als u even tijd voor ons hebt, zullen we u daar opwachten."

Renda gaf een vrij onverschillig knikje.

"Met alle plezier," zei hij. „Maar als u 't niet erg vindt... ik wou op 't oogenblik liever alleen zijn."

"Zooals u wenscht," zei Kluit. „Dus we zien u wel in 't hotel, als u zoover bent."

Toen klommen zij het pad op en liepen de dorpsstraat door. In de gelagkamer van het hotelletje vonden zij juffrouw Deers. Zij was geen glazen meer aan 't opwrijven en had geen verwrongen trek meer in haar gezicht.

"Zoo, juffrouw Deers," zei Kluit. „U hebt uw man weer gezond en wel thuis, is 't niet? Heb ik 't niet gezegd? Kapitein Renda waagt er hun levens niet aan, als hij geen kans ziet om te slagen."

Zij kreeg tranen in haar oogen.

"Zoo'n man als hij, zoo is er geen tweede, meneer Kluit," zei ze. „Mijn man heeft me de heele geschiedenis verteld. Ik kan wel huilen, als ik er aan denk."

Kluit meende haar te begrijpen.

"Ja," zei hij, „'t was echt kranig van hem. Hij heeft zich opgeofferd voor zijn plicht. Hij wist, dat hij zijn kans verspeelde om bij Karssen een schip te krijgen. Enfin, Renda zal 't heel wat beter hebben als hij bij ons komt. Ja, wij zijn ook reeders. We nemen hem voor onze lijn. Daarom zijn we hier, meneer Enting en ik. We hebben passagiersschepen — zulke kapiteins kunnen we gebruiken. Nu weten we zeker, dat we hem hebben moeten. Dus u ziet, 't loopt allemaal nog beter af dan u gedacht hebt."

Juffrouw Deers kneep haar handen in elkaar. Zij probeerde te lachen door haar tranen heen.

"O, wat ben ik daar blij om," zei ze. „U weet niet, hoe hij naar een kapiteinsplaats gesnakt heeft,

Oud-Hollandsche trapgevels aan het Spaarne te Haarlem

meneer Kluit. Hij kan aan den wal niet leven. En u zult er nooit spijt van krijgen, als u hem neemt. Er is geen beter mensch en geen betere zeeman dan kapitein Renda! U zou lang moeten zoeken om iemand te vinden, die 't hem ná had gedaan. Bijna iedereen had zich laten opwarmen. Ze hadden 't nooit gehaald. Ze hadden terug moeten komen, vóór ze een kwartier weg waren — maar wie weet hoeveel er dan al overboord waren geslagen. De meesten denken alleen om hun eigen naam. Als hij gezegd had: we gaan, waren ze allemaal meegegaan, en al waren er drie of zes verdronken, geen mensch had 't hem kwalijk kunnen nemen."

"Ik had 't hem wel kwalijk genomen," zei Kluit ernstig. „Kapitein Renda wist heel goed, dat een boot nog niet één kans op de millioen had om 't te houden op zoo'n zee. Hij had alleréerst de verantwoordelijkheid voor zijn eigen mannen. Hij had 't recht niet, hun levens te riskeeren, ook al wilden ze. Als hij met die boot was uitgevaren, en hij had 't reddingswerk kunnen uitvoeren, door een ongelooflijk wonder, en al was hij heelhuids teruggekomen, dan hadden we hem nog niet in dienst genomen. Wij moeten op onze schepen kapiteins met verantwoordelijkheidsgevoel hebben, geen branie. Dolle waaghalzerij moeten we niet hebben, ook al zóó die eens een keertje succes hebben. Daarom heb ik respect voor Renda."

Juffrouw Deers stond hem maar aan te kijken en weer begon ze te huilen.

"U weet 't niet," zei ze. „Ik zie wel, dat u 't niet weet. Anders zou u er wel anders over denken, en dan zou u 't kapitein Renda níét kwalijk genomen hebben, als hij met de reddingsboot was uitgevaren."

"Wát weet ik dan niet?" vroeg Kluit verwonderd.

"Dat verongelukte schip is de Thalassa, is 't niet?" antwoordde juffrouw Deers. „Nu, kapitein Renda heeft een zoon, zijn eenigen zoon, en die vaart op de Thalassa. Hij zou nu thuishkomen, na zijn eerste reis. En dus moest kapitein Renda daar maar blijven staan kijken, terwijl zijn jongen naar den kelder ging, en hij mocht nog geen vinger uitsteken om hem te helpen. Daarom zei ik, dat er geen beter mensch op de wereld is dan kapitein Renda. En daarom huil ik ook, meneer Kluit. Nu begrijpt u 't zeker wel. Ik heb mijn man nog, maar hij is zijn zoon kwijt."

En Kluit en Enting voelden hun oogen opeens branden en steken en zij konden niets doen dan de vrouw aanstaren, terwijl de tranen neerstroomden langs haar wangen.

Een hulproep voor op zee in nood verkeerenden wordt in de vliegtuigcentrale ontvangen en telefonisch doorgegeven aan het betrokken vliegveld der oorlogsmarine. Tien minuten later gaan de Roode-Kruisvliegtuigen de lucht in.

Een tweetal watervliegtuigen op weg naar de aangeduide plaats. De machines zijn smetteloos wit geschilderd en dragen op alle vlakken en op den romp het roode kruis. Onophoudelijk speuren de bemanningen over de eindeloze waterlakte.

Plotseling vliegtuig

ROODE-KRUISVLIEGTUIGEN

Voorzien van het internationaal erkende Roode-Kruis-teeken zwermen de witgeschilderde watervliegtuigen over de Noordzee uit, zoodra ergens een noodsignaal is opgevangen, dat er op het groote water zich menschen in verdrinkingsgevaar bevinden, of hulpeloos ronddobberen in kleine rubberbooten. Dan rinkelt de telefoon der betrokken vliegtuigposten, het punt, waar hulp geboden moet worden aan in nood verkerende vliegers of schepelingen, van welke natie zij ook zijn, vriend of vijand, wordt zoo nauwkeurig mogelijk opgegeven, en enkele minuten later stijgen de watervliegtuigen op en trekken, meestal met twee tegelijk, op onderzoek uit.

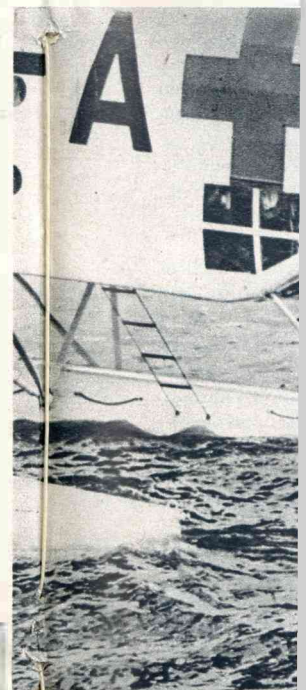
Uitgeput ligt de bemanning van 'n vliegtuig in de gummi-boot, maar het op het nippertje uitgezonden noodsignaal heeft de redders toch nog bereikt.

Hoe een en ander van het moment der uitvlucht tot het oogenblik der redding in zijn werk gaat, en hoe in de van de modernste hulpmiddelen voorziene watervliegtuigen onmiddellijk alles in het werk wordt gesteld om den medemens in nood het leven te doen behouden, kan men zien uit deze in volle zee gemaakte foto-reportage van Duitsche Roode-Kruisvliegtuigen. Wij verwijzen onze lezers naar de uitgebreide onderschriften onder de op deze bladzijden gereproduceerde foto's voor nadere technische bijzonderheden.

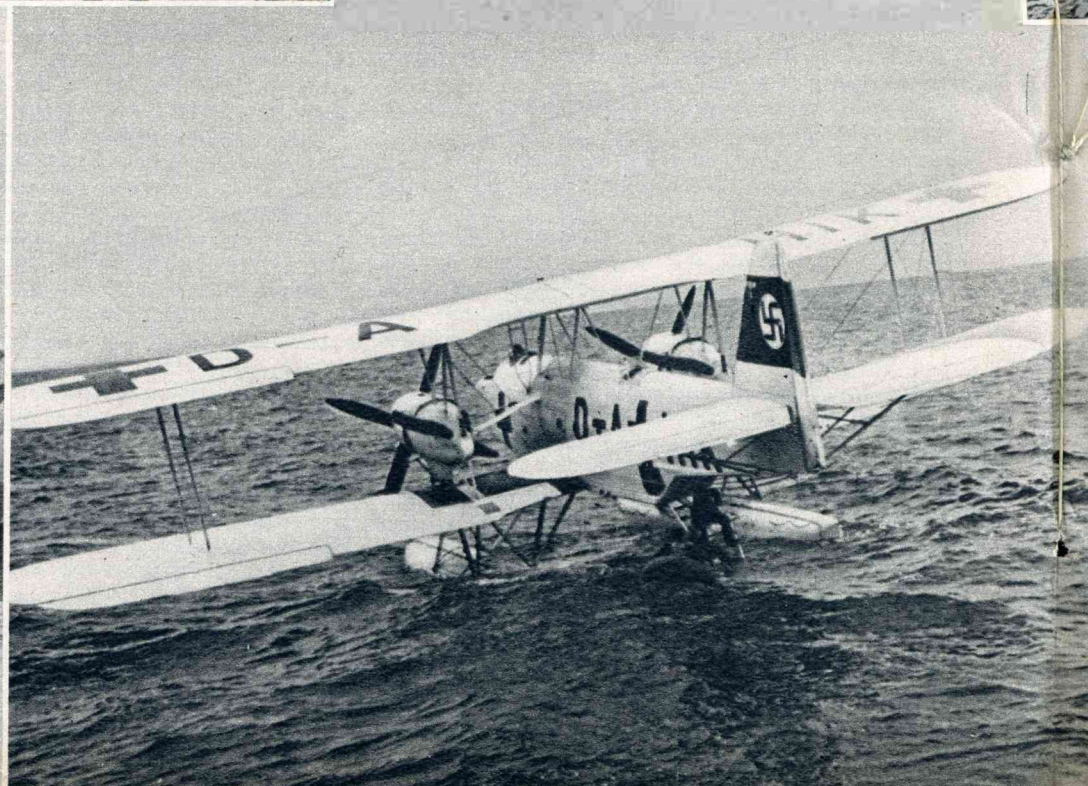
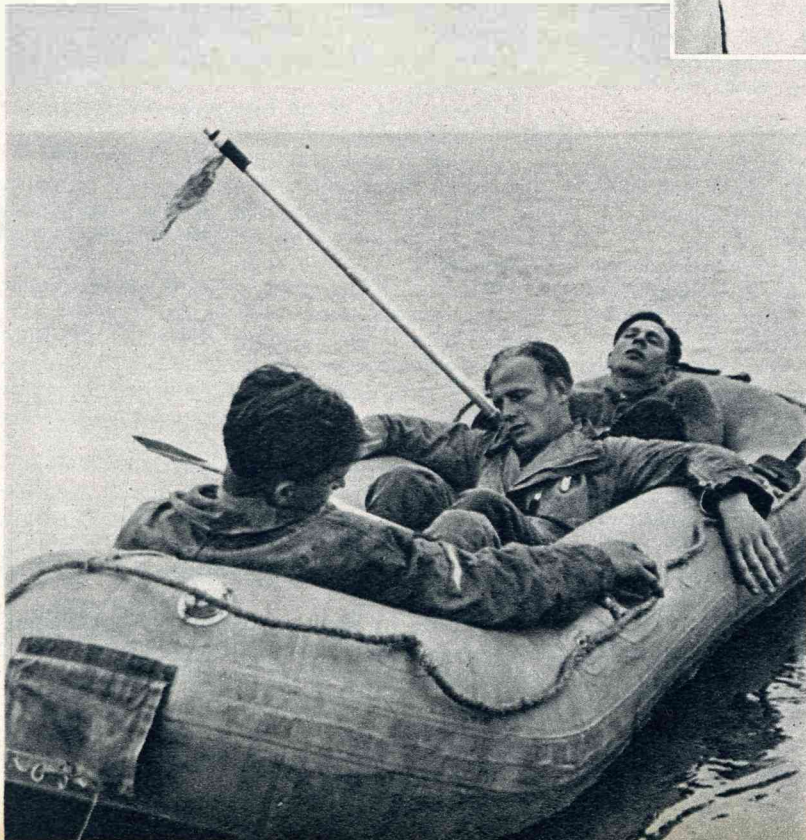
Deze vlieger heeft reeds in den vorigen wereldoorlog zijn reddingswerk per vliegtuig beoefend en is een veteraan in het zware eischen stellende beroep van Roode-Kruisvlieger.

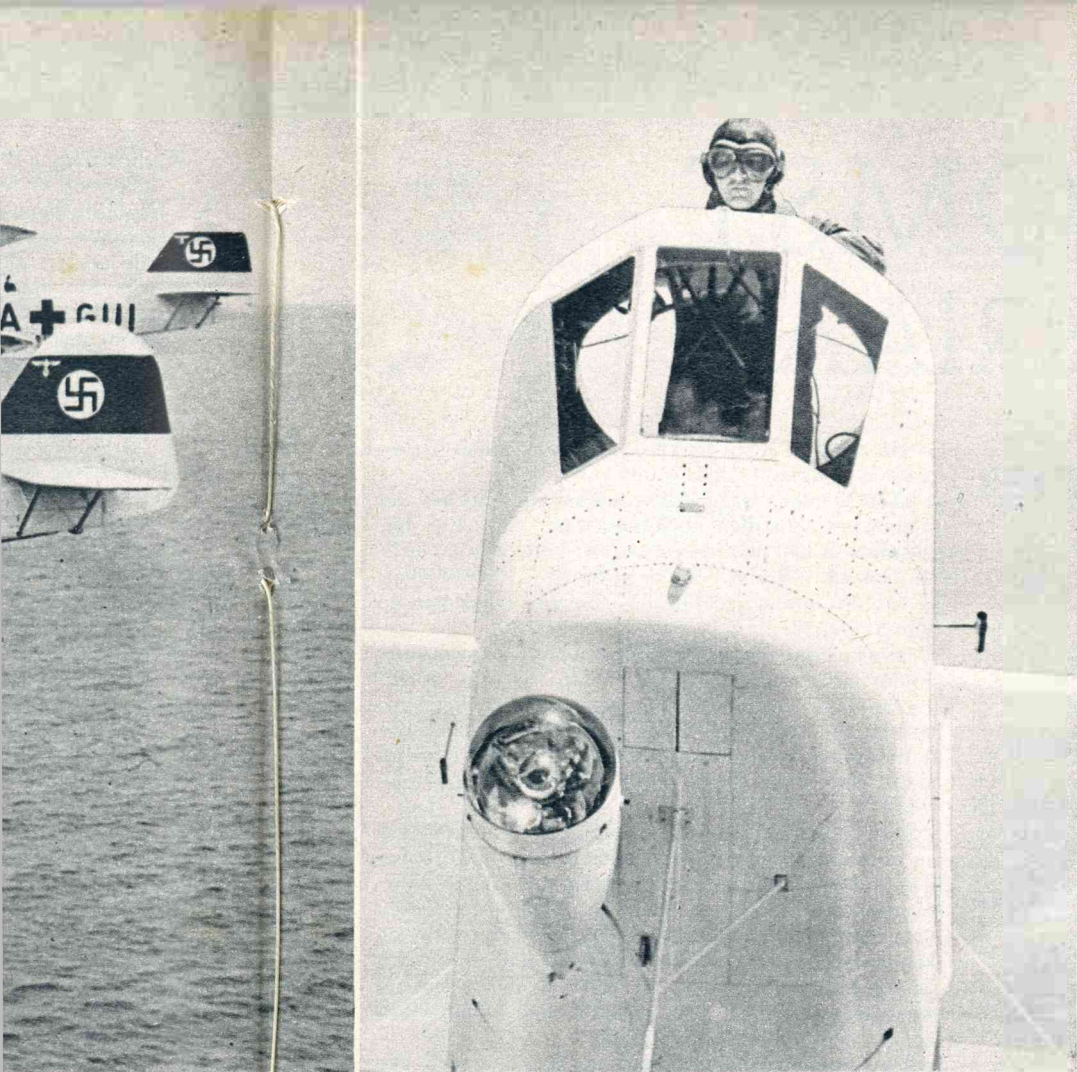
Het is geen gemakkelijke taak om de geredden bij hevig deinende zee aan boord van het reddingsvliegtuig te hijschen.

Een opname, u

Een gebroken ar
ling op zee opge
nog in het Rood
tuig gezet en

plaats. De machines zijn smette-
en romp het roode kruis. Onop-
vindeloze watervlakte.

Plotseling richt de waarnemer van het Rode-Kruis-
vliegtuig zich op: diep onder de machine drijft iets
op het woelige water.

Het doel van de reddingsvlucht is bereikt. Uit het „iets” is een gummi-
reddingsboot geworden. Het vliegtuig daalt op het water in de onmid-
dellijke nabijheid van de reddingsboot.

EN

der uitvlucht tot
gaat, en hoe in de
ziene watervlieg-
wordt gesteld om
den behouden, kan
foto-reportage van
j verwijzen onze
onder de op deze
nadere technische

i wereldoorlog zijn
s een veteraan in
Roode-Kruisvlieger.

geredden bij hevig
vliegtuig te hijschen.

Een opname, welke duidelijk aantoon, hoe de verongelukten door middel
van draaggordels aan boord geheschen worden.

Een gebroken arm, bij de da-
ling op zee opgelopen, wordt
nog in het Rode-Kruisvlieg-
tuig gezet en verbonden.

Alle eerste-hulpmiddelen zijn in de Roode-
Kruisvliegtuigen aanwezig. Met 'n zuurstof-
apparaat en kunstmatige ademhaling worden
de levensgeesten weer opgewekt.

DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAAN

DOOR

J. GERHARD TOONDER

*

Kijk," zei ik, „u houdt de heele familie voor den gek, dat weet ik. U houdt ze allemaal aan den praaf, maar u bent niet van plan om voor wien dan ook een vinger uit te steken. Maar háár hebt u zelf hier heen laten brengen, zij is niet uit eigen beweging gekomen zooals wij allemaal. Daarmee hebt u een verantwoording op u genomen, en ik eisch van u, dat u zich daaraan niet onttrekt. U kunt haar niet bekijken en een doosje rouge voor haar noteren in uw geschenkenlijst en haar dan weer wegsturen."

„Onze waarde neef vindt het noodig een ultimatum te stellen," meende de danser.

„Ga weg," zei oom Jurriaan effen.

„Wie moet weg gaan?" stoof ik op.

„Wie hier niets te doen heeft," antwoordde oom Jurriaan.

„Dat ben ik," meende Mona zacht. Oom Jurriaan verduidelijkte: „Iedereen. Behalve dat meisje. En jij kunt ook blijven, Peter Egbertszoon; ik moet nog even met je afrekenen."

„Wilde je mij wegsturen?" informeerde Betsy. En Henriëtta fleemde:

„Ach toe, lieve Jutje, maak je toch niet zoo nerveus..."

„Trek aan die bel," wenkte oom Jurriaan. Ik trok en even later verscheen Solomon.

„See them out," commandeerde oom Jurriaan kort.

„Maar, Jurriaan!" hijgde tante Amelia ontzet.

Niemand zei verder iets. Betsy Putter kuchte veelbeteekenend. Henriëtta barstte in snikken uit. Tante Amelia's hoofd slingerde van afschuw wild heen en weer, maar Solomon's dreigende gestalte was te welsprekend om verkeerd begrepen te kunnen worden.

„Tot den volgenden keer," sprak oom Jurriaan vriendelijk.

En even later waren wij alleen.

„Nu kun jij ook wel vertrekken," meende oom Jurriaan. „Ik zal eerst met je afrekenen."

„En zij?"

„Zij is natuurlijk vrij om te doen en te laten wat zij wil."

Ik knikte. Maar voordat ik weg ging, legde ik nog even mijn hand op haar schouder en dwong haar, mij aan te kijken.

„Neem het me niet kwalijk," zei ik nog eens. „Ik dacht voor je bestwil te handelen."

„O, dat kan wel," mompelde zij.

„Op dit kaartje staat mijn adres. Laat het mij weten, wanneer je hulp noodig hebt."

Merkwaardigerwijze bleef haar gezicht voor mijn oogen zweven, toen ik naar huis ging. Een klein, bleek gezichtje, nog heel jong. Harde, bittere trekken om een mond, waarvan de zachte vorm verwrongen werd doordat de lippen zoo stuursch geknepen werden. En trotsche, donkere oogen; fluweelzachte oogen eigenlijk, maar ongenaakbaar trotsch. Een gezicht om van te houden, dacht ik. Je zou er tegen willen praten en lachen, je zou het willen kussen, om het zoo zacht en lief te zien worden als het zou kunnen zijn. Een ontroerend gezicht...

Toen ik even later, na een afwezigheid van een halven dag, mijn huis weer bereikte, zag ik, dat nog twee verdiepingen verlicht waren — de eerste en de derde. De derde was die van Sonia. Ze was dus thuis en tien tegen een zat Dries er ook te zuchten en zich over zijn lot te beklagen. Ik had geen belangstelling voor Dries' lot; het zou dienstig zijn op mijn teenen de trap op te sluipen, dacht ik.

Ik ging dus heel voorzichtig naar boven en bekocht mijn pogingen om te sluipen met een tamelijk geruchtmakende struikeling voor de deur van de heeren van Lier. Zooiets konden zij natuurlijk niet ongemerkt laten passeeren; het loketje vloog open.

„Mijnheer Kandel!" riep Albert verheugd.

„Komt u binnen," juichte Hendrik.

„Ik zal u open doen," kondigde Bernhard aan. „Wat is er aan de hand?" vroeg ik verbaasd, toen ik binnen kwam.

„Mag ik u een sigaar aanbieden?" informeerde Hendrik.

KORTE INHOUD. Pieter Kandel, een jonge en arme schilder, ontdekt in een nitdragerswinkel te Amsterdam een oud schilderij, vermoedelijk van Van Goyen. Van zijn rijken oom Jurriaan Kandel uit Amerika wil hij het geld, f 40.—, leenen, doch deze weigert het hem te geven. Pieter ontmoet zijn neef Dries Putter, een verlegen jongeman, dien hij aan de pianiste Sonia Velmy voorstelt. Dries wil z'n neef het benodigde bedrag leenen, doch door diens onactisch optreden wordt de prijs van 't schilderij nu tot f 75.— verhoogd. Intusschen bereidt Henriëtta, een 50-jarige nicht van Pieter, een grootsch feest voor ter eere van oom Jurriaan, waarbij alle familieleden tegenwoordig zijn. Pieter heeft inmiddels een neef ontmoet, 'n echten fat en geldjager, die eveneens Peter Kandel heet. Deze wil met hem vriendschap sluiten om te trachten samen in het bezit te komen van oom Jurriaan's geld. Dries Putter is wederom bij Sonia op bezoek geweest; hij heeft z'n destijds gemaakte fout ingezien en nu een bedrag van f 75.— bij haar voor Pieter achtergelaten. Het doek blijkt evenwel juist verkocht te zijn. Voor Peter's benedenburen, de gebroeders van Lier, moet hij een schilderij taxaceen. Hij vermoedt, dat het een Van Dijk is. Mona van Arkel, een jong en arm meisje in Den Haag, is het eenige familieid, dat niet op 't feest van oom Jurriaan verschenen is. Peter krijgt opdracht haar bij zijn oom te brengen, waarin hij slechts met groote moeite slaagt.

*

„Dus," begon Bernhard opgewekt, „u hebt een kooper gevonden."

Het was mij, of ik een slag met een houten hamer kreeg. Het eenige, dat ik kon uitbrengen, was:

„H... h... heeft hij zijn naam genoemd?"

„Neen — hij wilde de zaak blijkaar discreet behandelen, nietwaar?" veronderstelde Albert. „Hij belde op, zei, dat hij van het schilderij gehoord had en bood ons honderdvijfzeventig gulden. Met het oog op het advies, dat u ons gegeven had, vroegen wij tweehonderdvijftig, en wij werden het eens op tweehonderd. Even later liet hij het stuk halen en contant betalen."

„Door wien?" hijgde ik.

„Door een boodschappenjongen. En nu hadden wij gedacht..."

„We zijn héél tevreden over uw advies," betuigde Hendrik. „We kunnen u natuurlijk geen betaling of commissieloon aanbieden, en daarom dachten wij... een doosje sigaartjes..."

Maar ik sloeg geen acht op het doosje sigaartjes. Ik bleef stil zitten, met half-open mond.

„En kunt u ons misschien nú den naam van den kooper mededeelen?" vroeg Hendrik minzaam en nieuwsgierig.

„Ik wilde dat ik dát kon..." prevelde ik. „Maar hier steekt iets achter..."

Het is ongeloofwaardig dat één mensch op één dag mee kan maken, wat ik op dezen Zaterdag beleefde. Er was mij dezen Zaterdag een portie tegenslag, opwinding en narigheid opgelepeeld, die ruimschoots voldoende kon heeten voor minstens een maand. Mijn jeugdig, vurig bloed kwam er tegen in opstand en scheen verzamelen te blazen in mijn oorschelpen — die waren ten minste gloeiendrood en mijn gezicht was spierwit, toen ik toch nog bij Sonia aanklopte.

„Je ziet er uit, alsof je zeven dagen in de woestijn hebt zitten vasten," oordeelde zij.

Dries, die in den luien stoel zat, scheen nog altijd eenigszins met zijn lot te worstelen, want hij kon zijn bezwaard gemoed niets anders dan een gewrongen grijns ontlokken.

„Lách maar," moedigde ik aan. „Lachen jullie maar. Wat hebben jullie gedaan, terwijl ik weg was?"

„Niets. Dries is boodschappen gaan doen en naar zijn Engelsche les geweest, en nu zit hij hier weer. Ik heb wat gestudeerd, als je het weten wilt. En jij?"

„Heb je nog over dat schilderij gedacht?" vroeg ik terug.

„Ja," zei Sonia nadenkend. „Maar dat met dien Van Goyen bij den antiquair is toch eigenlijk niets bijzonders..."

„Ik denk... zij denkt... ahum," sprak Dries. „Wij denken," hielp Sonia.

„Dat het toch wel zóó geweest zal zijn, dat het een concurrent van dien antiquair was," voltooide hij.

„Anders is het niet te verklaren, vind je wel, hè?"

„Dat zal wel niet," zei ik grimmig. „En wat denk je van dat andere schilderij — de Van Dijk van de Van Lieren?"

„Nou — dat zou wel iets kunnen zijn," antwoordde Sonia aarzeland. „Waarom vraag je dat zoo?"

„Omdat," vertelde ik langzaam, „omdat het vanmiddag door een boodschappenjongen voor tweehonderd gulden is weggehaald. En denken jullie daar nu maar eens over — ik kan niet meer. Wel te rusten."

Den volgenden morgen, Zondag, lummelde ik suf en met hoofdpijn door mijn atelier; ik probeerde nog iets te doen, maar dat mislukte. En dus ging ik daarna wandelen, maar het beviel mij niet in de straten vol schuifelende Zondagsvierders. Ik kwam trouwens, zonder dat ik dat gemerkt of gewild had, in de Jan Luickenstraat terecht; en toen ik daar eenmaal was, liep ik er niet heel gewoon door, maar bleef achter een boom staan kijken.

Dat was belachelijk, maar nu ik daar tóch zoo stond, trachtte ik niet meer voor mijzelf te verbergen, dat Museumzicht mij meer dan ooit interesseerde. Ik had zelfs sterk de neiging om er naar binnen te gaan.

Niet om Milly te zien, stelde ik peinzend vast; ook niet om de secretaresse of den schoothond. Zelfs niet om Solomon, zelfs niet om oom Jurriaan.

Het ging om dat meisje, om Mona Alice van Arkel, het armelijke wezentje, dat ik gisteren uit een Haagsche achterbuurt had ontvoerd. Ik wilde weten wat er van haar terecht was gekomen — ik voelde me verantwoordelijk voor haar. En met schrik constateerde ik een schrijnende pijn in mijn maagstreck; toen ik mij voorstelde, dat ik haar wel nooit meer zou zien.

Toen ik mijn schuilplaats en uitkijkpost achter dien boom verlaten wilde, werd ik tegen mijn arm getikt. Met 'n wandelstok, stelde ik vast. Ik hoefde er niet aan te twijfelen, wie dien wandelstok hanteerde.

„Zoo, mannetje," zei de danser, „ik zie met genoegen, dat je verstandig wordt. Wanneer wij samenwerkten, zouden wij deze wacht kunnen verdeelen; om beurten vier uur, bijvoorbeeld."

„O. Welterusten," zei ik verstrooid, en ik liep door.

„Maar het is heel interessant," vervolgde hij, nog steeds achter mij. „Zoo heb ik bijvoorbeeld op kunnen merken, dat dat meisje... het huis niet meer verlaten heeft."

Mijn hart begon sneller te kloppen en ik moest mijn uiterste best doen om hem niet te verraden, welke vreugde er in mij omging.

„Zij palmt dien ouden man in," sprak hij. „En dan is onze kans voorgoed verkeken, mijn waarde. Zij is daar nu al een dag blijven logeeren, en oom Jurriaan heeft een kamer voor haar in orde laten maken."

„Hoe weet je dat?" vroeg ik.

„Van de dienstbode."

Ik liet hem staan en liep door.

Naar huis wilde ik nog niet, mijn hoofd stond niet naar werken. Deze dagen van opwinding hadden tot resultaat gehad, dat ik 't baantje, waar ik altijd best mee tevreden was geweest, heel dor en kleurloos was gaan vinden. Als ik ooit weer zin in werken zou hebben, dan zou het niet zijn om landschapjes met kersebloesem te schilderen.

Maar het lot scheen mij daar met alle geweld weer heen te willen sturen. Drie kansen had ik gehad om er aan te ontkomen: oom Jurriaan, Van Goyen en Van Dijk.

Oom Jurriaan zei, dat ik maar braaf moest schilderen, maar met Van Goyen en Van Dijk was het anders gesteld. Dat raadsel moest ik nog oplossen, want het was te gek, dat iemand heel toevallig een schilderij kocht, dat ik op het oog had, en nog wel tegen den prijs, dien ik genoemd had. Dat was me toch maar twee keer achter elkaar gebeurd...

2 leuke Zomerjaponnen

No. 33

No. 34

Ruime taille, klokkende rokjes, kortom vlotte modellen, welke het zoo goed doen in mat-crêpe of een gebloemd zomerstofje. Vlotte modellen, welke ook gemakkelijk zelf te maken zijn.

In de maten 40-42-44-46 leveren wij U het

Knippatroon à 15 cent

(afgehaald aan onze bureau's). In geval van toezending per post 5 cent extra voor portokosten.

Bestellingen kunnen geschieden: bij Uw agent, Uw bezorger of den boekhandel: door giro-storting op no. 293651: door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

Patronenkant. Panora, Nassauplein 1, Haarlem

„Ach — dag Pieter!”

Verschillende voorbijgangers op den Willemsparkweg, waar ik al slenterend was terechtgekomen, bleven staan en keken belangstellend naar boven, hoewel ik niet aan kan nemen, dat zij allen Pieter heetten. Ik, als Pieter, had het eenige en onvervreembare recht om naar boven te kijken en dat deed ik dan ook. Zoo kwam ik midden in het omvangrijke gelaat van mijn nicht Henriëtta te staren; het bevond zich in gewrongen houding boven de geraniums, die voor haar venster den guren voorjaarswind trotseerden, en het trachtte mij met oogwenken en gorgelende geluiden te beduiden, dat ik boven moest komen.

Ik deed het maar.

„Gunst, gunst,” zei Henriëtta, toen ze mij in een stoel had geïnstalleerd. Zij begon dadelijk over het drama van den vorigen avond.

„Die Jut toch,” zei ze. „Zoo'n vreemde man, hè. Maar wel erg bijzonder, zie je. Het was hem opgevallen, dat dat halve wilde meisje zoo onbeleefd was geweest om hem bij zijn aankomst niet te begroeten, en nu heeft hij haar eens een lesje willen geven. Ik hoop, dat hij haar maar flink heeft aangepakt! Had je haar vader moeten kennen — die dacht dat hij uitvinder was. Uitvinder, verbeeld je; ik heb wel eens tegen Amelia gezegd, ik zei: dat heeft hij dan toch maar uitgevonden, dat hij uitvinder is! En toen had hij iets uitgevonden dat met koelkasten te maken had, beweerde hij, en toen werden er koelkasten gemaakt, waar zijn uitvinding in zat, naar hij zei, en dat was dan van hem gestolen. En toen is hij een proces begonnen, en toen wilde hij het geld van ons leenen, stel je voor, terwijl iedereen wist, dat hij uitvinder was! En hij moest halverwege uitscheiden met dat proces, hij zei omdat hij geen geld meer had, en daarom heeft hij het toen verloren, en óns wilde hij de schuld geven. En dat meisje kwam me nu daar zoo maar naar binnen stormen. Geen wonder, dat Jutje er zoo vreemd van werd. Weet je, wat ze bij de begrafenis deed? Ik bedoel bij de begrafenis van haar vader? Toen waren Amelia en ik heelemaal naar Den Haag gereisd, wat toch geen kleinigheid is voor zoo'n vreemd iemand, die uitvinder is, en toen ik haar wilde kussen, heeft ze me in het gezicht geslagen en gezegd, dat ik haar vader vermoord had, stel je voor! Ik hoop, dat Jut haar flink op d'r nummer heeft gezet.”

„Men zegt, dat oom Jurriaan een kamer klaar heeft laten maken, opdat ze nog wat langer kan blijven,” zei ik genadeloos.

Henriëtta gaf geen antwoord en aanzien het voor alle visites aan te bevelen is om heen te gaan, wanneer het gesprek stopt, stond ik op en wilde heengaan.

„Wacht... wacht nog even,” verzocht Henriëtta. „Weet je zeker, Pieter, weet je zeker wat je zegt?”

„Ik weet het best,” gaf ik ten antwoord. „Maar ik wil je niet ophouden.”

„Je moet nog even wachten. Zeg, Peter, als ik je nu eens éérlijk iets vraag, beloof je me dan, dat je éérlijk antwoord zult geven?”

Ik zuchtte diep en deed nog twee passen naar de deur toe. „Goed, goed,” zei ik haastig.

„Denk je, Pieter... geloof je... denk je... dat het iets wordt?”

„Watte?” vroeg ik. „Wat moet ik gelooven? Of wát wat wordt?”

„Tusschen Jutje en... eh... mij...”

„O, ja,” zei ik. „Ja, zeker. Ja, natuurlijk. Ja, hoor. Zeker, zeker. Neem me niet kwalijk. Je hebt gelijk. Jawel. Spreekt vanzelf. In orde, zeker. Ja —” en toen stond ik veilig weer op straat.

Toen ik weer op mijn atelier gekomen was, nam ik den kersebloesem maar weer ter hand. Er was niet veel meer aan te doen: nog een toefje links, boven in den hoek, een waasje mos op een van de takken, een gedetailleerd bloempje op den voorgrond, dan was het klaar. Maar ik kon het bijna niet gedaan krijgen; mijn gedachten dwaalden af, het leek wel of ik geen kleuren meer kon vinden en het heele ding stond mij tegen. Het was onbelangrijk en ik wou iets schilderen dat belangrijk was, waar echt gevoel in zat, waar mijn eigen ziel in lag.

Ik bromde iets, schold mezelf uit, omdat een goeie beleediging zoo inspireerend is, schold voor mezelf terug en liep naar de kast, waarin ik, voor een passende gelegenheid, een groot, opgespannen doek bewaarde. Dat zette ik op mijn ezel.

„Maak nu maar iets moois,” smaalde ik, en schetste er een beeld op, dat dezen heelen dag op den achtergrond van mijn gedachten had gestaan: 'n dakkamertje vol reten en kieren, een kaal tafeltje, een kaal bed, een meisje, dat daarop zit in een houding van oneindige moeheid en moedeloosheid. Ik werkte heerlijk. De tijd stond stil, eindelijk. Oom Jurriaan reed naar de maan, Van Goyen en Van Dijk liepen naar de pomp...

Er werd gebeld; ik nam even den tijd om op een stoel te klimmen en een papiertje in de bel te stoppen — toen sprong ik weer voor den ezel en rukte het palet naar mij toe. Bruin moest ik hebben, donker; kleuren der somberheid. Geel van ellende. Ik lachte vrolijk en hief mijn penseel op.

Toen werd er geklopt.

„Nee!” riep ik. Het kon Sonia zijn, die vroeg terug was gekomen uit het Gooi. „Waarom niet?” riep een stem aan de andere zijde van de deur. Die stem kwam me vaag-bekend voor.

„Hum,” antwoordde ik, en mijn penseel aarzelde.

„Ben je aan het verkleeden?? Dan wacht ik wel even.”

„Ga weg. Nu niet!” antwoordde ik snauwerig. Wie het ook was, die toegang wenschte, ik wilde hem niet zien; hij stoorde me.

„Kun je dan niet iets met me afspreeken?” ging de stem voort.

Ik gooide mijn penseel en mijn palet weer weg en sprong woedend naar de deur. Ik zou het haar wel eens even zeggen, dacht ik.

„Wel voor hier en daar...” begon ik, terwijl ik de deur openrukte.

Maar toen ik zag, wie het was, werd ik stil...

„Ik moet zeggen, dat je een prettige manier hebt om mensen te ontvangen,” zei Mona Alice van Arkel. Ze zei het bits, ze was gebeld.

„Jij...” stotterde ik. „O, jij... jij mag wel binnenkomen.”

„Daar zag het anders tot nu toe niet erg naar uit,” vond zij. „Weet je, dat ik ook al gebeld heb?”

„Toen heb ik een papiertje tusschen de bel gestopt,” legde ik uit. „Hoe ben je er in gekomen?”

„Ik heb maar op een andere bel gedrukt en toen kwam er een meneer met een hangsnor me open doen.”

„Dat is mijn huisbaas,” knikte ik. „Hij zal het wel erg gewaardeerd hebben dat je zijn Zondagsrust stoorde.”

„Waarom doe jij dan niet open, als er iemand is?”

„Ik was aan het werk — dan kan ik niet gestoord worden.”

„Laat ik dan nu ook maar weer weggaan.”

„Nee — neen, blijf nu maar. Ik ben veel te blij, dat je gekomen bent. Moet ik je met iets helpen? Is er iets?”

Vervolg op blz. 22

DE SCHEPPER VAN EEN WERELD-MODE

Johann Maria Farina was nog een jonge man, toen hij zijn originele Eau de Cologne schiep. Dertig jaar later was zijn creatie in geheel Europa het requisiet der elegance en weer eenige tientallen jaren later werd ze tot een wereldmode, steeds nagemaakt, nimmer geëvenaard.

Thans, na 230 jaar, is Farina Eau de Cologne uit de beschafte wereld niet meer weg te denken. Haar betooverende, neutrale geur verfrischt den geest — bij sport en dans, in bioscoop en schouwburg, kortom overal.

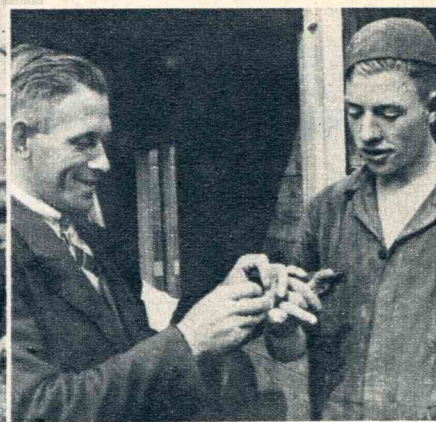

Nederland gebruikt ze sedert 1736.

ECHTE
EAU DE COLOGNE

De ruimers houden even rust.

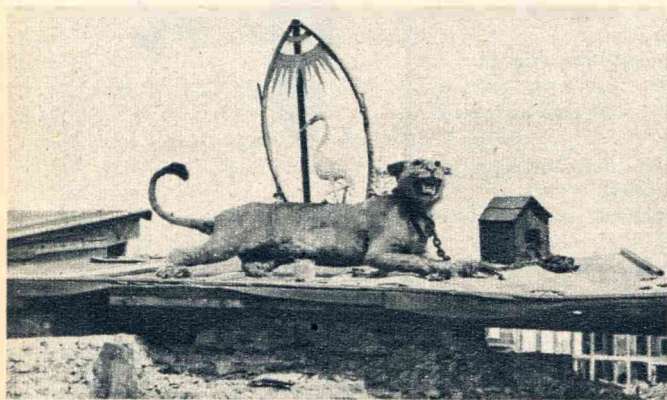
Als de puinruimer gewond raakt, is er hulp te vinden in de nabijheid.

Hij is gemakkelijk uit te tekenen: witte muts, overall, stofbril en een paar zware schoenen. Sommigen hebben daarbij nog metse laarsleertjes in de palmen van hun handen.

Zij werken gestadig van 's morgens acht tot 's avonds zes uur, met twee rustpoozen van een half uur.

Die rustpoozen worden doorgebracht in of bij de schaftketen, geestig door de ruimers „villa's" genoemd.

DE PUINRUIMERS VAN ROTTERDAM

Panther en ooievaar wijzen erop, dat hier vroeger een inrichting was voor 't opzetten van dieren. — Men lette op het kleine hok!

Er is thans een nieuw beroep ontstaan, dat van puinruimer.

In Rotterdam valt heel wat puin te bergen, dus zijn daar tal van ruimers. Deze velen doen niets anders, dag in dag uit, dan opruiming houden van steen en stof en het eind is nog niet te zien.

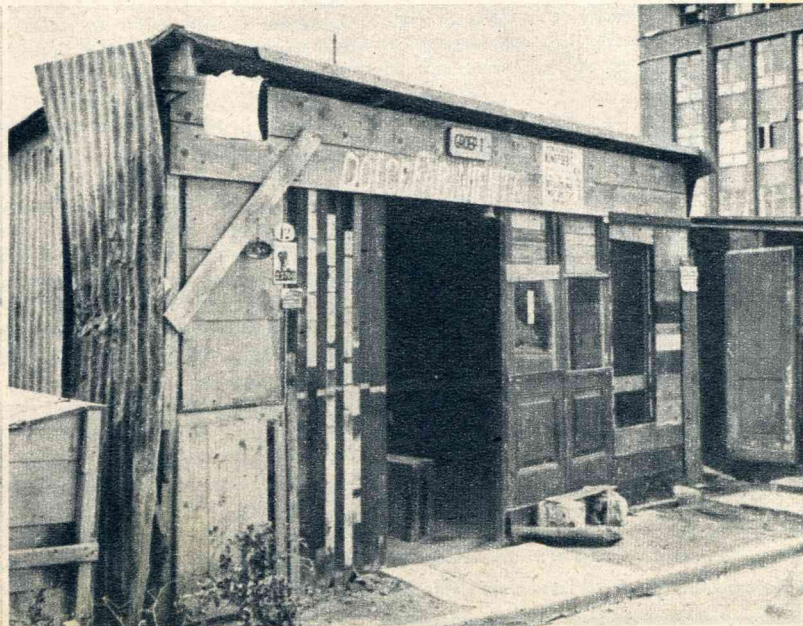
De puinruimer is een bepaald type geworden onder de werkers.

Vele handen maken licht werk. — Een puinruimersvilla wordt op Amerikaansche wijze verplaatst.

Even tijd voor het draaien van een piraatje.

Geestige opschriften leest men. — Deze „villa" werd „Dolce far niente" genoemd, 't welk beteekent: „Het zalig nietsdoen". Dat zalig nietsdoen komt den puinruimer na vele uurtjes arbeid toe.

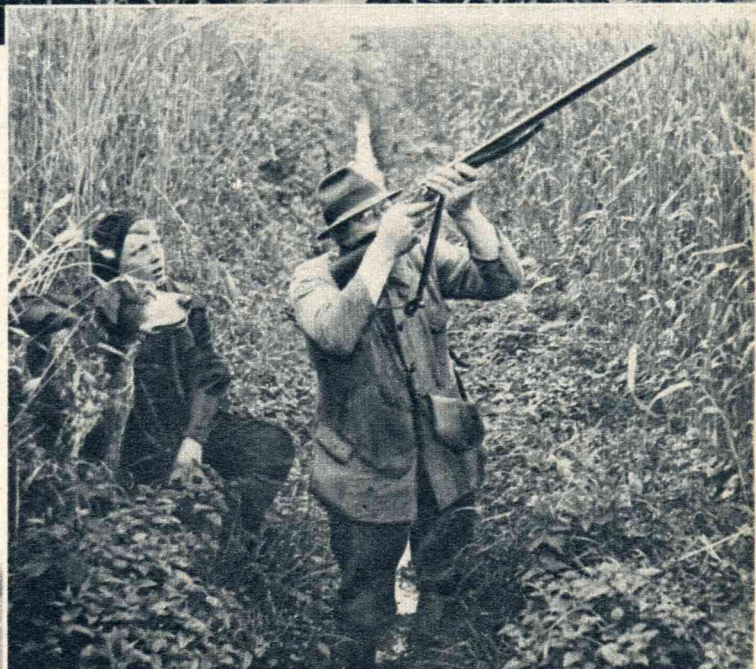
Voor terreinmoeilijkheden mag de volbloed jager niet terugschrikken. Gecamoufleerd met een grasgroen zeildoek tracht men de schuwe eenden op het vlakke polderland te besluipen.

OPENING DER EENDENJACHT

Een aangename verrassing voor de Nederlandsche jagers

Wekenlang hebben de Nederlandsche jagers in spanning gezeten, doch ten slotte is hun wensch in vervulling gegaan: de geweren, welke waren ingeleverd, werden weer vrijgegeven aan de houders van een groote jachtakte. Maar al heeft men geweer en jachtakte, als men de trekgewoonten van deze vogels niet kent, komt het voor,

Een ideale schuilplaats voor den op den eendentrek wachtenden eendenjager is een te veld staand hok van korenschooven.

Ook tusschen de korenvelden wordt menige eend op den trek omlaag gehaald.

dat men urenlang geduldig zit te wachten zonder een eend onder schot te krijgen. En zelfs als men, tusschen riet en biezen verscholen, een paar talingen omlaag heeft laten duikelen, dan wacht den jager een bijna onvervulbare taak: de welbekende speld in een hooiberg is niet moeilijker te vinden dan een eend in een veenplas, de hond kan er soms niet bij komen, en dan brengt alleen de korte jagersjol uitkomst, die met veel beleid door het ondiepe water gestuurd moet worden. Doch de rechtgeaarde jager geeft zijn speurtocht niet op voor hij het begeerde wild in zijn tasch geborgen heeft.

Onontbeerlijk voor den jager op waterwild is een goede hond, die het wild apporteert. De moerassen rond de veenplassen maken het den jager onmogelijk zelf zijn aangeschoten wild te bergen.

DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAAN

Vervolg van blz. 19

„Ik weet niet, of je het iets kunt noemen, wat er met me is,” antwoordde zij, „maar ik kom je geen hulp vragen.”

„Ga toch zitten,” noodigde ik uit. „Ja ja. Dus je kwam zóó maar eens. Prettig voor je, dat oom Jurriaan je te logeeren heeft gevraagd.”

„Hij heeft me niet gevraagd. Hij liet me een kamer wijzen, en hij gaf me geen reisgeld.”

„En nu?”

„Ik weet niet wat ik doen moet,” zei ze.

„Hoezoo?”

„Het staat me tegen om vastgehouden te worden. Mijn vrijheid is het laatste wat ik heb. Maar oom Jurriaan is vreemd. Hij heeft met me gepraat en daarom wilde ik nog maar blijven.”

„Waarover praatte hij — hoe?” vroeg ik nieuwsgierig.

„Alleen over mijn vader en over zijn uitvindingen, en over dat koelkastenproces, dat wij toen verloren. Hij zei, dat hij door zijn advocaat zou laten nazien of er nog 'n mogelijkheid was om dat proces opnieuw te beginnen...”

„Aha,” knikte ik. „Dus dáárom blijf je. Ja, natuurlijk.”

„Nee,” zei ze bot. „Daarom niet.”

„Hoe... waarom...?”

„Ik heb het gevoel dat hij me nodig heeft.”

„O. Ja, ja,” zei ik vaag.

„En ik ben hier gekomen, omdat ik nu niet weet wat ik moet doen.”

„Toch zal het voor mij erg moeilijk zijn om je raad te geven.”

„Dat hoeft ook niet. Maar dat ik zoo onzeker ben, bewijst me, dat er toch wel iets goeds in moet zitten om hier te blijven. Daarom zou ik haast denken, dat je geen leugenaar bent en dat je werkelijk dacht voor mijn bestwil te handelen, toen je me tegen mijn zin meesleepte. Ik heb nog geen reden om je er voor te bedanken, maar het spijt me, dat ik je verkeerd beoordeeld heb en dat ik zoo onhebbelijk tegen je deed.”

Zij sprak nu niet bitter en scherp; het strakke en harde verdween even uit haar houding, haar oogen, en zij liet zich zien zooals ze echt was: jong, moe en moedeloos.

„Blijf... blijf zoo zitten,” brabbelde ik haastig. „Stil blijven zitten, niet verroeren...”

Ik grabbelde naar mijn palet. Het zou de grootste bof zijn, dien ik me denken kon, wanneer ik een model voor mijn schilderij kon krijgen....

Maar toen ik mij weer omwendde, was haar gezicht alweer hard en koud geworden, en bovenal verbaasd.

„Heb je dat vaker?” vroeg zij.

„Ik ben schilder,” legde ik uit. „Toen je binnenkwam, was ik juist bezig je te schilderen. Ik zou je erg dankbaar zijn als je voor me wilde poseeren.”

„Ik? Mij schilderen?” vroeg zij verbaasd. „Maar waarom? Voor wien?”

„Voor mijzelf, omdat ik het prettig vind.”

„Maar ik voel er niets voor,” wierp zij tegen.

„Je kunt toch wel blijven zitten? Of heb je haast? Moet je ergens heen?”

„Nee, dat niet.”

„Nou dan!” zei ik triomfantelijk.

Zij sputterde nog iets, maar ik stoorde me er niet aan en ging aan het werk. De eerste tien minuten had ik natuurlijk niets aan haar — ze zat me nog maar steeds verbaasd aan te kijken en ze haalde soms demonstratief haar schouders op, maar toen ik niet te veel op haar lette, en niets meer tegen haar zei, begon ze als vanzelf aan andere dingen te denken. Haar waakzaamheid verslaptte. Het harnas van hardheid en bitterheid zakte langzaam weer. Haar gezicht werd weer vermoeid, maar jong; het werd moedeloos, maar mooi. Toen zat ze daar weer zooals ze werkelijk was, zoo ontroerend als ik haar wilde schilderen. En ik schilderde — maar intusschen kon ik niet vergeten, dat dit gezicht mij haast vroeg om zacht gekust te worden, opdat het zou kunnen glimlachen....

„Nu moet ik weg.”

„Nee.... nee....” protesteerde ik.

„Het is al laat.”

„Geeft niet — blijf zitten....”

„Het spijt me,” antwoordde ze. „Maar ze zullen zich ongerust over me maken.”

„Wie?”

„Ze — nu ja, ik bedoel oom Jurriaan. Het is... het is een vreemde gedachte, dat er ergens iemand is, die zich ongerust over je kan maken....”

Ik antwoordde niet.

„Oom Jurriaan is erg aardig,” ging zij voort. „Hij is een mensch, als je weet wat dat is. Hij wil misschien wel voor me zorgen, maar dat hangt er heelemaal van af of hij me nodig heeft.”

„Waar zou hij jóú voor nodig hebben?” liet ik me ontvallen.

„Ja — dat klinkt pedant, hè” glimlachte zij. Het was een bittere glimlach. „Maar dat kun je nooit weten. Ik kan misschien werk voor hem doen. Ik kan hem misschien wat helpen. Jullie weten niet, hoe eenzaam hij is.”

„Eenzaam....” spotte ik. „Met honderdvijftig familieleden om zich heen.”

„Je moet wel érg eenzaam zijn om die als gezelschap te zoeken,” zei ze ernstig. „Ik... ik vond het ook heerlijk om ruzie te maken en met je te vechten gisteren, alleen maar omdat ik zóó eenzaam was, dat ik van wanhoop uit de dakgoot zou willen springen. Voor oom Jurriaan was het misschien zoiets als een sprong uit de dakgoot, toen hij naar Holland kwam om zijn familie te bezoeken. Ik houd van hem. Ik hoop, dat ik kan blijven.”

Ik had er behoefte aan om haar te zeggen, dat ik ook een mensch was en dat ik me ook vaak heel eenzaam voelde — maar dat zou erg onorigineel klinken na wat zij pas gezegd had en daarom slikte ik het weer in. Ik merkte op:

„Je kunt natuurlijk blijven.”

„Ik kan toch niet van oom Jurriaan's liefdadigheid leven?”

„Hij is erg rijk.”

„Dat denken jullie.”

Ik keek verrast op. Was zij zoo bitter en wantrouwend, dat zij zelfs dáaraan twijfelde?

Ik liep na Mona's vertrek glimlachend en hoofdschuddend naar het schilderij om eens naar het portret van dit wantrouwig schepsel te kijken.

In de eerste plaats zag ik, dat het mooi was. Het werd erg somber en verdrietig, maar ik voelde me goed worden, toen ik er naar keek.

In de tweede plaats... ik zag Mona's gezicht. Ik vroeg mij af, hoe ik het ooit met zooveel raakheid, zooveel teederheid, zooveel... zooveel liefde had kunnen schilderen; en het antwoord was heel eenvoudig, dat kon ik mijzelf wel vertellen. Ik was verliefd op haar.

Deze ontdekking ontnam me allen eetlust en allen werklust. Ik vond het niet prettig om te wandelen en ook niet om te zitten. Ik vond niets prettig. Ik smaakte geluk, maar het smaakte niet lekker. Ik verkeerde in dien vreeselijk naren toestand waarin men komt te verkeeren, als men ontdekt, dat men totaal en hopeloos en voorgoed en ongeneeselijk verliefd is op precies de heelemaal verkeerde.

En zoo was ik nog, toen Sonia en Dries terugkwamen van hun uitstapje naar het Gooi. Ik hoorde hen lawaaiig thuiskomen en stommelen in Sonia's voorkamer om lampen aan te steken. De onmiskenbare begeleidingsgeluiden van deze werkzaamheid verrieden mij tevens, dat zij in opgewekte stemming verkeerden en daarom deed ik mijn licht uit en besloot mij niet thuis te houden. Ik had geen zin in opgewekte mensen.

Maar al eerder dan ik verwacht had, werd er geklopt.

„Kom te voorschijn, ouwe stiekemer!”

Ik wendde verbaasd mijn blik naar de deur en krabde me het hoofd. Dries zei: ouwe stiekemer. Dries' stem schalde! Dit was opmerkelijk, zoo niet ongelooftelijk.

„Ja, ja, ja!” voer hij nog steeds schallend voort, „kom er maar uit. We hebben buiten al lang gezien, dat je licht brandde! Wou jij je verbergen, ouwe smeerpap?”

Toen kreeg mijn onnatuurlijk geprikkeld nieuwsgierigheid de overhand en ik opende mijn deur.

Zijn wangen dansten op en neer, terwijl hij sprak, en er kwamen vreemde, guitige putjes in zijn kin.

„Nou, zeg es wat?” daagde hij uit. Hij leunde met zijn handen in zijn zakken tegen den deurpost en maakte gorgelende geluiden van vrolijkheid.

„Wil je een asperientje hebben?” vroeg ik. „Nee — jij moet beneden komen, dan krijg je een borrel.”

Ik had geen zin in opgewekte mensen, werkelijk niet, en ook niet in borrels. Maar Dries fascineerde me en ik volgde hem naar beneden. Sonia, die me daar op wachtte, was iets kalmer, iets normaler, maar heelemaal goed was het met haar toch ook niet.

„Ga zitten,” zei ze.

„Prettigen dag gehad?” vroeg ik uitvorschend.

„Ja, erg,” zei Sonia.

„Erg,” zei Dries. „We zijn bekeurd wegens wandelen op verboden terrein.”

„Door een agent met één tand,” lichte Sonia toe. „Jij bent de eerste aan wien we het vertellen wilden,” sprak Sonia plechtig.

„Wat?”

„Het is er vandaag door gekomen.”

Ik keek verbaasd van den een naar den ander en begreep het niet. Zij ginnegapten.

„Je bent vandaag traag, Peter,” sprak Sonia. „Wij hebben de eer u mede te deelen, dat Sonia Velmy en Dries Putter zich heden verloofd hebben. Misschien begrijp je het nu.”

„Zoo zoo,” zei ik na een lange pauze. „Ja ja.” Nu begreep ik het. Nu werd mij veel duidelijk, dat mij voordien een raadsel was geweest. Sonia's moederlijke blikken bij Dries' leed en stomiteiten, bijvoorbeeld, en haar scheutigheid met koffie en nog veel meer.

„Ja ja,” zei ik, „nu moet ik jullie gelukwensen,” en die plechtigheid verliep naar behooren; van Sonia kreeg ik zelfs een zoen. „Omdat je Dries hierheen hebt gebracht,” zei ze; en toen mocht ik Sonia verbaasd graag en ik wenschte vurig, dat ze er nooit spijt van zou krijgen, dat ik Dries hierheen had gebracht. Ik twijfelde er in mijn hart een beetje aan. Ik bekeek hem, zooals hij daar op den vleugel leunde en zijn glas port in de hoogte hield; en ik vond dat hij op een jongetje leek, dat een zandkasteeltje heeft gebouwd en nu met een vlaggetje staat te zwaaien.

„Nou, nou, dat is heel mooi,” zei ik, zoo vaderlijk, als van me verwacht kon worden. „Alleen — eh... Wat zal je moeder hier wel van zeggen, Dries?”

„Wat geeft dat nou,” sprak Dries onbezonnen. „Ze is niet gemakkelijk,” weerlegde ik.

„Dat zal ik beter weten dan jij, ouwe... ouwe... ver-eter,” verzoon hij. „Ze is deksels lastig. Hè, poeti?”

„Maakt ze je het de laatste dagen niet moeilijk?” ondervroeg ik.

„Zoo moeilijk als ze kan,” bevestigde Dries. „Gelukkig is oom Jurriaan er; daar heeft ze het zóó druk mee, dat ze me zoo nu en dan wel moet laten gaan.”

De fierheid en zelfbewustheid, waarmee hij sprak, verbaasden me; maar verbaasder nog werd ik, toen hij voortging.

„Nou enne... verder vind ik, dat we maar gauw moesten trouwen.”

„O,” zei Sonia bewonderend.

„Ik ga verdienen,” kondigde hij aan. „Ik ga het huis uit. Ik ga in zaken.”

„O,” zei Sonia nog eens en zoo praatten zij door.

Brave, aardige, frissche, onbedorven jongelieden, dacht ik en ik voelde me oud en wijs. Prettig om te zien dat je vrienden gelukkig zijn. En vrienden waren het. Zooals Sonia toen voor me klaar stond, toen ik in moeilijkheden zat... ze kwam me zóó maar het geld brengen om die Van Goyen te koopen. Dat deed ze natuurlijk ook voor Dries, omdat die zoo'n berouw had over zijn dommen streek. En wat hadden zij beiden niet met me meegeleefd, ook in het geval met die Van Dijk; Sonia wilde me toch weer geld leenen, en allebei waren ze er heelemaal in opgegaan. Toen wist ik al dat zij mijn vrienden waren, want met hén alleen had ik durven spreken....

En op dit punt knapten mijn welwillende, vaderlijke overpeinzingen plotseling af. Een vlijmende lichtschild schoot door die goetdige duisternis, waarin mijn gedachten zich traag bewogen. Ik sprong onheerscht overeind en voelde mezelf wankelen. Dit licht was te fel ineens, het deed pijn....

Ik liep, langzaam, naar de deur.

„Wat ga je doen, ouwe deugniet?” schalde Dries. Ik keek niet om.

„Peter!” riep Sonia. „Wat is er?”

Zij rukte aan mijn arm en dwong me om stil te staan en haar aan te kijken.

„Het is... niets....” probeerde ik nog. „Niet nu....”

Vervolg op blz. 24

Op Te Werve bij 's-Gravenhage werden op de sintelbaan selectiewedstrijden gehouden. Moment uit de 1500 m hardloopen, gewonnen door De Roode (no. 126) van de H.A.V. Haarlem.

Blauw Wit en Juliana hebben Zondag in het stadion te Amsterdam de punten gedeeld (2-2). Aanval der Zuid-Limburgers op het doel der gastheeren.

Het slot van den avond-vierdaagsche te Amsterdam. Als belooning voor het volbrengen van dezen avond-vierdaagsche ontvingen de deelnemers(sters) een geëmailleerd blauw kruis.

Motké, die op het parcours Zandvoort de snelste bleek van de profs, amateurs en onafhankelijken, wordt door den voorzitter der N.W.U., jhr. v. d. Bergh van Heemstede, gelukgewenscht.

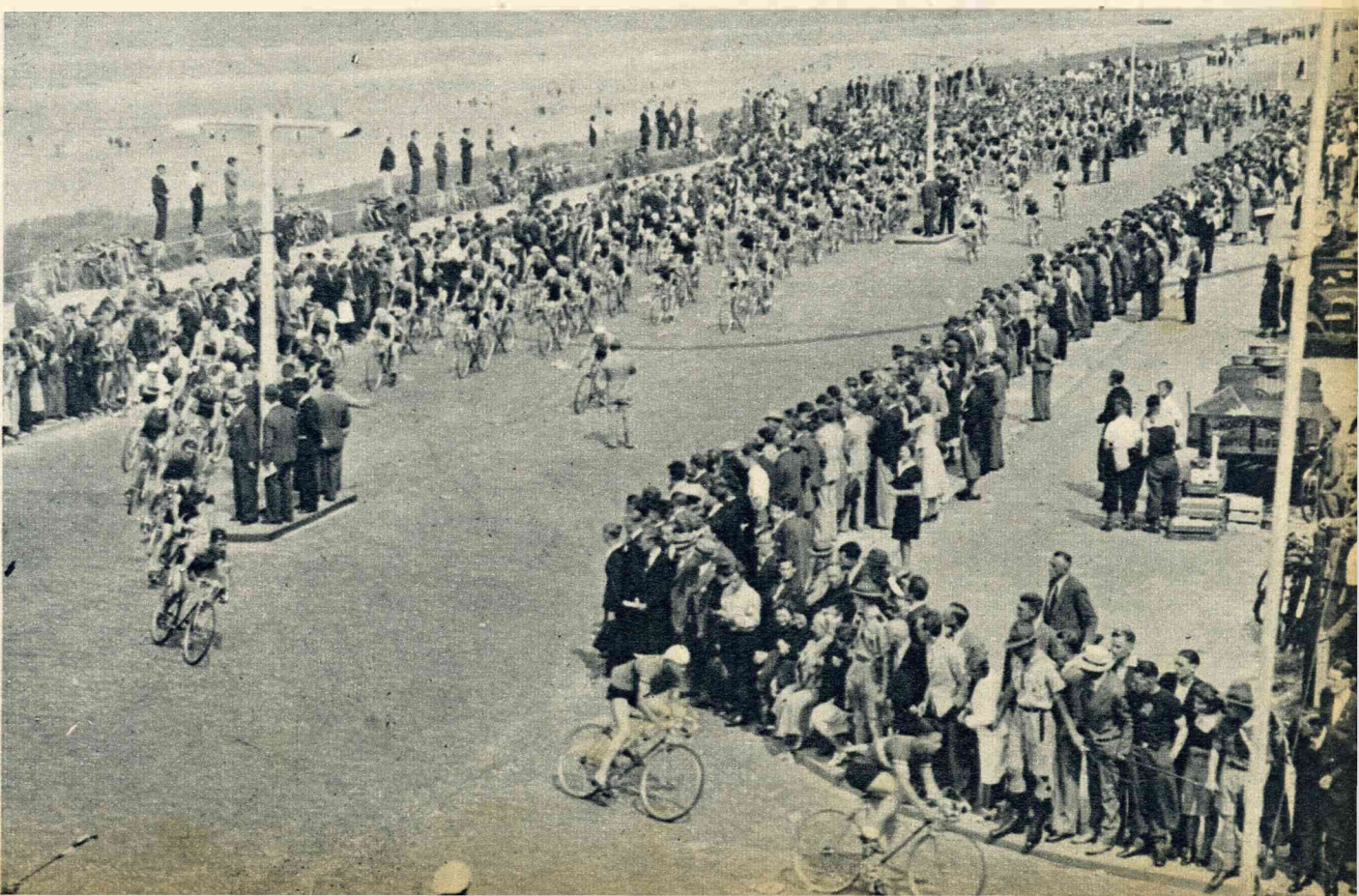
Feijenoord slaagde er Zondag in met 2-0 van Heracles te winnen en legde aldus voor de vierde maal beslag op den hoogsten voetballitel. Huldiging der Feijenoorders door den vice-voorzitter van Heracles.

De huldiging van de overwinnaars der nieuwelingen en veteranen der Nederlandsche wielerkampioenschappen op den weg. V.l.n.r. George Hoogenkamp, secr. sportcomm. N.W.U.; Eindhoven, winnaar veteranen; Pool, winnaar nieuwelingen, en jhr. v. d. Bergh van Heemstede, voorz. N.W.U.

SPORT VAN DE WEEK

De Nederlandsche wielerkampioenschappen op den weg te Zandvoort. Start van de profs, amateurs en onafhankelijken.

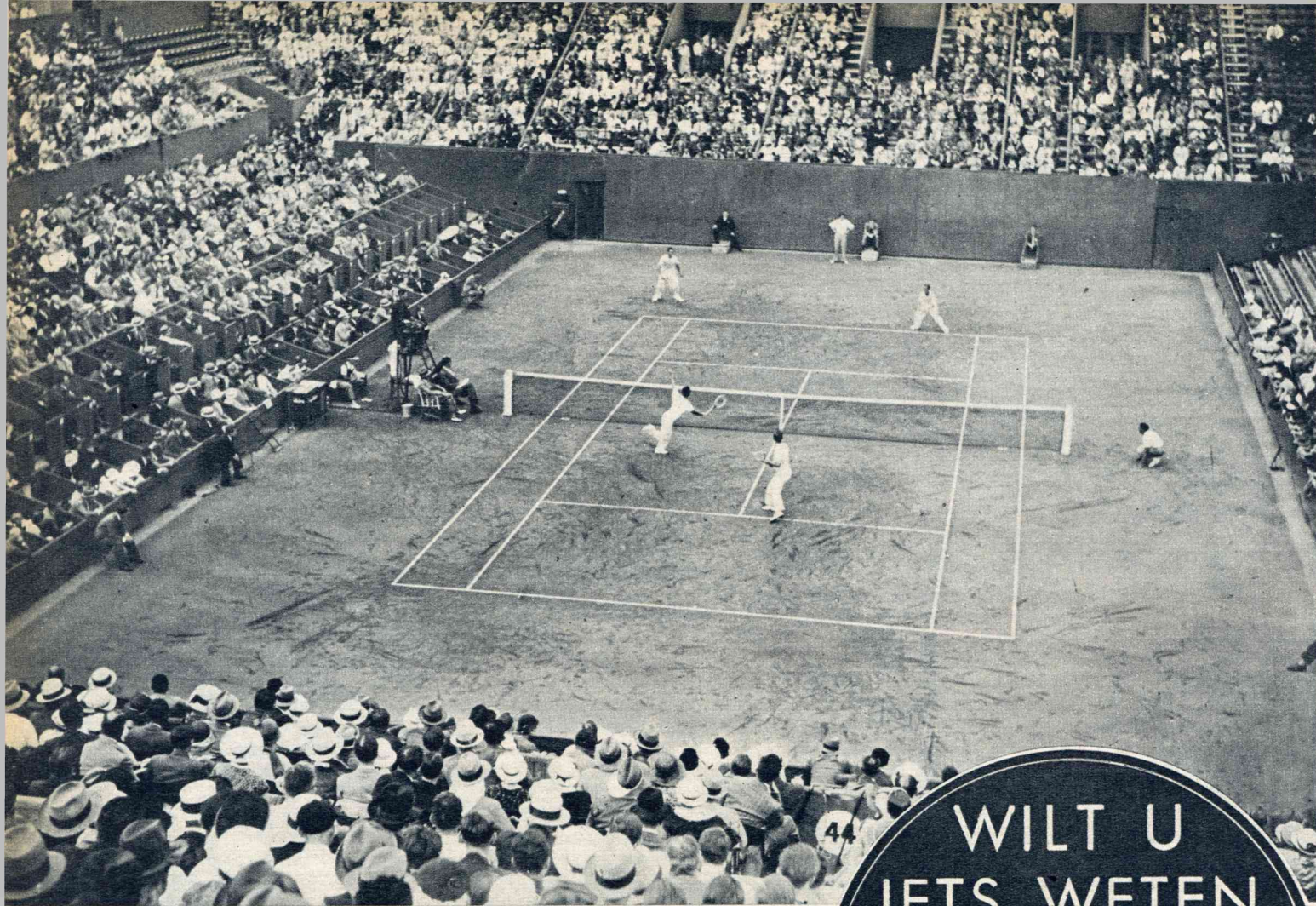

Te Zaandam werden Zondag de nationale zwembkampioenschappen voortgezet. Jopie Waalberg (midden), winnares op de 200 m schoolslag, neemt de gelukwensen van haar rivalen T. Bijland en J. Koster in ontvangst.

EEN PRACHTBAL!

Naar een kleurentekening van Bernhard Leemker.

Een algemeen overzicht van een tennisbaan, waarop u duidelijk de verschillende lijnen en de plaats der spelers ziet.

WILT U IETS WETEN VAN TENNIS ?

Wat is een lob?

Wat is een lob, een smash, een ground-stroke, een game, om maar enkele van de tientallen termen te kiezen, die een krantenverslag over tenniswedstrijden voor elken leek onleesbaar maken?

Tal van mensen, die nog nooit een voetbalwedstrijd gezien hebben, luisteren geboeid naar uitzendingen door de radio van internationale wedstrijden, of zijn trouwe lezers van de uitgebreide sportrubrieken. Een dergelijk verslag is ook gemakkelijk te volgen voor buitenstaanders: er worden minder vreemde woorden, minder „vaktermen” in gebruikt dan in de rubriek tennis. De gemiddelde, onsportieve lezer kijkt eens even de opschriften langs, weet daarvoor ook wel dat mej. Rollin Couquerque en Van Swol de Nederlandsche kampioenen zijn, maar de verslagen leest hij niet, omdat hij al zoo vaak is vast gelopen in de vreemdste en onbegrijpelijkste woor-

den en uitdrukkingen. Wie kan er wijs worden uit dezen zin, Maandagavond in de krant gelezen (aan-nemende dat u geen tennisser bent): „De lengte van de drives werd gepareerd door afwisselend tegenspel, door korte slagen, door een enkele dropshot, nu en dan een volley of een lob.”?

De „drive” is de meest voorkomende slag bij tennis, gewoonlijk dus een lange slag, die betrekkelijk laag over het net gaat. Men onderscheidt hiervan drie soorten: de forehand-drive, backhand-drive en overhead-drive. Meestal wordt kortheidshalve het laatste deel weggelaten, dus zegt men forehand of backhand. De forehand is de slag rechts van het lichaam (voor rechtsche spelers), de backhand daarentegen aan den anderen kant. „Hij heeft een

De forehand is de meest voorkomende slag bij tennis; de bal wordt geslagen aan de zijde waar men het racket heeft.

goede backhand” wil dus zeggen, dat de betrokken speler ’n groote handigheid heeft om ballen aan zijn verkeerde zijde te raken.

De „overhead drive” is een slag recht boven het hoofd, de „lob” is niets anders dan een hoog boogballetje, vaak toegepast om tijd te winnen en zich zoodoende te kunnen herstellen, of om iemand in moeilijkheden te brengen, die opgelopen is naar het net.

De „smash” is een keiharde slag schuin naar beneden, de „service” de slag waarmee het spel begonnen, en telkens weer hervat wordt na het maken van een punt.

„Base-line” is de achtergrens van het veld; leest u dus iets over een baseline-duel, dan wordt daaronder verstaan een strijd, die uitgevochten wordt tusschen twee spelers, die beide angstvallig in de buurt van de achterlijn blijven.

Hier hebt u meteen de fout, die vele damespartijen ongenietbaar van saaiheid maken; het is een merkwaardig feit, dat slechts weinig dames het risico durven nemen om eens wat anders te probeeren dan alsmaar lange, lage ballen naar elkaar toe te slaan. De meest bekende uitzondering hierop is de Amerikaansche Alice Marble, wier spel dan ook buitengewoon spectaculair is.

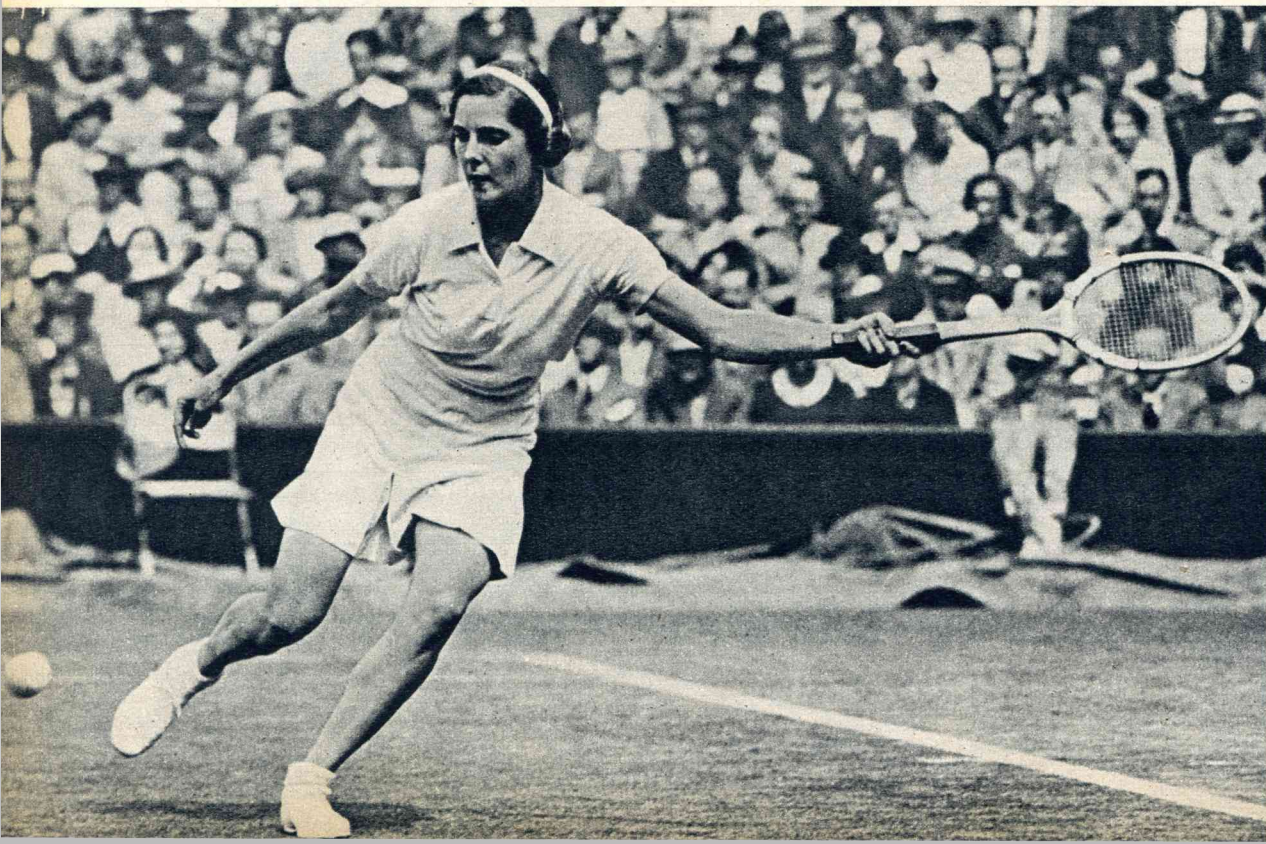
„Topspin”, „chop”, „cut” zijn termen voor verschillende soorten effect, die men aan den bal kan geven.

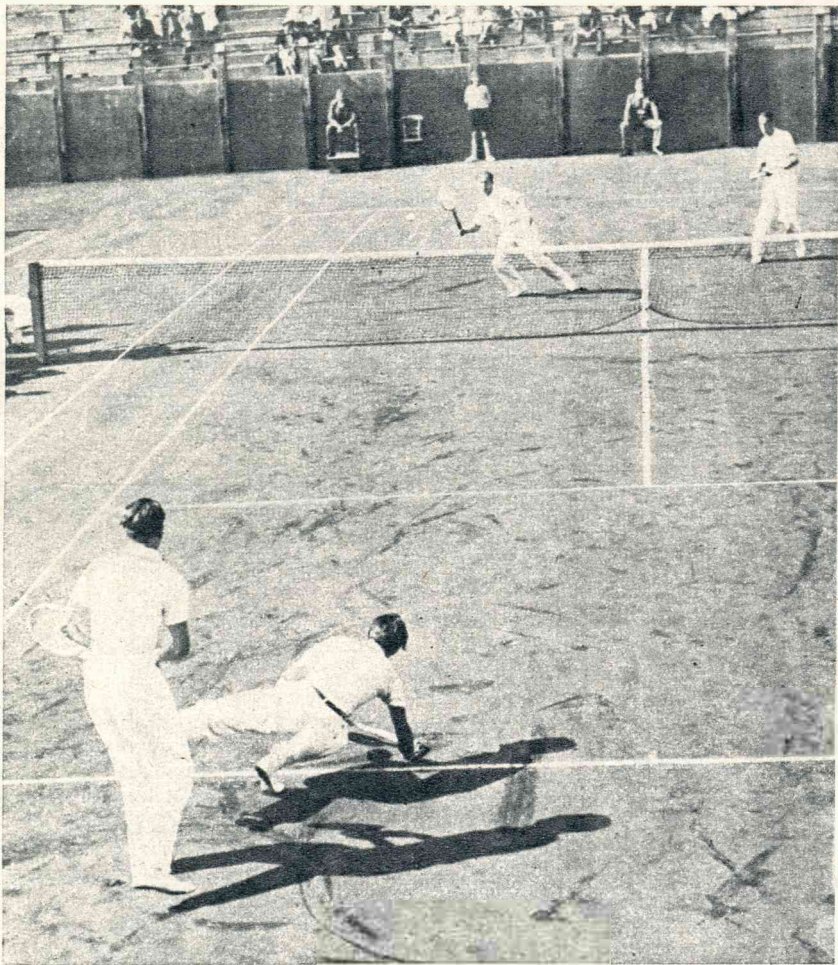
Een volley is een slag, waarbij de bal niet eerst op den grond gestuit heeft; een half-volley is weer iets heel anders: de bal heeft dan wel gestuit, maar wordt zoo kort mogelijk na het stuiten, dus nog vlak bij den grond, geslagen.

Maar nu de telling!

Dat is wel haast een hoofdstuk op zichzelf. Het zou zoo ontzaglijk makkelijk en voor iedereen

Een duidelijk voorbeeld van een backhand. Timmer, eens de meest succesvolle Nederlandsche speler, is rechts, maar slaat hier den bal aan de linkerzijde van zijn lichaam.

Een typisch voorbeeld van een foutieve opstelling bij dubbelspel. Beide spelers op den voorgrond zijn op de linkerhelft; men kan duidelijk zien, dat de tegenstander den bal zal slaan in het tijdelijk niet verdedigde rechtsche gedeelte.

begrijpelijk zijn, als daarvoor een gewone, normale telling gebruikt werd, bijvoorbeeld 1—0, 1—1, 2—1, enz. Helaas is dat blijkbaar onmogelijk. Voor het eerste punt telt men „fifteen” (vijftien), voor 't tweede „thirty” (dertig), voor het derde, nee, niet vijftien, maar volkomen onlogisch en onverklaarbaar „fourty” (veertig)! Maakt de speler, die „fourty” heeft, nóg een winstpunt, dan heeft hij de eerste „game” gewonnen. Een „set” is gewonnen, wanneer een speler 6 games heeft, met dien verstande, dat het verschil met zijn tegenstander minstens twee games is. Een set kan dus zijn 6—0, 6—1, 6—2, 6—3 of 6—4; is de stand echter 6—5, dan moet doorgespeeld worden tot 7—5 of 8—6 of nog veel langer. Wij zagen wel eens een wedstrijd, waarbij de krachten elkaar zoo weinig ontliepen, dat de set pas beslist was bij den stand 20—18!

Maar als de set afgelopen is, dan is de wedstrijd nog niet klaar. Een dames-single (dames-enkelspel)

dacht opeischen en als de wedstrijd afgelopen is, dan gelooven we zeker, dat u zóó enthousiast bent geworden, dat u nog eens terugkomt.

Maar daarmee komt het gevaar van bederf! Want „publiek” heeft menige sport al geheel of gedeeltelijk bedorven. Nooit mag toegelaten worden dat de zuivere tennissfeer er door bedorven wordt!

Er bestaat een ongeschreven „tennis-etiquette”, waar ieder zich tot nog toe aan houdt, en die ook u moet kennen, als u van plan bent te gaan kijken. Onder geen enkele voorwaarde mag u hinder veroorzaken; dān alleen kan het spel geheel tot zijn recht komen. Een onrustig bewegend publiek is al buitengewoon hinderlijk. Zoo zagen we bijvoorbeeld op een belangrijk tournooi Baanders een paar eenvoudige ballen missen, kennelijk doordat hij in zijn concentratie gestoord werd door te rumoerig publiek. U moet niet vergeten, dat elke speler zijn volle aandacht moet hebben bij den snel heen en weer vliegend

duurt drie sets. Heeft een spelster echter twee sets achter elkaar gewonnen, dan hoeft de derde set niet meer gespeeld te worden. Een heerenwedstrijd duurt meestal vijf sets. De uitslag van den eindstrijd om het kampioenschap van Nederland tusschen Van Swol en Hughan luidde: 6—4, 4—6, 6—3, 1—6, 6—3. Om beurten wonnen zij dus een set, maar Van Swol won er drie, tegen Hughan twee. Had Van Swol de tweede set gewonnen, dan had de wedstrijd heel wat korter geduurd; de vierde en vijfde set zouden dan immers niet noodig zijn geweest!

Als u dit alles hebt kunnen verwerken, voelt u wellicht den wensch opkomen, wat meer van de prachtige tennissport te weten. U moet zich dan niet tevreden stellen met het lezen van tennisbeschouwingen, maar u moet eens een Zondagmiddag met mooi weer vrij houden voor een tenniswedstrijd. Dat is stellig geen verloren tijd; zeker niet als u er in het gezelschap van iemand naar toe gaat, die u nog een en ander over het spel kan uitleggen. U zult geboeid blijven kijken; het snelle, elegante spel zal uw volle aandacht opeischen en als de wedstrijd afgelopen is, dan gelooven we zeker, dat u zóó enthousiast bent geworden, dat u nog eens terugkomt.

Maar daarmee komt het gevaar van bederf! Want „publiek” heeft menige sport al geheel of gedeeltelijk bedorven. Nooit mag toegelaten worden dat de zuivere tennissfeer er door bedorven wordt!

Er bestaat een ongeschreven „tennis-etiquette”, waar ieder zich tot nog toe aan houdt, en die ook u moet kennen, als u van plan bent te gaan kijken. Onder geen enkele voorwaarde mag u hinder veroorzaken; dān alleen kan het spel geheel tot zijn recht komen. Een onrustig bewegend publiek is al buitengewoon hinderlijk. Zoo zagen we bijvoorbeeld op een belangrijk tournooi Baanders een paar eenvoudige ballen missen, kennelijk doordat hij in zijn concentratie gestoord werd door te rumoerig publiek. U moet niet vergeten, dat elke speler zijn volle aandacht moet hebben bij den snel heen en weer vliegend

bal. Iedere beweging van het publiek kan die aandacht iets doen verflauwen en hem daardoor den slag doen missen. Daarom moet u ook nooit midden in een partij opstaan om naar een wedstrijd op de baan er naast te gaan; daarvoor kunt u beter een paar minuten wachten tot de spelers van helft verwisselen.

Midden in een lange rally zal u soms brillante staaltjes zien, maar toch moet u... niet applaudiseeren. Daarmee moet u wachten tot een der spelers het punt heeft gescoord. Nu we het toch over applaus hebben: u begrijpt, dat het al héél onsportief is te applaudiseeren bij een misslag, al bent u ook nog zoo blij, dat uw favoriet daardoor een punt verkrijgt!

Het is erg aardig van u als u weggerolde ballen wilt teruggeven. Doe dat echter nooit door ze midden onder het spel op de baan te gooien!

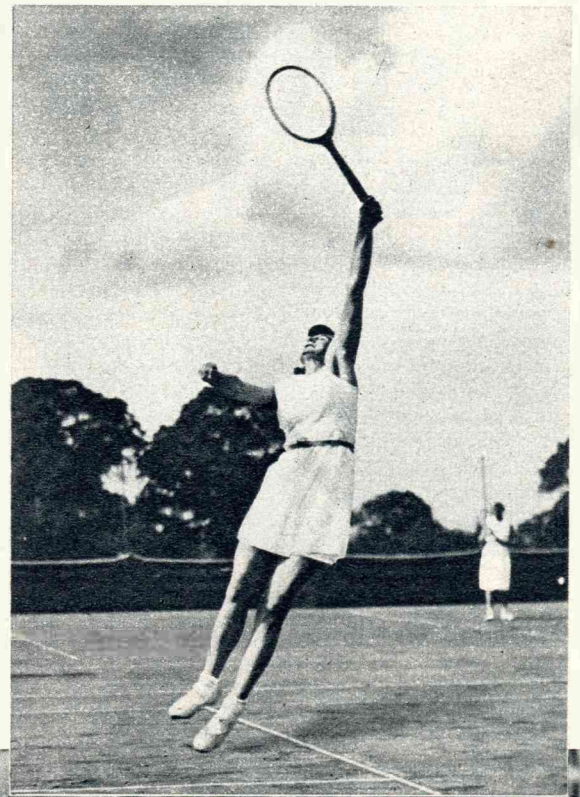
Zoo zijn er nóg massa's oogenchijnlijk onbelangrijke kleinigheden op te noemen, die u, als u zelf niet tennist, „overdreven nonsens” zult noemen. De goede spelers zullen het echter zeker begrijpen; zij hebben immers zelf vaak ondervonden hoe hinderlijk 'n luid gesprek of roepen naar een der spelers is. Aldus toegerust met kennis van de onmisbare etiquette, hopen we dat u menig prettig uur op de baan zult doorbrengen.

Maar... zelf spelen gaat er toch nog ver boven!

Zoudt u, na het bekijken van bijgaande foto's, maar niet direct den knoop doorhakken? Neem wat tennislessen en geef u op voor een club!

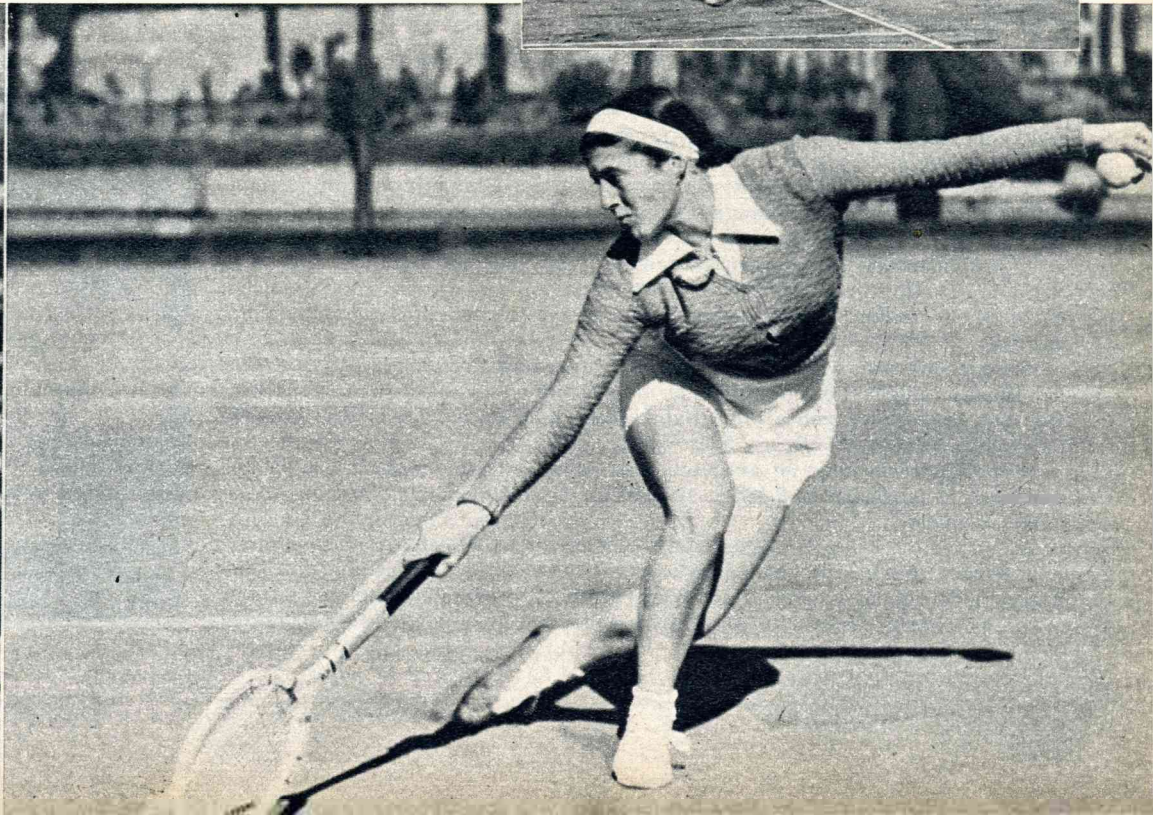
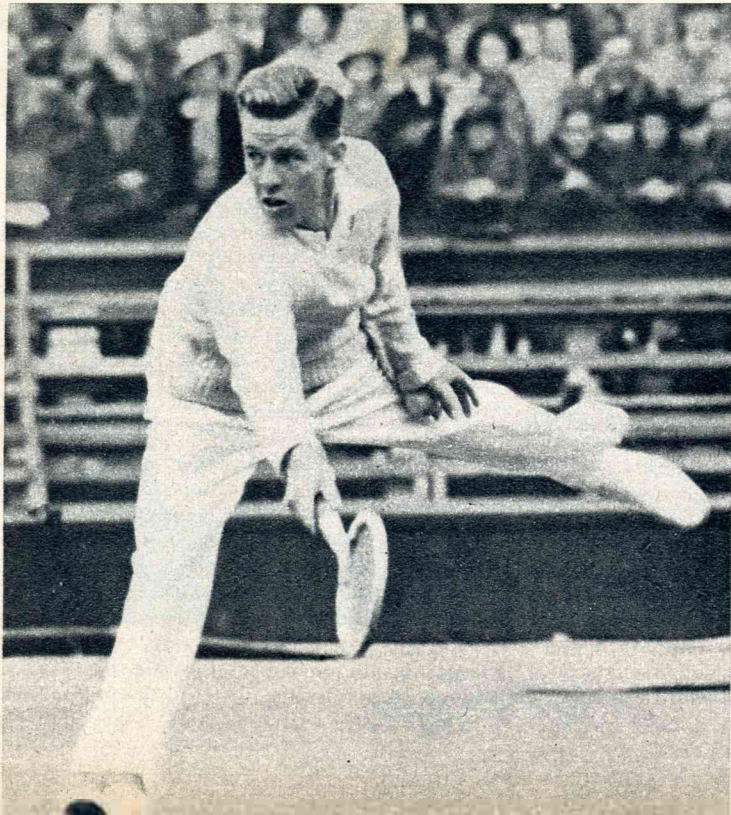
J U L E S K A M M E I J E R.

Ten slotte de smash, de meest spectaculaire tennisslag. Een hooge bal wordt zoo hard schuin naar beneden in de helft der tegenpartij geslagen, dat er vrijwel zeker een punt gemaakt wordt.

Wordt de bal geslagen, nog vóór de grond geraakt is, dus zonder stuiten, dan spreekt men van volley. Op deze foto ziet men een fraaie backhand-volley, uitgevoerd door den Amerikaan Mac Neill.

Een schitterende half-volley. Bij dezen slag wordt de bal genomen een fractie van een seconde na het stuiten.

EEN FRISCH KRAAGJE EEN NIEUWE JURK

Langzamerhand wordt het weer tijd, dat we onze najaarsgarderobe gaan verzorgen en hoe dikwijls gebeurt het dan niet, dat een jurkje, dat ons het vorig jaar toch heusch nog presentabel leek, er nu saai en onaantrekkelijk uitziet; we weten niet wát er aan mankeert, maar het geheel vraagt om verandering.

Laten we het dan eens probeeren met zoo'n aardig kraagje met bijpassend zakje en, indien de jurk lange mouwen heeft, ook nog manchetjes. Het japonnetje van de foto was vervaardigd van korenblauwe stof; voor het kraagje namen we nu gele frotté-zijde en voor het borduurwerk een wol-soort in de kleur van de stof. Het resultaat was werkelijk verrassend en het bewuste jurkje zal nu zeker niet als een verschoppeling behandeld worden.

Wil men ook manchetjes breien, dan kan men hiervoor de beschrijving van het kraagje volgen; alleen moet men dan een minder aantal naalden breien. Ook het aangegeven aantal voor het kraagje kan gewijzigd worden, daar de halswijdte niet voor iedereen hetzelfde is.

Benodigdheden: ong. 30 gram gele frotté-zijde, enkele draden korenblauwe wol met zijden draadje en 2 lange aluminium breinaalden met knop nr. 2.

Het kraagje.

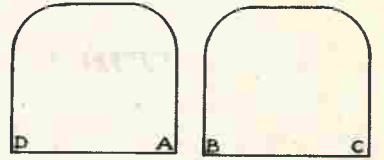
We zetten 32 st. op en breien hierboven steeds in ribbelpatroon (alle naalden recht), terwijl we van iedere 3e naald slechts 22 st. breien en dan omkeeren (iedere 4e naald bestaat dus eveneens uit 22 st.). Bij de 44e naald kanten we af. Vanzelfsprekend kunnen we dit kraagje zoo breed maken als we verkie-

zen, door wat meer of minder st. op te zetten; ook de lengte kunnen we wijzigen.

Voor *het zakje* zetten we 12 st. op en breien hierboven weer in ribbelpatroon. Aan het einde van de 1e tot en met de 8e naald zetten we er 1 st. bij op. Boven de 20 st., die we nu op de naald hebben, breien we 28 naalden zonder meerderen. Daarna breien we aan het begin van iedere volgende naald 2 st. te zamen, tot we 14 st. over hebben. Deze 14 st. kanten we dan bij de volgende naald in eens af.

Met de blauwe wol borduren we nu de bloemmotieven, zooals de foto duidelijk laat zien. Ook draaien we van de blauwe wol 2 koordjes van ong. 40-45 cm en naaien deze aan het kraagje voor de sluiting.

We maken zelf een BOORDENSACHET

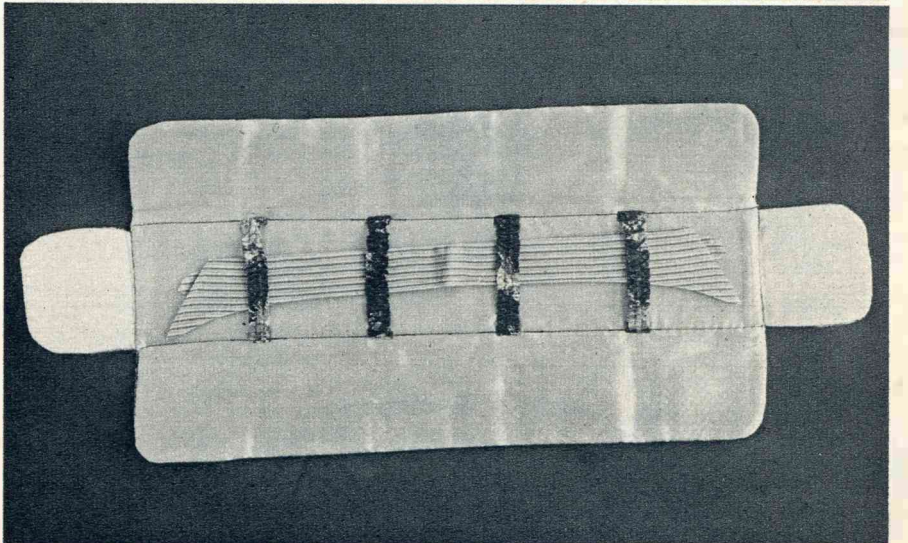
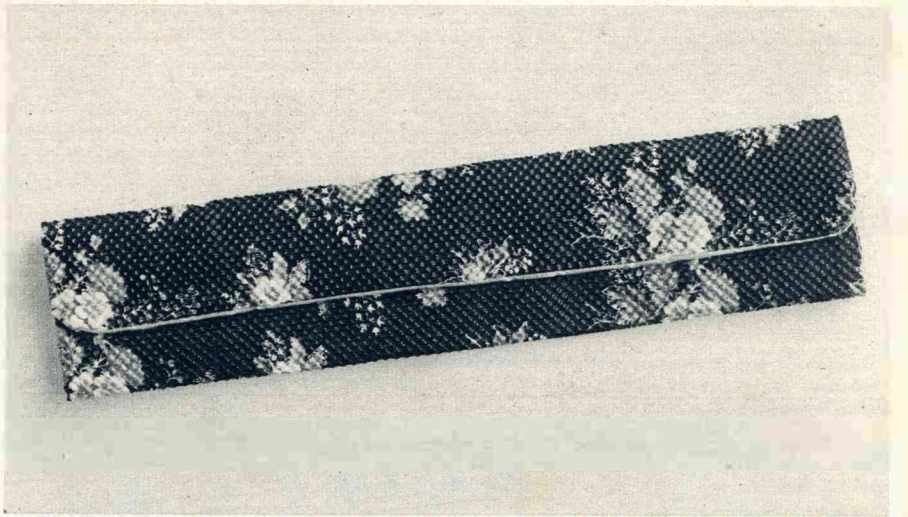
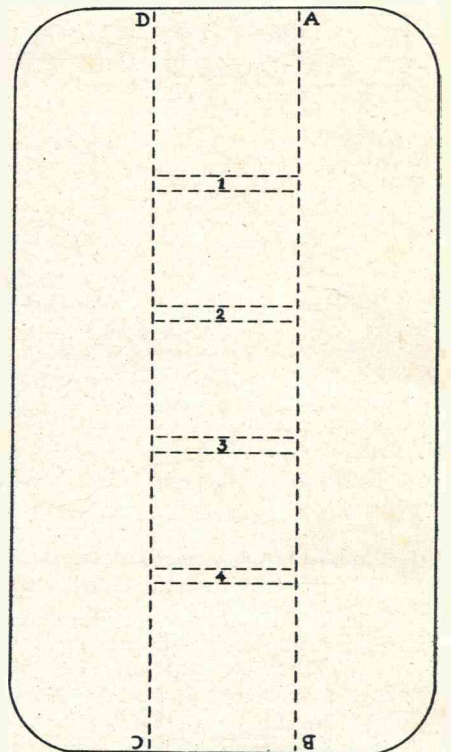

Dit aardige en tevens praktische voorwerp zal als cadeautje een uitstekend figuur slaan en het leuke is, dat we het zelf gemakkelijk kunnen vervaardigen. Veel materiaal is er niet voor noodig. We moeten slechts hebben: een stuk karton, een lap chintz of een ander fleurig en tegelijk stevig materiaal, wat voeringstof, zooals lampekappenzijde, kunstzijde, crêpe de chine of iets dergelijks, en tot slot een lap van flanel.

Van het chintz, de voeringstof en het flanel knippen we nu drie lapjes, respectievelijk van 51 bij 29 cm, van 9 bij 10 cm en nog eens van 9 bij 10 cm. We maken er op attent, dat overal de naden extra bij moeten worden gerekend. Verder knippen we, echter alleen van het chintz, nog vier reepjes van 18 cm lengte en 4 cm breedte. Ook hier nemen we de naadjes extra.

Alvorens we nu het sacht in elkaar gaan stikken, ronden we de hoekjes van de driedubbele lapjes eerst keurig af.

Bij het in elkaar stikken leggen we flanel, voering en chintz zoo op elkaar dat de goede kanten van voering en chintz elkaar raken. De stukjes A-D en C-D blijven voorloopig open. De afstand tusschen deze punten bedraagt 10 cm. In dit middelste gedeelte wordt

later een stuk karton geschoven, dat dus eveneens 10 cm breed is en 51 cm lang. De klepjes worden ook afgewerkt; zij blijven aan den onderkant open. Alleen het chintz en het flanel worden aan het eigenlijke sacht vastgestikt. Later kan dan de voering overhands tegen worden gezoomd.

De vier reepjes chintz stikken we op den verkeerden kant dicht, keeren ze om en stikken ze vervolgens in het midden twee keer door, zóó dat er een

elastiekje kan worden gehaald van 10 cm lengte. Ze worden op regelmatige afstanden van elkaar aan het sacht bevestigd (plm. 8 cm tusschenruimte). Het beste kunnen we dit doen nadat we het karton in 't sacht geschoven hebben en dit keurig hebben vastgestikt, d.w.z. van A naar B en van C naar D. Als dan de voering van 't klepje nog is vastgenaaid, is ons sacht klaar.

Veel succes!

stooten kunt met een pijltje of een driehoek van lichtgevend papier. Het nachtslot, de sleutels, schuifknippen kunnen gemakkelijker gevonden worden, wanneer zij door een pijltje of strookje van dit papier gemerkt worden. De sloten van een kast, de telefoon, de plaats waar 'n brandblusapparaat hangt of de slang geborgen is, die op een kraan geschoven als eerste hulp bij brand kan dienen, kunnen op dezelfde wijze gemerkt worden.

Kort en goed, zorg er voor, dat u in alle ruimten van uw huis en alle gangen zulke maatregelen neemt, dat u met uw kinderen, óók in angsttoestand, óók wanneer een kleine paniek dreigt, in het donker den weg kunt vinden. Zelfs in de zwartste duisternis, bijvoorbeeld wanneer de electriciteitsovervoer gestoord is. Want met deze mogelijkheid moeten wij óók rekening houden.

J.P.S.

VERDUISTEREN ZONDER ZORG

OVERAL LICHT EN TOCH VERDUISTERD

Wij moeten verduisteren en 't is ons eigen belang, dit zoo goed mogelijk te doen. Zij 't na veel waarschuwingen, tóch schijnt ieder thans wel tot deze overtuiging te zijn gekomen en in 't algemeen zijn dan ook de woonkamers en de keukens, kortom de vertrekken, waarin wij 's avonds verkeerden, behoorlijk verduisterd. Wat echter de slaapkamers betreft zijn velen van de gedachte uitgegaan: „Ik steek in de slaapkamer geen licht aan, dan behoeven de vensters niet lichtdicht afgesloten te worden”. Inderdaad is dit een oplossing... zoolang er niets gebeurt. Is dit wél het geval, dan zullen de lucifers, die wij gereed hebben liggen of de zaklantaarn natuurlijk niet voldoende zijn; in nood of paniek wordt niet aan het verbod gedacht, het licht wordt opgedraaid en de noodlottigste gebeurtenissen kunnen daarvan het gevolg zijn.

Het verdient daarom aanbeveling vooral kinderslaapkamers zoodanig in te richten, dat u niet, doch evenmin een zenuwachtig kind, met de voorschriften in botsing kunt komen. Wanneer een kind gewend is aan een nachtlampje, neem hem dit niet af, zoolang de kans bestaat, dat er 's nachts iets bijzonders gebeurt. Vervang, als u electriciteit gebruikt, de lamp liever door een fitting-transformatortje. Dit is een apparaatje, bestaande uit 'n kleinen transformator, voorzien van een normale schroefdraadfitting, zooals elke gloeilamp er één bezit, terwijl aan den anderen kant een kleine fitting voor een fiets of zaklantaarnlampje is gemaakt. De elektrische stroom wordt van 110 of 220 volt getransformeerd tot 6 volt, zoodat het fietslampje — zonder reflector of lens natuurlijk en bij voorkeur nog blauw gekleurd — zonder verdere afdekking branden kan en kan blijven branden. Voor de kosten behoeft dit niet gelaten te worden, omdat met zoo'n transformator het lampje meer dan honderd uren branden kan voor één enkele cent. Buitendien is het niet noodig bij het aanleggen de hulp van een electricien in te roepen, omdat het apparaatje in elke gewone lampfitting kan worden gedraaid en zoowel in horizontale en verticale als in elke schuine richting gelijk functionneert. De transformator zelf is niet duur; voor een gulden ongeveer kunt u er een van prima Nederlandsch fabrikaat in elken electriciteitswinkel kopen.

Hiermede echter mag u niet volstaan, zeker niet wanneer een wit lampje gebruikt wordt. Als de nacht pikdonker is en het venster groot of wanneer het lichtornament dicht bij het raam hangt, straalt het licht, hoe klein ook, tóch nog naar buiten uit, zooals zelfs een aangestoken lucifer of een flink brandende sigaar ook doet. Dit bezwaar kunt u ondervangen door een strook verduisteringspapier van het plafond omlaag te laten hangen, precies náást de lamp in de richting van het raam. Is de kamer breed of zijn er in twee wanden vensters, dan hangt u de strook in rechthoekvorm met den hoek of de vouw van het papier ongeveer naar het midden tusschen de twee vensters gericht. Deze strook verduisteringspapier kan met punaises aan het plafond bevestigd worden en behoeft niet lager te hangen dan ongeveer een handbreedte onder het verlichtingsornament. Het resultaat is, dat geen sikkepitje licht naar buiten uitstraalt, terwijl de kinderen toch hun nachtlampje niet behoeven te

missen, zoodat zij zich, wanneer er iets gebeurt mocht, niet onrustig voelen.

Behalve in de slaapkamers, dient u te zorgen, dat ook in de rest van het huis de weg zonder moeite te vinden is, natuurlijk eveneens zonder een licht te ontsteken.

Natuurlijk is het niet moeilijk elke overtreding der verduisteringsvoorschriften onmogelijk te maken; u verduistert uw huis, laten we zeggen, potdicht en de zaak is gezond. Inderdaad in theorie, de practijk is echter anders. De kosten van luiken, papierramen, lichtdichte gordijnen zijn voor een groot huis dikwijls zóó hoog, dat de uitgave voor velen onmogelijk is. Een hulpmiddel, dat den laatsten tijd meer op den voorgrond treedt, doch dat slechts weinigen met dit doel gebruiken, is lichtgevend verf. De kosten daarvan zijn gering en dat lichtgevend verf geen licht uitstraalt staat onweerlegbaar vast.

De toepassing is heel eenvoudig. Begin met u rekenschap ervan te geven, dat papier met lichtgevend verf bestreken overdag zelfs niet den gloed van een gloeienden spijker uitstraalt. 's Avonds daarentegen, als het donker is en onze oogen aan de duisternis gewend zijn, ziet u de verf als heldere plekken opglloeien. Daarvan kunt u gebruik maken. Bestrijk een vel met lichtgevend verf of koop aldus geprepareerd papier, knip daarvan aardige figuren, sterren, pijlen of zelfs sprookjesvoorstellingen en plak deze in de kinderkamer op het plafond of op den muur. Zelfs overdag kan dit een aardig gezicht zijn en 's nachts zal elk figuur een lichtvlek vormen, sterk genoeg om u er bij te oriënteren. Een kind, dat wakker schrikt en niet in de zwarte duisternis staart, doch de kamer door deze plekken in een zachten, warmen gloed gehuld ziet, zal geen angst voelen en zeker — en dat is 't juist waarvoor wij moeten vreezen — niet gaan schreien, vader of moeder zoeken, de ouderen in den weg loopen, in elk geval niet er toe bijdragen een kleine paniek te veroorzaken of te vergrooten.

Gebruik verder stukjes papier met lichtgevend verf als wegwijzers door geheel uw huis. Plak pijltjes bij de kapstokken en op doozen en koffers, die u gereed heeft staan om mee te nemen, knip ringetjes van dit papier en plak deze rond sleutelgaten, bij den deurknop, grendels, de bel en op tal van andere plaatsen, die u in het donker met spoed moet kunnen vinden en vergeet vooral niet de eerste en laatste treden van de trappen met 'n strook lichtgevend papier te onderscheiden. Een struikelend kind of een duw in een kinderrug op een trap kan in noodgevallen de verschrikkelijkste gevolgen na zich sleepen. Maak aan het begin van de leuning, bij het trektouw of den knop van den opener een pijl of cirkel van dit papier. Voorzie voorwerpen waar- aan u zich 's nachts

Uit ons menu

GEVULDE KOMKOMMERS

(4 PERSONEN)

3 middelmatig groote komkommers, 150 g geraspte kaas, 1 ui, 4 koude gekookte aardappelen, een scheutje melk, zout, peper, wat tomatenpuree of 1 tomaat, 2 eetlepels boter.

Schil de komkommers, snijd ze in de lengte door en verwijder het zaad.

Snijd ze vervolgens in stukken van ongeveer 10 cm lengte en kook deze in water met zout grootendeels gaar. Wrijf voor het vulsel de aardappelen fijn. Snipper den ui en fruit hem in de helft van de boter lichtbruin. Voeg er de tomatenpuree of de in stukjes gesneden tomaat bij en laat dit samen nog even fruiten. Voeg dit mengsel bij de fijnge- maakte aardappelen. Giet er wat melk bij en 100 g van de geraspte kaas. Maak de massa met zout en peper op smaak. Roer er daarna de fijngehakte peterselie door. Vul met dit mengsel de komkommers, die op een vergiet zijn uitgelekt.

Strooi op het vulsel een mengsel van paneermeel en kaas. Giet er wat gesmolten boter op. Zet de komkommers in een vuurvast schoteltje, waarin een bodempje water is gegoten en waarin hier en daar een kluitje boter is gelegd.

Laat er in een warmen oven een bruin korstje op komen.

PIKANT GEHAKT

(van restjes vleesch)

(4 PERSONEN)

300 g restjes vleesch, 100 g vet spek, een mespuntje kerrie, 1 sjalotje, zout, 30 g boter, paneermeel.

Hak of maal het vleesch fijn met het spek en meng het goed door elkaar.

Snipper het sjalotje fijn en meng het met het zout en de kerrie door het vleesch. Vorm van het mengsel balletjes en rol ze door paneermeel.

Laat de boter bruineeren en bak hierin het vleesch aan alle kanten bruin. Voeg een scheutje water bij de jus en laat het gehakt nog even stoven. Bind de jus desverkiezende met wat aangemengde maizena of met aardappelmeel.

Wat zullen we eten?

Zondag:	Bloemkoolsoep. Rollade. Snijboonen. Aardappelen.	Woensdag:	Gevulde komkommers. Aardappelen. Maizenapudding.
Maandag:	Koud vleesch. Andijvie. Aardappelen. Pannekoek van beschuiten.	Donderdag:	Krabbetjes. Roodekool. Aardappelen. Griesmeelpap.
Dinsdag:	Groentesoep van rauwe groenten. Pikant gehakt. Worteltjes. Aardappelen.	Vrijdag:	Magere spinaziesoep. Omelet met aardappelen. Sl.
		Zaterdag:	Gebakken spek. Capucijners. Aardappelen. Fruit.

Nu de Nederlandsche vrouw in „punten” denkt

van wollen camisole en broekje verslindt al niet minder dan twintig punten en toch altijd nog tien, als we tot zijden tricot overgaan.

We denken in punten en vanaf heden wordt het zaak om elke punt drie-, viermaal om te keeren voordat we haar besteden. Zijn we allemaal wel in het bezit van de officieele puntenlijst? Vooral voor kleinere en tengere figuren verdient het aanbeveling om eens na te gaan of zij niet voordeeliger uit zijn als ze een jurk in plaats

Honderd punten zijn ons tot Februari toegevozen; daarvan mogen er behoudens een speciale vergunning slechts veertig tot 1 November gebruikt worden; er kan dus geen sprake meer zijn van een run op confectie- en stoffenzaken. Integendeel, we kunnen ervan overtuigd zijn, dat de vrouw eerst eens rustig zal gaan wikkelen en wegen, voordat zij overgaat tot het aanspreken van haar kostbaar puntental, vooral ook omdat het overschot van de drie eerste maanden desgewenscht ook in het tweede tijdperk opgemaakt mag worden.

Dat het sinds 28 Mei op vertoon van de stamkaart gekochte tot een maximum van dertig van de honderd punten afgetrokken wordt, is eigenlijk een geweldige meevaller voor degenen, die zich, in zooverre hun stamkaart en beurs dat toelieten, sinds Mei ingespannen hebben om voor hun garderobe te zorgen. Een enkele wollen jurk, die al op zesendertig punten komt te staan, zou anders ons overschot tot 1 November tot slechts vier gereduceerd hebben. En omdat welhaast elkeen, die het ook maar eventjes doen kon, zich toch wel één van de z.g. groote stukken aangeschaft heeft en slechts de minder met aardsche goederen bedielden in de termen vallen voor een speciale vergunning, spreekt het vanzelf, dat de winkelzaken de eerste maanden een abnormaal slapen tijd zullen beleven. Die tien punten immers zullen wegvliegen aan garen, een zakdoek, stopkatoen en ondergoed. Het stelletje

van te koopen laten maken. Waar wollen stoffen op tien punten per vierkanten meter gewaardeerd worden, komen zij, ten minste als ze eenigszins bescheiden zijn ten opzichte van in den rok te verwerken ruimte, niet op zesendertig. Op deze manier zouden de vele naaisters, die hevig gedupeerd zullen worden door de huidige stoffenschaarschte, een welkome kans krijgen, zij het dan ook, dat menige huisvrouw haar wel te hulp zal roepen om van oud nieuw te maken.

Een uiterst bescheiden aantal punten moet de onfortuinlijken, die maar zuinigjes in de kleeven zitten en zoowel een stoffen jurk als warmen wintermantel, zoowel kousen als ondergoed en bovendien nog een enkel stuk huishoudgoed dringend noodig hebben, welhaast tot wanhoop brengen. Maar zij mogen bedenken, dat er nog eenige uitkomst is, wijl er altijd nog enkele achterdeurtjes overblijven; sommige materialen immers worden vrij laag gewaardeerd en zijn soms zelfs geheel vrij. Wie niet sterk is, moet slim zijn en daarom zullen we dan ook volgende week enkele mogelijkheden bespreken om zoo voordeelig als eenigszins kan tóch nog meerdere kledingstukken op den kop te tikken.

Komt u nog iets te kort? Natuurlijk: 'N SCHORT!

langer hoe meer in de mode en dat is niet te verwonderen. Ze kleeden buitengewoon vlot en in het bijzonder voor jonge moedertjes is dit een ideale dracht voor in huis.

Uitgevoerd in groote felgekleurde bloemdessins of in kleinere bouquetmotieven wordt dit een buitengewoon aardig geheel.

Het patroon is geschikt voor bovenwijdte 92, 94.

Benodigde stof: 4 m van 80 cm breed.

Ook ons kleine meisje is bedacht met een bijzonder grappig modelletje. Een klein bloempatroontje is voor dergelijke peuters het meeste aan te bevelen. Het patroon is geschikt voor den leeftijd van 2-4 jaar.

Benodigde stof: 50 cm van 110 cm breed of 1 m van 80 cm breed en 20 cm effen stof. Het strookje langs den bovenkant kunnen we eventueel weer van gebloemde stof nemen.

Ten slotte nog een model voor het schoolkind. Een goedsluitende jasshort is voor haar juist erg geschikt. Het patroon is geschikt voor den leeftijd van 10-12 jaar.

Benodigde stof: 2.50 m van 80 cm breed.

We kunnen het werkelijk niet betreuren, dat het feit, dat onze jurken, ook al zijn ze oud, in onze oogen aan kostbaarheid gewonnen hebben, oorzaak is geweest dat onze vroolijke, coquette schortjes weer in eere komen.

De uitgebreide keuze in frische, fleurige dessins maakt het voor iedereen gemakkelijk om een schort te kiezen naar eigen smaak en behoefte en waarvan model en materiaal zuiver op elkaar zijn afgestemd.

Het eerste schortje is een praktisch huishoudschortje met een z.g. hartje. Het erbij afgedrukte staal vertoont een fantasiepatroontje in heldere tinten. Het patroon, dat hiervoor beschikbaar wordt gesteld, is geschikt voor bovenwijdte 92, 94, 96.

Benodigde stof: 1.55 m van 80 cm breed

De gezellige Amerikaansche schorten komen hoe

Bestellingen, die uitsluitend aan de Redactie „Panorama“, Nassaulaan 51, gericht mogen worden, kunnen als volgt geschieden: per postwissel, door girostorting op nr. 5970 of door toezending van het bedrag in postzegels. Prijzen zijn voor no. 1: 20 ct., no. 2: 25 ct., no. 3 en 4: 15 ct. In den linkerbovenhoek van de enveloppe te vermelden: Schort, met vermelding van het gewenschte nummer.

CORRESPONDENTIE

Mevr. R. te Amsterdam. Wanneer het mogelijk is, raden wij aan de zijde van de kap af te halen en daarna te wasschen in een lauw sopje van een goede zeepsoort. Vervolgens wordt ze gespoeld en drooggestreken. Daarna kunt u het goed weer over de kap spannen. U zoudt de kap ook kunnen afnemen met sop, maar dit is vrij gevaarlijk. De kap bestaat uit twee kleuren zijde; wanneer ze niet geheel kleurecht zijn, kunnen er kringen op het goed achterblijven.

Mej. L. te Amsterdam. Een goed recept voor het bereiden van komkommers in het zuur is het volgende:

3 komkommers, 1 3/4 liter inmaakazijn, 10 gram laurierbladen, 20 gram mosterdzaad, 2 Spaansche pepers, 2 takjes venkel, 2 takjes dragon, 10 gram mierikswortel.

Schil de komkommers, schaaft ze fijn en bestrooi ze met zout. Laat ze eenigen tijd in een vergiet onder een zwaar voorwerp uitlekken.

Kook den azijn, laat hem bekoelen en giet hem op de komkommers, die in een flesch zijn gedaan en waartusschen de kruiden zijn geschikt. Sluit de flesch met vochtig perkamentpapier af.

Spercieboonen kunt u inderdaad in 'n email emmer in het zout inmaken. Kijkt u den emmer wel goed na, zoodat u zeker bent, dat de emailaag niet is beschadigd.

Mevr. P. G. te Dordrecht. Aardappelcake maakt u op de volgende wijze: 600 g aardappelen, 2 afgestreken eetlepels bloem, 2 eieren, 30 g boter, 200 g suiker, 2 eetlepels melk, een mespuntje kaneel of wat amandelessence. Kook de aardappelen op de gewone wijze gaar. Maak ze fijn, vermeng de massa, wanneer ze volkomen koud is met de bloem, de eierdooiers, de boter, de suiker en het smaakje. Kneed alles door elkaar, roer er ten slotte de melk door en schep er

luchtig het stijfgeklopte eiwit door. Vul een taart of cakevorm, die met boter is besmeerd en met bloem is bestrooid, met de deegmassa en plaats den vorm in een matig warmen oven. Laat de cake plm. 1 uur bakken tot ze lichtgeel van kleur is en van den rand heeft losgelaten. Stort haar op een rooster en laat haar uitdampen. Geef de cake als nagerecht of als gebak bij de thee.

Mej. C. K. te Groningen. Witte wol kunt u, wanneer er geen metaaldeelen zooals drukknoopen, gespen e.d. aan voorkomen, bleken in een oplossing van 2 dl waterstofsperoxyde per liter water en een scheutje gebleekte ammonia. Wanneer de wol weer schoon is spoelt u in schoon water. Denkt u er om metaaldeelen van de wol te verwijderen, want de blekende vloeistof werkt hierop zoo sterk in, dat er gaten in het goed achterblijven. Gebruikt u daarom ook een gave email teil of emmer.

Mevr. C. J. te Amstelveen. Verfvlekken in wollen stof kunt u verwijderen met terpentijn. Wanneer de vlekken reeds oud zijn, is het aan te raden de vlekken een tijdje in de terpentijn te weeken en ze daarna met 'n schoonen doek weg te wrijven. Verfvlekken in katoen en linnen wrijft u in met groene zeep en laat ze een paar uur weeken, daarna kookt u het goed op de gewone wijze uit, wast, spoelt en blauwt het. Met bleken krijgt u geen verfvlekken uit het goed. De verfvlekken op de ramen kunt u met een mesje afkrassen. U kunt ze echter ook inwrijven met groene zeep. Na een paar uur weeken sponst en zeemt u de ruiten gewoon af.

Mej. A. K. te Amsterdam. De schroeivlekken in het heerenkostuum maakt u vochtig met waterstofsperoxyde 3%. Zoodra de vlekken verdwenen zijn, spoelt u met schoon water. De glimmende plekken maakt u vochtig met water en een scheut azijn. Daarna wordt het goed onder een vochtigen doek geperst.

Agfa-Karat ... 18 karaat !

Een juweel van een kleinbeeldcamera, ook voor AGFACOLOR-FOTO'S.

prijs vanaf f 27.-

Agfa

Voedzame Victoria-biscuits

die U altijd te pas komen.

Cream Crackers van Victoria zijn heerlijk brosse biscuits: welkom op ieder uur van den dag! Bij de thee smaken zij uitstekend.... maar presenteert U ze vooral ook eens bij het ontbijt, de koffietafel en 's avonds. Belegd met jam, kaas, ham of hagelslag vormen zij een - vooral nu - bijzonder welkome versnapering. 25 cent per 2 ons.

Victrokant is een apart Victoria-biscuitje, knappend, bros en eventjes zout van smaak - heerlijk om er een paar achter elkaar op te peuzelen. Ze zijn bovendien bijzonder licht, zoodat U er extra gul van kunt uitdeelen. 25 cent per 2 ons.

Samenstelling:		
	Cream Crackers	Victrokant
Eiwitten	90/o	70/o
Koolhydraten	710/o	480/o
Vetten	170/o	420/o
Zouten	30/o	30/o

Victoria

Gevaren voor de huid van Uw kindje

behoeft U niet te vreezen, wanneer U voor de dagelijksche verzorging van Uw kleintje de bekende Vasenol-Kinderverzorgingspreparaten gebruikt.

Vasenol

Wond- en Kinder-Poeder
Baby-Crème / Pasta

VOOR HET DAGELIJKSCH MAAL
BLARICUM

